

Planlegg for framtida, Gjøvik

7. februar 2017

- Hvordan planlegge gode lokalsamfunn for framtida?

Mike Fuller-Gee MNLA

Sjefarkitekt og byplanlegger, Arendal kommune,
Førsteamanuensis Universitet i Agder

1. Hva kjennetegner gode lokalsamfunn
2. Fra virkligheten – eksempler fra kommunene
3. Hvordan kommer vi dit? Fra plan til praksis

1. Hva kjennetegner gode lokalsamfunn
2. Fra virkligheten – eksempler fra kommunene
3. Hvordan kommer vi dit? Fra plan til praksis

- Det er en politisk målsetting å gjøre Gjøvikregionen attraktiv
 - ved å legge til rette for nye tilflyttere
 - og få folk som flytter hit til å bli boende.

Hundrevis av nye boliger

Boligprosjektene som dels ligger på tegnebrettet, dels er byggeklare, vil gi fylkeshovedstaden Arendal hundrevis av nye boliger på få år. Det bygges vest for sentrum, mot grensen til Grimstad, langs kollektivaksen som utgjøres av kystveien Grimstad-Eydehavn. Nye boliger er nettopp tatt i bruk på Broneset på Tromøy, nå opparbeides tomter og veier til nye boliger noen steinkast lenger sør på øya. Boligområder på Bellevue er fortettet, prosjektet i Kuviga er i gang, snart kommer også Fluet – mens Barbu bukt er byggeklar.

På Eydehavn vokser det frem et nytt sjonært prosjekt, men vi skal sørvest for sentrum for å finne de virkelig spennende nye planene – omkring His, hvor det kan bli hundrevis av nye leiligheter i blokker og rekkehus. Vi noterer oss at eksisterende beboere og velforeninger engasjerer seg for å utnytte iveren etter å bygge. Hva kan beboerne som allerede er eta-

Beboere, politikere, planleggere og utbyggere diskuterer fortettingen av boliger på His.

blert her få ut av prosjektene? Går det ikke an å simpelthen si ja, men på visse betingelser? Det er fullt mulig å stille krav eller fremme forventninger allerede i planleggingsfasen.

På den måten får man mye raskere innfridd sine ønskemål enn om man bare hadde sagt nei til fortetting i form av nye boligprosjekter. I stedet for å forpurre prosjekter i årevis – slik som i Barbu – får man trolig på His innfridd ønsket om naturpark med turstier, fordi man erkjenner at en park er avhengig av at det bygges. Den kommer ikke alene, den må inn i en plan som også forutsetter at noen betaler prisen.

Boliger og arbeidsplasser er to sider av samme sak, bedriftene etablerer seg og oppretter arbeidsplasser der folk bor og der kompetansen finnes. De søker seg dit det er gode kommunale og private tjenester, stor valgfrihet, variert kulturtilbud, godt klima og vakre omgivelser. Slik sett er vi heldige som kan tilby attraktive miljøer som i seg selv stimulerer tilflytting. Men vi må sørge for at utviklingen ikke stopper opp.

Å
IO
SY
V

«Sa
hete

SI

Det
hva
nok
posi
fakt
best
sam
fort
pro:
og f

IOG
hve
at e
var
dett
Ik
gig
te, t
bru
og l
hva
ing

«Sa
vite
mid

”Boliger og arbeidsplasser er to sider av samme sak.

Bedriftene etablerer seg og oppretter arbeidsplasser der folk bor og der kompetansen finnes.

De søker seg dit det er:

- gode kommunale og private tjenester,
- stor valgfrihet og variert kulturtilbud,
- godt klima og vakre omgivelser”.

Byer det er godt å bo i

HELSEFREMMEDE BY- OG STEDSUTVIKLING

Når helsetjenesten kun kan gjøre noe med 10 % av folkets helseproblemer, må de resterende 90 % påvirkes av de fysiske rammer for hvor og hvordan vi lever. Som Winston Churchill formulerte det: «Først former vi våre byer, deretter former de oss».

Michael Fuller-Gee MMLA er sjeffarkitekt og byplanlegger i Arendal kommune. Han har tidligere arbeidet blant annet som sjeffarkitekt i Husbanken Region sør og som førstesamfunnsleder på Univeritetet i Agder samt NMBU Ås. Fuller-Gee er medlem av juryen for den nye Ottavos pris for bærekraftig by- og stedsutvikling – «Attraktiv by».

Av Michael Fuller-Gee

Vi har mye kunnskap om tiltak som kan bidra til miljøvennlig og grønn byutvikling og til utviklingen av et nullutslipp-samfunn. Men fortsatt er det lite fokus på og få ressurser til å skape mer menneskevennlige og helsefremmende byer og tettsteder. Sentralisering, urbanisering og foretting preger samfunnsutviklingen. Likevel blir mange nye institusjoner og anlegg som sykehus, politistasjoner, skoler, svømmehaller og idrettsanlegg lokalisert i utkanten av der folk bor og jobber. Dette genererer enda mer bruk av privatbil, som igjen undergraver mulighetene for å gå eller sykle og grunnlaget for god kollektivtrafikk. Vi bygger det som Erling Dokk Holm kaller «teite og ikke tette steder». Vi som planlegger, isolerer folk fra hverandre og gjør dem syke.

Det skjer mange brudd mot kriteriene for planlegging for bedre folkehelse. De som styrer og bygger vårt samfunn – kommersielle utbyggere, idretten, kommuner, fylkeskommuner og stat – har ikke nok bevissthet om de gode planleggingsgrepene. Utbyggingen foregår i et slags kompaniskap med kommunens beslutningsmyndighet og ofte fullstendig på tvers av råd fra folk og faggrupper. Det endelige resultatet er disse «planlagte forfallene» som gjør mange av oss syke.

Lokalisering av viktige funksjoner langt fra hverandre på utliggende steder er også en form for sosial/økonomisk diskriminering. Vi vet at ressursvake grupper kan oppleve manglende tilgjengelighet som et hinder, og det kan føre til at de blir fysisk passive og overvektige. Fedme blant barn og unge er blitt utbredt. Ja, norske 15-åringer sitter faktisk mer stille enn folk i alderen 65–85 år, og sett

under ett er vi nordmenn blant de minst fysisk aktive i Europa. Vi kjører våre barn til barnehager og skoler om dagen og oss selv til fritidsaktiviteter om kvelden. Kommunene og idretten bruker enorme offentlige midler til å bygge idrettsanlegg og utvikle en idrettselite. Deretter «koser vi oss» i sofaen for å følge med heltene på TV. Samtidig kuttes det i overføringene til mer uformelle aktivitetstilbud, opparbeidelse og vedlikehold av svømmebassenger, kulturskoler, musikkorps, ungdomsklubber, leke- og aktivitetsplasser og gangstier i nærmiljøet. Det er lite trolig at bygging av flere idrettsbaner vil løse folkehelseproblemet blant ungdom.

Hva er så de viktigste plangrepene i forhold til folkehelse fremover?

Gå mer hver dag

Hvordan kan vi få folk til å gå og sykle mer? Det enkleste grepet er å plassere ulike funksjoner tett inntil eller oppå hverandre. Vi trenger høyere utnyttelse og konsentrasjon av folk og aktiviteter. Forbildet for byplanlegging bør være de vakre, levende og gamle småbyene våre eller landsbyene som vi finner på kontinentet. Disse har høy tetthet av mennesker med kort gangavstand mellom bolig, arbeid, skole og handel. Dette er grunnprinsippene i den danske arkitekten Jan Gehls modell om «Liv-Rom-Hus». Byrommene og gatene må igjen fungere som transportører for mennesker som går og sykler mellom hverdagsaktiviteter. Offentlige uterom må brukes til opphold, samvær, lek, fest og salg. Første etasjene bør inneholde aktiviteter som kafeer, restauranter, skoler, barnehager, arbeidsplasser og butikker. Flere ønsker å bo i nærheten av eller på toppen av service- og aktivitetstilbud, med heis for de som er dårlig til beins eller har barnevogn.

Bo hjemme lenger

Vi får trolig en fordobling av antall personer i Norge over 67 år fra 617 000 i 2009 til 1,5 millioner i 2060. Å fokusere på hvor og hvordan de eldre ønsker å bo kan bidra til løsning på mange av utfordringene som denne utviklingen vil skape. Allerede i 2023 vil eldre etterspørre minst 50 %

Det offentlige byrommet må legge til rette for spontane og uformelle møter mellom mennesker i hverdagen, som her ved Pollen i Arendal. (Foto: Michael Fuller-Gee)

av alle boliger som blir produsert i Norge, og 75-åringene vil være den største kjøpegruppen. De fleste eldre mennesker ønsker å bo hjemme så lenge som mulig. I Arendals Byplan 2023 (se eks. 1 nede) forsøker vi å legge til rette for at flere eldre kan leve et liv mest mulig uavhengig av offentlige tjenester. Vi må derfor sørge for at det bygges «riktige boliger – på riktige tomter – til rett pris», altså boliger som krever lite vedlikehold og har tilgjengelighet inne så vel som ute.

Men denne type botilbud er ikke prioritert eller påkrevd. Mange eldre er derfor fanget i eget hjem, ofte i en kald, stor enebolig med mange trapper hvor en er avhengig av hjelp til det meste. Omsorgspersonalet kjører rundt fra enebolig til enebolig og kan tilbringe halvparten av arbeidsdagen i bilen. Samtidig er det mange kommuner som ønsker å bygge enda flere boligfelt i jomfruelig terreng med lang avstand til handel og andre funksjoner. Disse flotte, nye universelt utformede boligene er i seg selv perfekte for eldre – innendørs vel og merke! – og de finansieres av staten gjennom Husbanken. Lånebetingelsene er gunstige, og

mange unge familier kjøper disse fremfor brukte eneboliger.

Fortetting kan være konfliktrikt, og ofte vanskeligere å gjennomføre enn å bygge på jomfruelig mark. Det å fokusere på fortetting og transformasjon i nærheten av der hvor folk bor i dag, gir mulighet til å flytte til mindre boliger uten å flytte fra kjente og kjære omgivelser.

Forby nye eneboliger!

Jeg mener det burde være forbudt å bygge eneboliger i mange kommuner fordi vi har allerede alt for mange av dem. I Arendal har vi totalt 22 000 boliger for 44 000 innbyggere. Av disse er 15 000 eneboliger og kun 1 500 leiligheter. En-persons husholdninger utgjør 37 % av alle vår husholdninger. Unge innflyttere bør belønnes for å kjøpe brukte eneboliger. De nye eierne sparer miljøet på mange nivåer: jomfruelige mark og skog vil bli bevart, bygging av dyre nye veier og infrastruktur (kloakk, vann og el. kabler) kan spares, og eksisterende boliger ligger innenfor etablerte skole- og barnehagekretser og reduserer behovet for lange og kostbare

- ”Hvordan vi styrer hvor de neste 4 000 innbyggere skal bo, jobbe, gå på skoler og barnehager og

hvor vi investerer i fritidstilbudene og møteplasser

vil påvirke alle innbyggers trivsel, levekår og helse”.

Michael Fuller-Gee

DRAMMEN

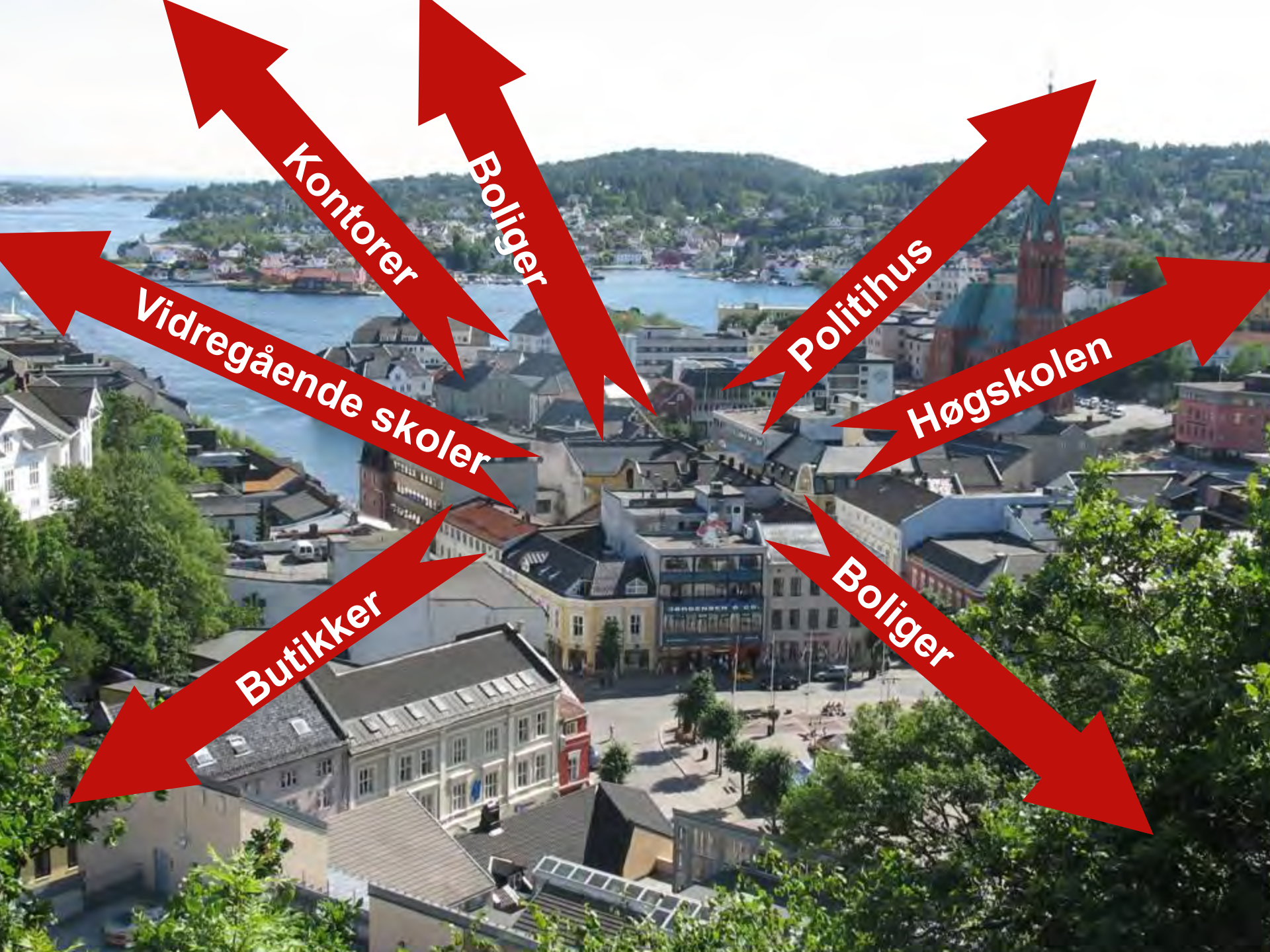

Helsefremmende by- og arealplanlegging

BYPLANLEGGING /STEDSUTVIKLING: HVA GJØR VI I NORGE 2016?

Kontorer

Boliger

Vidregående skoler

Butikker

Politihus

Høgskolen

Boliger

ARENDALE KOMMUNE

Anywhere, nowhere – Norway...

Vi sees på parkeringsplassen?

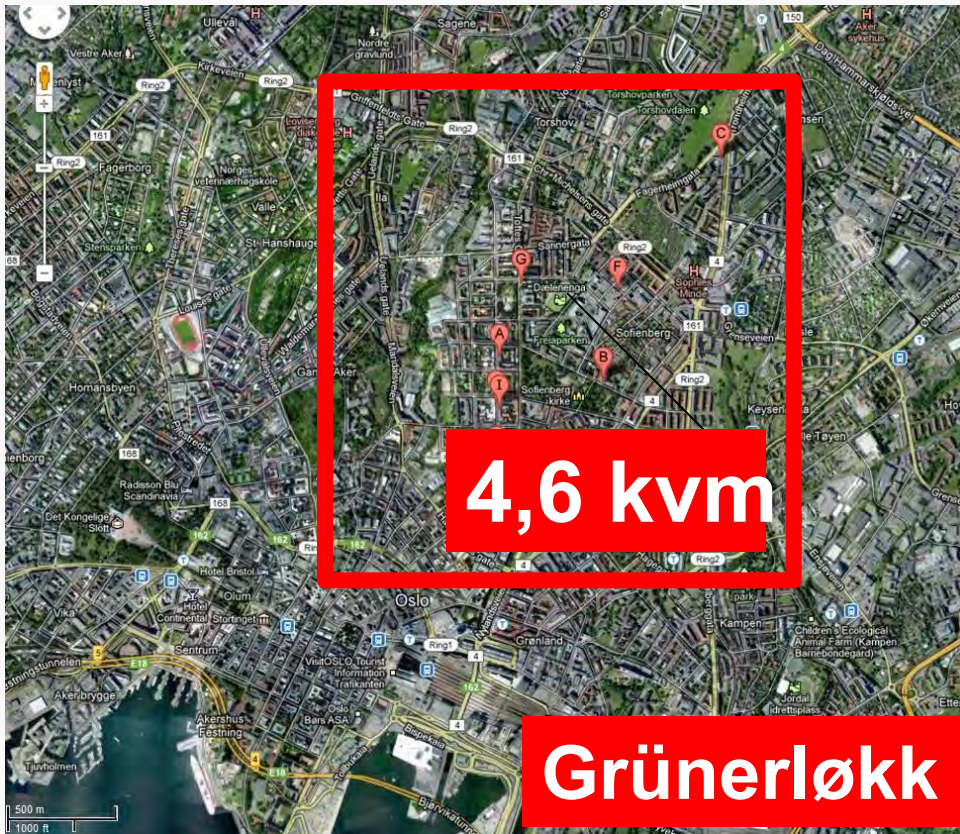

ARENDALE KOMMUNE

Kritisk masse:

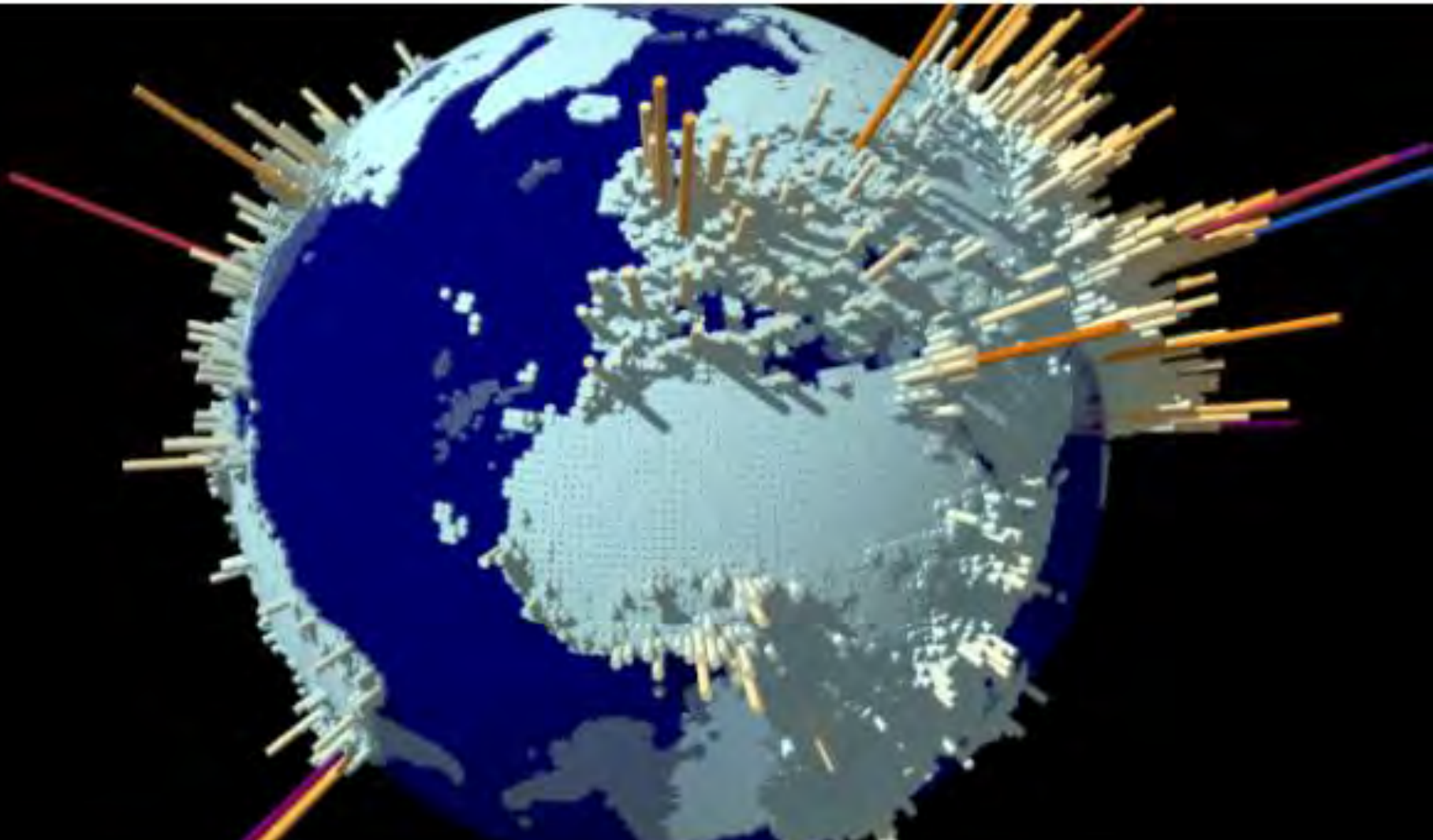
45 000 på 4,6 kv km i Grünerløkka,
Oslo

= Hele
Arendal
kommune
272 kv km

High Density Means More Economic Growth - and More Happiness.

Prof. Richard Florida

Det må bygges elleve norske boliger om dagen de neste 9 årene for å matche befolkningsveksten i byene

TU

Nyhetsbrev fra [TU.no](#) | [Se nyhetsbrevet på nett](#) | [Annonserer](#) | [Abonnere](#) | [Kontakt oss](#)

Det må bygges elleve norske boliger om dagen de neste 9 årene for å matche befolkningsveksten i byene

ARENDALE KOMMUNE

Arendal:

Totalt 21 300 boliger:

80%- en- og
tomannsboliger

15%- leiligheter

Slik skal Kvadraturen få 15.000 beboere igjen

- I 1916 bodde alle Kristiansands drøyt 15.000 innbyggere i Kvadraturen.
- I 2016 **6629**.

Nå skal byplanleggere og private eiendomsutviklere sørge for at folk i alle aldre flytter til byen.

- Vi må legge til rette for nye boliger i alle områder av Kvadraturen.

- I Posebyen bør det etableres bilfrie soner for barnefamilier, med nærhet til skole og barnehage.

HELG

Reddet 46
glade lakser

Var innestengt i laksetrappa.

HELG side 19-22

Aust-Agde:
fremme in
energi enn
fylkespoliti

Her kan det bli 2.000 nye boliger

Innenfor en radius på en kilometer fra Arendal kultur- og rådhus vil kommunens nye byutviklingsgruppe finne plass til 2.000 nye boliger. Det betyr

ombygging av næringsbygg, fortetting og utnyttelse av ledige arealer. Slik skal Arendal nå viktige miljø- og klimamål.

NYHETER side 6-7

- Slik skal Arendal nå viktig miljø- og klima mål.

- .. og være mer trivelig og koselig!

Byutvikling.....

Byutvikling.....

13°

Rott
Klarvær, svak vind
kl 09:00-12:00

Nyheter

A-Å

Annonsering

Abonnement

Send inn

Om oss

Logg inn

Siste nytt Nyheter Politilogg Sport Solblad-laget Kultur Meninger UNG Aktuelt Mat Ukens fly Valg

TIPSTELEFON 906 14 444

Leserbrev:

En utvikling i strid med tidsånden

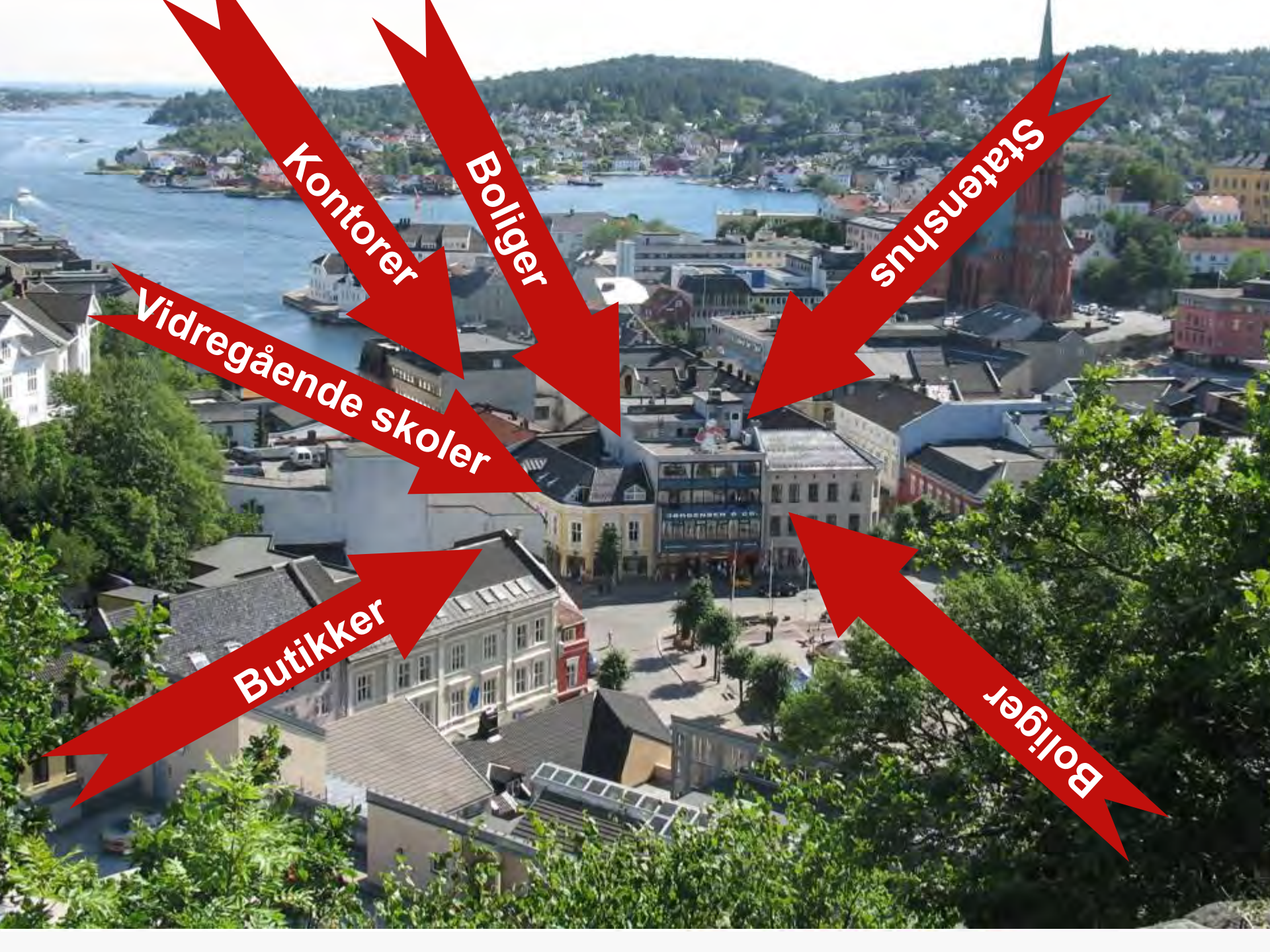

Byplanlegger og Tanangerlisten-kandidat Paul Korsberg har fått laget illustrasjoner som viser hvordan det kan bli seende ut i Tananger med nye blokker ved kaien. FOTO: Illustrasjon

– Kommunen har nå en gyllen anledning til å rette på noe ved å gi oss en sjøhusrekke-lignende bebyggelse ved torvet, å la Bryggen i Bergen, mener Anne Marie Arnøy.

Fra bilvennlig til menneskevennlig sted.

Kontorer

Boliger

Statenshus

Vidregående skoler

Butikker

Boliger

- Krever at de nyvalgte kommunestyrene gjøre **omfattende og radikale planvedtak**

om arealplanlegging i kommende valgperiode.

Sandens senteret, Kristiansand

- 35 butikker -

Tettstedet Svolvær: 4 542 innbyggere, Lofoton

11 etasjer

Arthur Buchardts tårn i Brumunddal blir verdens høyeste trebygg. Illustrasjon: DNB Eiendom

Stor interesse for Buchardts rekordhøye tretårn

- Dette blir verdens høyeste trebygg, 80 meter.

- Responsen har vært veldig god.

- De minste leilighetene selges fra Kr 2,7 mill (toromsleiligheter på 67 kvm).

- Det skal også selges tre- og fireromsleiligheter,

Planlagt forfall

Nordmenn er blitt feite og late. Michael Fuller-Gee mener planfaget må ta sin del av skylda.

tekst Karl Mungten

→ **Grøntår høsten 2001.** Det er tidlig morgen og en regntorm pøsker mot vindene, men et auditorium på Høgskolen i Agder sitter et fantastisk fersk landskapsarkitektstudenter som tente lys. Det er forelesning LA 00 – Innføring i landskapsarkitektur og feriekonferansen Michael Fuller-Gee viser bildet fra hele verden. Flåser, tong, gater, parker, hager og boligprosjekter. Vakkert og vakkende landskaper.

I en omløpsrunde frem til 2002 var Michael Fuller-Gee ansvarlig for første studie i landskapsarkitektur, desentralisert fra Norges landbruks- og skole (NLB) til Høgskolen i Agder. Der fikk en hel generasjon av landskapsarkitekter et inspirerende faglig møte med faget. Men på landskapsarkitektstudietene etter tredje studieår skulle velge spesialisering, var det bare tre nye studier som

valgte overordnet planlegging. En håndfull valgte forvaltning, mens den store flertallet valgte detaljplanlegging.

– Hvorfor er landskapsarkitektur og byggestruk så mye glemte i en byplaning på overordnet nivå? – Det må ha å gjøre med hvordan dette kommuniseres fra utdanningsinstitusjonene, mener Fuller-Gee. Han har siden jobbet ved NLB vært involvert i leder for landskaps, særskilt og godet i Asplan Viak. Så i seks år var han sjefarkitekt i husbanken, med hovedansvar for by- og strekkvartalsprosjekter. Nå er han i ferd i Arendal kommune som sjefarkitekt og byplanlegger.

STØRE FORSKJELLER

Han mener at det har vært for mye snakk om reguleringsbestemmelser, lovparagrafer og ting som går på planlagte linker så derigode kjedete,

bestemmelser med materiellbruk, faglig mediering og prosjekter som presenterer i glossy magazines har tydeligvis stans opp, men om du ønsker deg en skole der du bidrar til de store samfunnsmessige grepene, er det mer å hente ved å arbeide med overordnet planlegging.

– Jeg har selv jobbet mye på detaljenes tidlige, men synes ikke at det er interessant nok, sier Fuller-Gee fast.

Han ser at forskjellen mellom god og dårlig planlegging er i norm. Lokaliseringen av boligområder og plasseringen av skoler og barnehager har store ringvirkninger. Det er dårlig overordnet planlegging som har gitt oss dette ubehagelige samfunnet som bidrar til at folk blir tykkere og fattigere. Og også til at det eksisterer mer etnisk og etnisk forskjell.

– Det hersker en mangel på forståelse for at planlegging og folkehelse egentlig er to sider av

samme sak. Vi må begynne å planlegge for god folkehelse.

Denne innfallsinnvikelen har ført til at byplanleggingen nå holder foredrag hver uke, for politikere og rådmenn rundt omkring i andre kommuner. Stedg oftere blir han også spurt om å holde foredrag på helsekonferanser. Sist i Oslo med Jonas Gahr Støre i salen.

INTERKOMMUNALE PLANKONTORER

Fuller-Gee forteller at arkitektkompetanse nå er mangelfull i mange kommuner. Det er vanskelig å rekruttere.

– En åssaker lønnsnivået. Nå går det så bra i det private at kommunene ikke kan stå å holde tritt, og du slipper nok med at unge, dyktige arkitekter og landskapsarkitekter ikke opplever at dette er spennende jobber.

Han tror at interkommunale plankontorer kunne vært en løsning for å lage større fagmiljøer, noe som kunne øke attraktiviteten og trekke folk til kommunale stillinger.

– I Danmark har man slått sammen mange kommuner, og der er situasjonen en helt annen. Plankontorene er godt bemannet med arkitekt, landskapsarkitekter og planleggere, og det har en helt annen status i jobbe i det offentlige. I Norge har typisk planlegging i små kommuner utviklet seg til å handle mer om saksbehandling og kontroll, og mindre om samfunnsutvikling og dialog med aktører og innbyggere. Ofte er det eigenvarer og jurister i stillinger der det skulle vært arkitektkompetanse.

INGENBR-HESEMOM

Det begynner å bli lenge siden det var arkitektstanden som hadde hegemoniet innen planfaget, men resultatene fra den gang kan vi gjerne riss over den dag i dag. Gode steder som Torshøgda ble til mens arkitekten Harald Asplan Viak (Dato far 2), verdenskjent. S. Pedersen var professor for brente steners reguleringsbestemmelser, Molde, Andalsnes, Steinkjer og Namssklopp resultatet av vellykkede prosjekter.

På 50-tallet startet sentralisering og i løpet av 60-tallet ble planlegging mer kompleks. Det ble behov for ingeniører og økonomer. Det ble laget modeller for samfunnsutviklingen. Bl. a. samfunnet gjorde at trafik og vegger viktigste. Dermed ble tyngdepunktet i planfaget

flyttet litt til siden for arkitektens kompetansefelt. Mange av landets tettsteder og bygdbyer vokste frem nettopp på 60-tallet. De fleste av disse, med noen heftige unntak, ser ikke ut i mennesken, må det være lov å si. Er det den sterke ingeniørplaneringen som har gjort at estetikk har gått i gjemmedokas?

BYPLANLEGGING UTEN BYPLÅNER

Med oppvekst fra Tanzania og landskapsarkitektutdanning og master i urban design fra University of Manchester har Michael Fuller-Gee gode forutsetninger for å se norsk planleggingsstradysjon utenfra.

– Fortsatt ser norske politikere på estetikk som jules. Dette gjør at vi får et lavt ambisjonsnivå hva gjelder kvalitet på det som skal bygges. I tillegg har vi et næringsliv som heller ikke verdsetter estetisk kvalitet. Representantene for markeds og store handelsområder argumenterer med at kundene kommer uansett. Og folk har jo ikke høyere krav. Det hersker en oppløsthet av at det er slik det skal være. Det er tegn til at nordmenn nå begynner å bli mer bevisst, men det går sakte.

Sentralisering og urbanisering er viktige styrker for den samfunnsutviklingen som pågår akkurat nå. Likevel driver en mange steder med arealplanlegging og ikke med byplanlegging.

– Byplanlegging krever et annet fokus enn en kommuneplanlegging, sier byplanleggeren og forteller at Arendal ikke har hatt en byplan siden 1988.

– Vi har hatt kommunepåner, men det er noe helt annet enn en byplan som er basert på urbane verdier. Fokusert må ligge på forletting

og kollektivtrafikk. Vi må startelegge for gang og sykkel, ikke for privatbilisme.

BUNNLINJE PÅ BUHH

Når nye steder blir bygget, mener Fuller-Gee at vi er på en historisk lavmål og er i en skillelinje dårlig siket.

– Det virker som politikere er tjuevasket. De fortelles til å tro at det er sånn det må være. Det som sist er bygget blir jo forbilde for nye prosjekter, men når den nesten er umulig å finne gode eksempler blant det som er bygget de siste årene, blir jo det neste som bygges også dårlig – eller dårligere. Vi har misset de gode forbildene.

Samtidig dannes det pressens for hva som er akseptabel kvalitet. Ier må vi ha dyktige fagfolk i kommunaladministrasjonene som setter foten ned. Denne utviklingen må snus. Mange boligprosjekter er slik at jeg ikke kan forstå at de prosjekterende har faglig fagfag til å stå for så elendig kvalitet. Sier meg gjerne på det.

Han mener at et grunnnett, utviklere og utbyggere som egentlig styret planleggingen. Som regel er de forberingfolk som bare tenker bunnligne og ikke at de har et samfunnsansvar. Kommunene må bare følge opp deres initiativ, og konsekvensene ser vi rundt oss, Fuller-Gee mener at et tverrfaglig fokus på hvordan fysisk planlegging og folkehelse henger nøye sammen, kan gi de virkelige sterke argumentene for høyere kvalitet på våre bygde omgivelser. Gode møteplasser, bokvalitet, lekarealer og grønstruktur er avgjørende for folk til å bevege seg, for gode oppvekstvilkår og livskvalitet – forutsetninger for trivsel og god folkehelse. ■

Etter planen: Folkehelse er en betingelse for et godt samfunn i planlegging. Foto: Fikser/Solymor

Planlagt forfall
Arkitektnytt
juni 2013

2 av 3 nordmenn er overvektige

Mallaga, Spania

Norske 15-åringar sitter mer stille enn mennesker i alderen 65-85 år.

Norges befolkning sett under ett er blant de MINST fysisk aktiv i Europa

Det er lite trolig at bygging av flere idrettsbaner vil løse folkehelseproblemet

Sør Amfi,
Myra, Arenda

ARENDALE KOMMUNE

CJAY'S
INTERNATIONAL
MONEY TRANSFER
& INTERNET CAFE
2556 1048

COMPUTER HUT
SATELLITE & COMPUTER SYSTEM SERVICE
SOFTWARE & HARDWARE REPAIRS
SALES, SERVICE, PARTS, ACCESSORIES INSTALLATION

HBF
HAIR // BEAUTY // FASHION
SALES, SAMPLES & SHOW OFFICE

CHICAGO BARBERS
020 7240 7270
We Sell Italian Shoes, Perfumes & Suits
Unique Hair Dressing & Body Care

INTERNET CALLING CARDS
MONEY TRANSFER
PHOTOCOPY SCANNING
CD BURNING PRINTING
E-TOP UP VOUCHER

LUXURY HAIR SALE
THIS SATURDAY & SUNDAY ONLY

ADULTS & CHILDREN

”Livskvalitet”:

Norge er Nr.1 i verden....

Men - er vi et lykkelig folk?

Foto: Torill Brunsvik

”Human beings seek
happiness above ALL else”.

Aristotle

”Ensomhet er Norges største folkesykdom”: Røde Kors, 2011

- Ensomhet ofte fører til sykdom, som f.eks tristhet, angst og depresjon

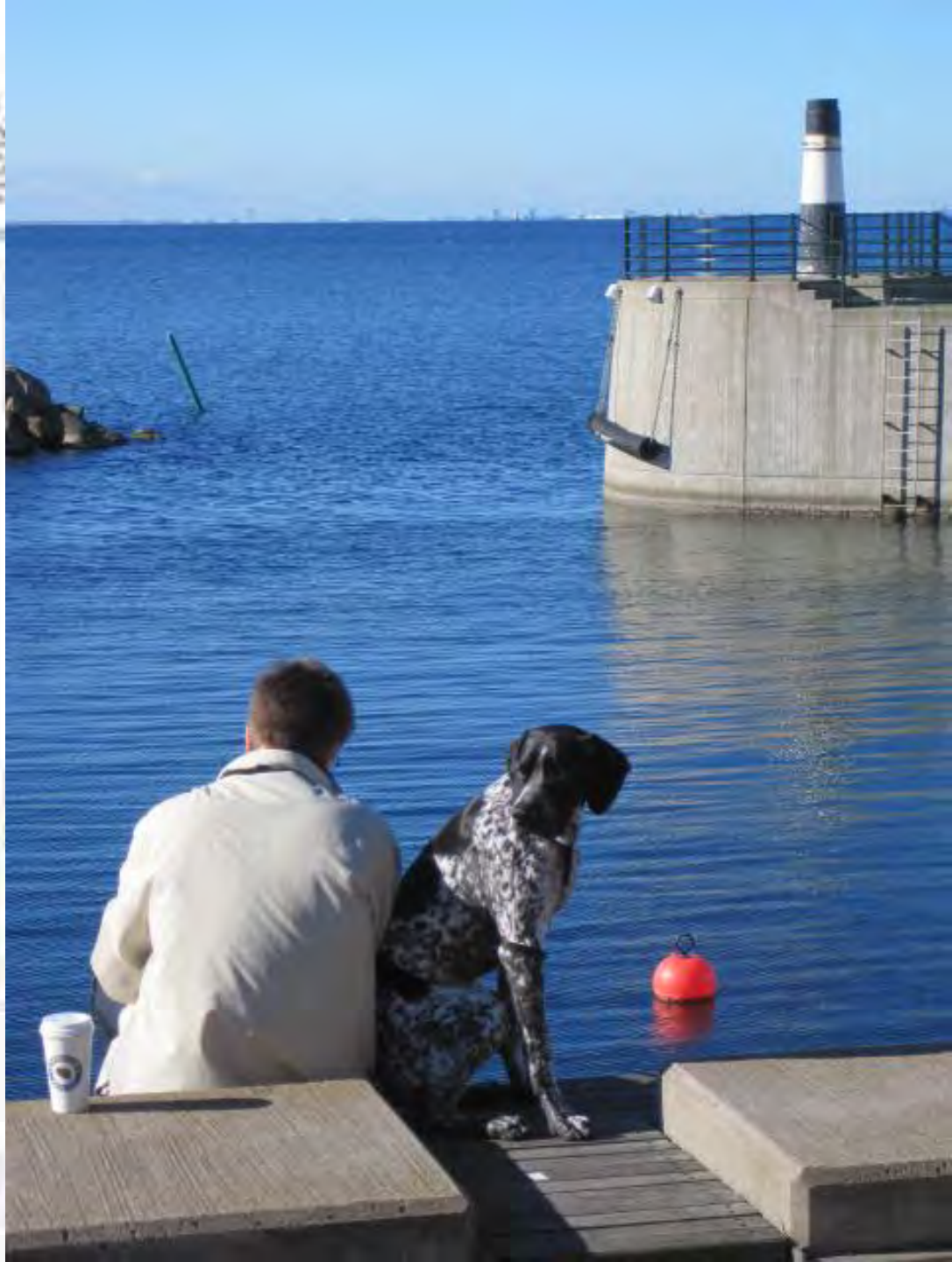
960 000 bo alene i 2014

- 1 av 4 voksne nordmenn føler seg plaget av ensomhet – 1,1 millioner personer
- 280 000 føler seg sterkt plaget.
- Ensomhet er like farlig som å røyke 15 sigaretter om dagen.
- Ensomhetsepidemi kommer i 2030.

Fikser livet med piller

Forbrukerne fikser fortsatt livslange problemer med et glass piller. Det nasjonale sveiperegistret viser at Aust-Agder ligger på topp i bruk av en rekke vanlige og sjeldne medisiner, som sveipet, livslange medisin og anti-depressiva.

400 000

SELVMORD:

6 per 100 000 i Storbritannia

12 per 100 000 i Norge

ENSOM:
Andel er høyest
blant unge mellom
18 – 29 og eldre
over 70 år.

”Nå skal
me kose
oss du?”

Attraktivitet:

Hvordan skal Gjøvik se ut om 20 år?

- Hvilke behov er det som skal dekkes, hvilken vei ønsker vi at utviklingen skal gå?
- Hvilke problemer er det vi skal løse?

- Attraktiv?
- For hvem?

Bærekraftig velferd =
Oppvekstsforhold "tidlig innsats"

KOMMUNENS ØKONOMISKE UTFORDRING

- Lave frie inntekter
- Høy lånegjeld
- Ingen reserver.

- Sammen med en relativt høy tjenesteproduksjon gir dette et svært lite økonomisk handlingsrom.

Rådmanden bønnfaldt bystyret å vente med bygging av ny Stuenes skole til ny skolestruktur er vedtatt.

38 av 39 stemte for å bygge ny skole til kr 250 millioner.

Arendal 2013

Stuens skole er bare 34 % full: kun har spart ca 100 millioner!

12 av 22 klasserom vil stå tomme

Bare halvparten av nye Stuenes skole vil være fylt opp når klokken ringer inn til første time etter sommerferien 2015. Til høyre ser du barne-

Unødvendig skoleoppør

I DA I OPPOSISJON: Einar Orsen (H) kritiserte rådmann p-ledet posisjon. Faksimile fra esember 2008.

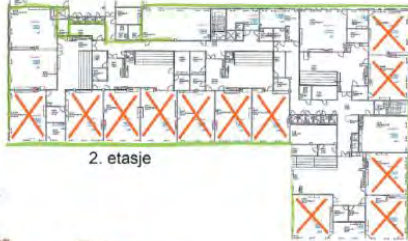
uenes kan juble

LEVEDTAKET: Enstemmig i dal bystyre. Faksimile fra Agosten 18. juni 2010.

eder ingen skoler nå

X = Potensielt tomme klasserom ved skolestart august 2015

2. etasje

1. etasje

Mange klasserom vil forbli tomme..

..og garderobes vil bli halvfulle.

kontoret vil 12 av i alt 21 klasserom bli stående tomme ved skolestart i august 2015. Innfelt th: Bilde fra klasserommene, dimensjonert i forhold til elevtallet de nærmeste årene.

Frykter for å bli oppslukt av ny storskole

2011: Først i 2011 kom det frem i Agderpostens spalter at Eydehavn skole (bildet) – og Nesheim – frykter å bli nedlagt når nye Stuenes skole står ferdig. Faksimile fra Agderposten 27. august 2011.

Nå trues de av nedleggelse igjen

2012: Under budsjettseminaret på Lyngør i juni 2012 ga gruppeledere og formannskap grønt lys til å vurdere skolestrukturen på ny- altså: vurdere skolenedleggelse. Faksimile fra Agderposten 12. juni 2012.

Elever flagg-jublet for ny skole

2013: Rådmannen nærmest bønnfalte bystyret å vente med bygging av ny Stuenes skole til ny skolestruktur er vedtatt. 38 av 39 stemte for å bygge ny skole til 250 mill. Faksimile fra Agderposten 22 mars 2013.

Skolestriden kan sprengte flertallet

**”Dumme,
dumme,
dumme!”**

200 000 barn på ulovlige skoler som ikke har godkjent inneklima.

For barna betyr det at de hver eneste dag risikerer å få vondt i hodet, hoste, og lære mindre når de er på skolen.

Her må de kutte

80 mill.

Bystyret i Arendal må redusere driften med 20-30 millioner kroner. Skal de ta pengene fra psykisk utviklingshemmede? Barnevern? Kulturskolen? Fritidsklubber?

Eldreomsorg? Idrett? I dag kan du lese hele lista politikerne må velge fra.

NYHETER side 6-7

Listen de vegrer seg for å kutte i

Rådmannen i Arendal har laget en liste over alle kommunens ikke-lovpålagte tiltak: 127 poster til netto 68 mill. kroner. Han utfordrer politikerne til å kutte 20-30 mill. fra listen. Det blir tøft for politikerne – og kan bli tøft for mange innbyggere.

VIKAR PULST
#fve@vgp.no 07 07 07

Arendal kommunes innvekter duker, mens utgiftene stiger. 60 millioner må knuses fra driftsutgifter på dreye 2 milliarder, har rådmannen informert politikerne. Sammen med besparelser på skolestedregulering og andre tiltak, har rådmannen laget en liste over 127 ikke-lovpålagte tiltak der kommunen ikke er bundet av mangelgrunne avtaler.

– Listen er ikke noe gult, medglad rådmann Harald Danielsen selv da han presenterte den for formannskapet og gruppeledere i budgesesjonen på Qvintus torsdag.

– Det blir betrukket, fulgte ordføreren Håvar Halvorsen (H). Jeg klarer ikke å kutte 20 mill fra denne listen. Jo mer jeg ser på den, dess lavere blir beløpet, sukker Jan Kleivstad (V).

Her er listen, som vil rasere både kulturliv og fritidstilbud i Arendal om den knuses i sin helhet.

Helsetilbud og omsorg: 20 tiltak til 14 millioner kr. Alternativ til vold – 1 mill., transporttjeneste og hjelpemiddel 2,7 mill., frivillighetskoordinatør 600.000 – brukerstyrt senor: 600.000 – tilskudd T1: 307.000, fysiske pleie 300.000 – Lav våd (10) 50.000 – strøfbud 2. eug (25 brukere psyk): 1,12 mill – Arndal dagseter (70 brukere psyk): 2,6 mill. – Profex-tilbud (20 brukere): 2 mill. – Ellerslag (bare 500.000 å spare ved å legge ned tilbud til 50 utviklingshemmede i sosialbudsjet 8,6 mill.). Midtdag tjernmedisinske inngreping til sparsesett – Helsepensjon omsorgspoliser – inngreping til sparsesett, kalsidrin Plan-Semyra, Myraumeis og Plankviser: 312.000 Når de gjelder cauterig og vask av trykvlid de knuse kommunen nesten 500.000 netto å knuse disse, lyder beretningen. Heller ikke når de gjelder dagtilbud, til hjemmeboende til 9 mill. mener rådmannen det er noe netto å

spare – fordi utgiftene berregnes å øke andre steder – Overgrepsmottak: 297.000 – Lindensdal senior: 12 mill utgift, men rådmann mener det rett like kan sparses her.

Oppvekst: 9 tiltak til 15 mill. Amulerende skolesam: 1,6 mill – oppvekstmodarbeidere (9 still.): 4,5 mill (kan gi økn på barnovernattstjeter) – fritidsmodarbeidere (1040): 1,6 mill. – ungdomsøsses (8): 2 mill. – flerno- og familissam (6,4 mill. utgift innssam): 2,2 mill – er-kjønlighetspører til kommunalt ansatte 650.000 – seniorutak: 1,4 mill. – Barnekompetanse: 4 mill.

Kommunale veier: To tiltak til 650.000 kr Legge ned gatelys på private veier (overstilt til private selv): 48.000 – Nedsatt hastighet kommunale 25 km (10%) av kommunens veinett til private veier (også småstubber i boligfelt): 600.000.

Rådmannens stab/næring/klima: 19 tiltak til 13 mill Stab samfunnsutvikling (bl.a. utvikling Kunningskaphavn): 860.000 – FN-byen Arendal: 150.000 – Østre Agder samarbeid: 430.000 – Rabalansen: 450.000 – Arendal utstillingskonor: 1,75 mill. – Nordisk In-8-konor: 292.000 – drif Vi-utsmare: 2 mill – trafikkikkerarbeidsmodarbeidere: 335.000 – Serlandets Europakonor: 300.000 – kongstjenst ICLIL (Union of Baltic Coast): 20.300 – miljøambassader: 200.000 – Klimakvoter: 150.000 – andre miljøutgifter (Rydshavn, vannregulering, miljøledigver med mer): 2 mill – Kommunal beredskapsforing: 1 mill. – byggesak/plansak inngreping i helse:

– tilskudd innen kultur (Agder seater, Sørnorsk Filmseser – Myra fondstus 1,3 mill – tilskudd humanitære frivillinger osv: 100.000 – Canal Street: 250.000 – Arndal korstiltak: 25.000 – Seniorsk jazzseser: 75.000 – Kulturhusmiljøten (halv lek lag/forening): 600.000 – driftsøss kulturhuset: 3,2 mill – Vi over 60: 75.000 – Aust-Agder Musikklid: 25.000 – Spilluka (vinterferien på Kilden): 30.000 – Frivillighetspører 25.000 – Arrangementer i Arendal: 109.000 – Sommerseiser (distriktsene): 40.000 – Nas og bakgrunnskonserter (allerede knuse med 120.000): 40.000 – Utge Musikledagter (Ung Klassisk): 90.000 – Den kulturelle skole-

seksen: 10.000 – Barnekultur-dagene osv: 126.000 – Kulturaktiviteter barn/unge (Kilden rock, Kildenbalken osv): 112.000 – Måke fridagsklub: 50.000 – Kilden fridagsklub: 1,6 mill – Friskstiltak i oppvekstområdene: 394.000 – Friskstiltak skolestier: 129.000 – aktiviteter på Kilden: 210.000 kr – Ungtommens kulturarrangement: 70.000 – Bombefabrikken Kunsthallen: 364.000 – Munkehaugen Kulturseser: 750.000 – Arndal by- og regi-onhistorie: 600.000 – KIK: 40.000 – Internasjonalt Marked: 218.000 – Internasjonale dager: 50.000 – Idretts Grass-hallen 700.000 – tilskudd Friluftsliv: Ser/Løypedagter Grane (160.000), Øynehals-ly-

per (190.000): 700.000 – kul-turkolon (lovpålagt), men nivå kan vurderes) – Bibliotek (lovpålagt, men like snitt):

Tilskudd til andre: 10 mottakere – 20 mill. Tilskudd Kirkens SOS: 120.000 – drifts-vedlikehold urteplanter/ frimarkeder: 400.000 – tilskudd historielag: 150.000 – drifts-tilskudd barn/unge: 200.000 – tilskudd museumsjesseser: 345.000 – tilskudd eldreseiser: 100.000 – Tilskudd frivillighetsseiser: 487.000 – Agder Redd Kors: 250.500 – jesseser-kjøp Hå Kors: 6,6 mill – Tilskudd varig tilrettelegging arbeidsplasser VTA: 3,2 mill.

IKKE LOVPÅLAGT: Rådmannen i Arendal har utfordret politikerne om å kutte tilfak for 20-30 millioner kroner fra en lovpålagt og også verdert, som bibliotek og kulturkolon – som er pålagt 3 ha ved lov – men der løsen ikke der noe om

liste på 127 ulike ikke-lovpålagte tiltak. Kuttet alle, kan Arendal kommune spare i alt netto 68 millioner kroner. Noen omfanget på tjenesten. Her er noen tilfeldigvis glimt fra listen, med innsparingspotensial. **BL: VIDAR PULST**

FAKTA

Må kutte driften 60 mill. årlig

- Arendal kommunes innvekter minke og utgiftene økt.
- Rådmannen: Driftsutgiftene må knuses mer. 60 mill. årlig for 2 til en betrukket drift i busstassemover.
- Aldernde eller sammen med det friluftss ansettelses- og innkjøpsapp om ikke også årets regnskap skal ende i minus.
- Rådmannen: Driftsutgiftene må knuses mer. 60 mill. årlig for 2 til en betrukket drift i busstassemover.
- Rådmannen: utvidelse: Knuse 20-30 mill. av lister over ikke-lovpålagte tiltak kan her lag frem på oppdrag fra formannskapet. Konsentrasjon sag om eksisterende tjenester de neste fem årene.
- Videre: Nedlegg 3 skoler: Netto spare 8 mill (pluss frigitt 20 mill til kvalitetsforing i arendalskolene generelt).
- Økt hverdagsforbruk i omsorg for 3 åpne nye 3 mill.
- Økt elendingskost: 18 mill (økt fra 5,6 til 17 prosent).
- Spesied barnhage osv.: 5 mill. Skolestiltak Voksenmer: 4 mill.

« Dette blir beintaft »

Idrettsparken (barns årskole) knusses på avreise: 1,5 mill – Lysløpper: 140.000 – Lag og foreninger: Tilskudd barn/unge: 300.000 – tilskudd Aust-Agder kammerseiser – Arende lag foreninger: 500.000 – tilskudd lag og foreninger idretts: 1,1 mill

Vei til 11 mill. ferdig i fjor. Nå skrotes den

I fjor ble den nye veien inn i Krøgenes Næringspark ferdigstilt som et skandaleprosjekt for Arendal kommune: Kostnaden sprakk fra 5 til 11 millioner kroner. Nå må det meste av veien skrotes: Det skal bygges ny tilførselsvei fra ny E18.

VIDAR FLØDE
 vil@agderposten.no 977 07 707

– En må kunne forvente litt mer langsiktighet når kommunen vedtar en reguleringsplan, klagen **Tom Knudsen** da ni politikere fra kommuneparlamentet valgte å gå til beredning til Krøgenes Næringspark i forbindelse med en reguleringsplan Statens vegvesen har laget over veibiten som skal binde den nye tilførselsveien fra E18 sammen med Tromøybrua. Trassen iverksettes i høst, kommer i sterk konflikt med veien kommunen ferdigstilte i fjor i tråd med en regulerings-

FRA 5 TIL 11 MILL.: Denne veien inn til Krøgenes næringspark fra Kystveien ble ferdig i fjor, og kostnadsprøkket fra 5 til 11 mill. Nå må det meste av veien skrotes, ifølge forslaget fra veivesenet til ny vei.

plan Arendal bystyre vedtok i 2009.

Ap først, så snudde rollene
 De næringsdrivende i parken har via Arendal Næringsforening og dens tidligere leder Hans A. Vørsen - i en årrekke jobbet knallhardt mot bystyrepolitikere for å få de til å bygge en ny vei inn i næringsparken fra Kystveien i østre ende av parken. I forrige periode var dette en investering daværende Ap-ordfører Torill Kolstad gikk sterkt inn for. I 2011 ble det maksiferte i Arendal bystyre, og Einar Halvorsen overtok ordrikkerklubben - og også ordføreren over den nye veibiten i Krøgenes næringspark. Da bygging av veibiten kom opp

i bystyret i juni 2012, hadde rollene skiftet: Nå var det altså den nye posisjonen med Høyre i spissen som ivret for veien - som hadde en prisapp på 5 millioner kroner. Mens Arbeiderpartiet hadde en prisapp på 11 millioner kroner. Mens Arbeiderpartiet mente man burde utsette byggingen og se dette i sammenheng, rekapitulerte Ap-opp.

I 2014 ble den nye veibiten på Krøgenes på ny en sak i bystyret. Da fordi kostnadsøverslaget på 5 mill. hadde sprunnet ettertrykkelig: På grunn av dyr mur og høyere kostnader med rør som skulle legges ned - var prisappen mer enn fordoblet til nesten 11 millioner kroner. - Skal vi spå ned penger i et hull i bakken? spurte Asbjørn Karl Olsen (Ap) retorisk for han sammen med resten av partiet

og noen flere stemte mot vedtaket om å aksjonere overkriddelsen - som ble fattet 26-13. Mens rådmannen - som hadde gått mot investeringen i starten - konstaterte at pengene jo faktisk i det vesentlige allerede var brukt.

- Lite glede av dyr fasade
 Men tilbake til onsdagens beredning: Tom Knudsen som er det tidligere Contech-bygget sammen med Ragnar Olsen, ba pen om at den nye tilførselsveien måtte trekkes lenger vegg fra den flote, sorte glassfasaden (se bildet over). Contech - som på det meste hadde 90 i arbeid i bygget og laget skipsinnredninger m.m., er solgt - og de to eierne har planer om salg

HELE BYGGET MÅ RIVES: Hele bygget bak på 12.000 kvm med fem leietakere og 400 arbeidsplasser må rives fordi den nye fylkesveien mellom E18 og Tromøybrua skal gå rett over, konstaterer huseier Johnny Madsen (tv). Her i samtale med ordfører Einar Halvorsen (H). Bak t.h. Atle Svendal (Ap).

eller utlede til noen som kan utnytte den flotte fasaden som utstillingsplakat. Men den verden kan bli nok så begrenset om det kommer en ny vei kloss inn til. - Da blir det ikke lenge vi fikk glede av den dyre fasaden, sukker Knudsen og minnet om at de i tillegg til selve fasaden, hadde kjøpt dyr tilleggsrom på nesten 400.000 kr for å få til denne løsningen.

- Kan ikke gjøre noe med det
 De to huseierne som opplever at bygginge deres må rives, virket langt mer avslappet til at eierdommene deres må vike til fordel for en ny fylkesvei.

Det er nok ikke stort jeg kan gjøre med det, konstaterer Johnny Madsen. Den tidligere blybyggeren på Skarpnes er nå økologiskinvestor og eier bygget på 12.000 kvm som får den nye fylkesveien rett over seg. Her er det i dag fem leietakere med i alt droye 20 arbeidsplasser, anslår Madsen. Største er Sam Eyde videregående skole, som har byggefagutdanning.

- Jeg må bare forsøke å komme best mulig ut av dette, kommenterer Madsen. Også Jan Ove Lassensens som er et bygg rett oss for Madsens på 500 kvm, forholder seg også nøytralt til rivingen som synes nok så uunnødvendig.

Anmodning til veivesenet
 Behandlingen i kommuneplan-

KRITISERTE: Morten Kraft (Ap) advarte sterkt i bystyret. Faksimile fra Agderposten 22. juni 2012.

SPRANK MED OVER 100%: Faksimile fra Agderposten 7. april 2014.

FAKTA

Ny E18 og tilførselsveier

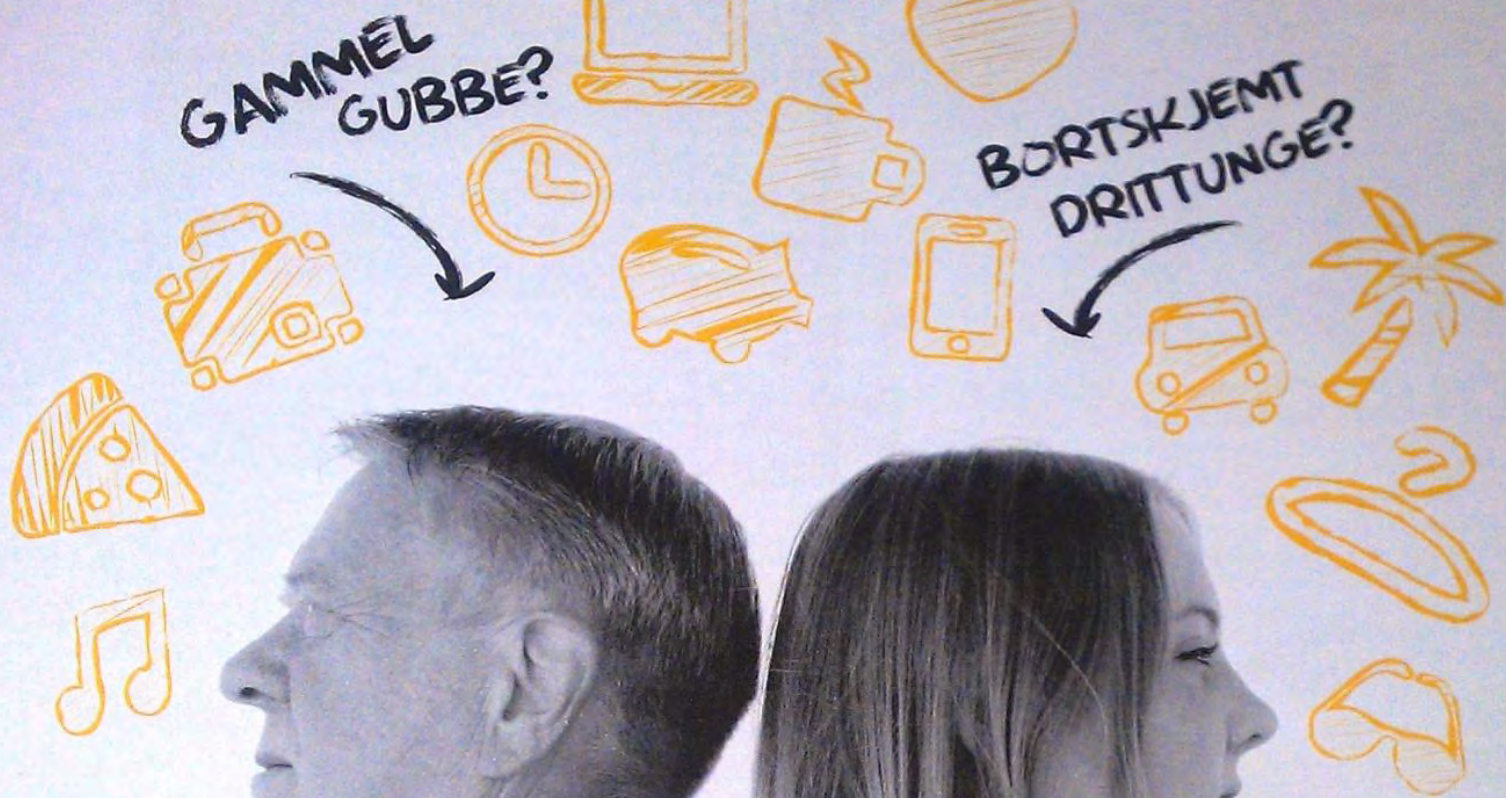
- Det er vedtatt å bygge ny 4-felts E18-motorvei fra Rømyr i Tvedestrand til Harebakken i Arendal - 21,7 km til 5,4 milliarder kroner.
- Veien påbegynnes i 2016 og strekningen Tvedestrand-Stølen (19,7 km) åpnes høsten 2018 - og siste 2 km Stølen-Harebakken våren 2019.
- Samtidig skal det bygges tilførselsveier fra krysset på Grenstøl i Tvedestrand bygges ny tilførselsvei ned til bysentrum, og fra det nye store E18-krysset Longum syd et par kilometer øst for Harebakken bygges ny tilførselsvei nordover til Longum og sørøver til Krøgenes.
- De store E18-prosjektet Tvedestrand-Arendal innebærer imidlertid bygging av tilførselsvei bare til en ny rundkjøring som tangerer Kystveien rett nordest for Krøgenes næringsområde.
- Det er forutsatt at fylkeskommunen planlegger og bygger forlengeten fra rundkjøringen her og til veien som fører over Tromøybrua.
- Denne lille veibiten har Statens vegvesen nå laget reguleringsplan for på oppdrag fra Aust-Agder fylkeskommune.
- Flere andre løsninger enn den som nå fremmes er vurdert og forkastet. Slike dagens vei, og en med bro utenom næringsparken.

**”Dumme,
dumme,
dumme!”**

GAMMEL
GUBBE?

BORTSKJEMT
DRITTUNGE?

UNG VS GAMMEL

Er norske ungdommer krevende og selvopptatte? Er gamle folk fordomsfulle og utdaterte? Kanskje er vi alle sammen bare folk – uavhengig av alder. Og kanskje har vi mer til felles enn vi tror.

Hva er det de unge mener?

Verksteder med ungdom om by- og stedsutvikling

”Det er
sååå
kjedelig
her!”

Mye idrett, lite musikk

- De skryter av idrettstilbudet,
- - men irriterer seg over at det øvrige aktivitetstilbudet for ungdom blir stadig dårligere.

ARENDALE KOMMUNE

Flesteparten av dem som flytter til Oslo, er unge mennesker – kvinner SSB

”Det skyldes jobb, studiemuligheter og de sosiale tilbudene.

Det er jo ingen valgmuligheter i de små byene”.

*Malin Hjelvik
Aftenposten 15.juni 2006*

Sentrum – møteplass for alle

ARENDALE KOMMUNE

Selv verdens rikeste land har ikke råd til å fylle opp bassengene.

Vi kommer ikke til å få det heller.

Dagens Næringsliv 7. mars 2014

FREDAG 7. MARS 2014 | DAGENS NÆRINGSL

4

DEBATT

■ ■ ■ Selv verdens rikeste land har ikke råd til å fylle opp bassengene. Vi kommer ikke til å få det heller.

Seigpining

FREDAGSKRONIKK
SIMEN
MARKUSSEN

Det kan virke paradoksalt at vi ikke lenger har råd til å opprettholde offentlig infrastruktur bygd på

7. feb. 2017 75

■

**Vi må forbereder oss
på at det offentlige
må leverer færre
tjenester, ikke flere..**

Statens pris for bærekraftig by- og stedsutvikling skal belønne planlegging og gjennomføring med høy kvalitet som fremmer bærekraftig by- og stedsutvikling.

Kommunal- og moderniseringsministeren

- Norge trenger gode byer!

- Hvorfor er denne prisen viktig?
- Av to grunner svarer Jan Tore Sanner.

**NORGES MEST
ATTRAKTIVE**

KNUT W. HERMANSEN

knut.hermansen@laagendalsposten.no

Kommunal- og moderniseringsministeren har valgt å beholde den årlige utdelingen av «Statens pris for attraktivt sted». Det var den rødgrønne regjeringen som innførte kåringen i 2012.

Når Erna Solberg-regjeringen nå velger å fortsette denne tradisjonen, er det tverrpolitisk enighet om at akkurat denne prisen har betydning og er verdt å videreføre.

Byer med trivsel

- Vi trenger gode byer hvor folk trives. Dette er et svært viktig mål, og i regjeringen ønsker vi å løfte frem de som planlegger

KOMMER TIRSDAG: Kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner gleder seg til å reise til Kongsberg tirsdag 27. mai for å overrekke statens pris for attraktivt sted.

ARENDALE KOMMUNE

”Lokaliseringsskriterier”?

Kunsten om feilplassere....

Sykehuset Østfold

Attraktiv by 2015

Trondheim får statens pris Attraktiv by 2015, hovedsaklig for byutviklingstrekket ved bygging av nytt sykehus på Øya. Prisen tildeles av kommunal- og

- St. Olav vekker oppsikt internasjonalt på grunn av den tette integrasjonen med universitetet.
- 7 internasjonale priser

1.etasje gjennomgående har lagt til rette for studenter, privat næringsdrift og offentlige publikumsfunksjoner

– Flytt fylkeshuset ned til sentrum

SKIEN: – Fylkeshuset bør flyttes til sentrum. Det gir flere arbeidsplasser og mer liv i byen, sier skiensordfører Hedda Foss Five (Ap). – En veldig god idé, mener byplanlegger Michael Fuller-Gee.

LARS RAVN
lars.ravn@la.no

– Klosterøya er en langt bedre lokalisering enn Fritidsparken for en ny videregående skole. Skolen vil være nøkkelen til utvikling av Klosterøya og sentrum. Med en spennig utforming av skolen, blir dette svært positivt for Skien, sier byplansjef i Arendal, Michael Fuller-Gee.

I går var han invitert til Skien for å komme med innspill til fylkespolitikere om hvordan de bør planlegge for en god videregående skole i byen. Også formannskapet i Skien var invitert til møtet i fylkesutvalget.

Fuller-Gee har tidligere vært sjefarkitekt i Husbanken, og jobbet mye med byer i Sør-Norge.

Fylkeskommunen har ennå ikke i landet en tomteavtale med Klosterøya utvikling. Men ved en eventuell skole på øya, blir det viktig at det bygges en bro fra Langbryggene over til Klosterøya, mener Fuller-Gee.

LIV LANGS ELVA

– Etablering av bro pluss gang- og sykkelstier rundt elva, blir veldig viktig. Det må skapes en sirkel rundt vannbassenget. Da

FLYTTING: – En flytting av fylkeshuset vil bidra til mer liv i sentrum, sier ordfører Hedda Foss Five. Hun får støtte av byplansjefen i Arendal, Michael Fuller-Gee. FOTO: LARS RAVN

– Klosterøya er en del av Skiens sjel. Det er spennende å inkludere den inn i byen. Skien som sted må bli mer spennende og interessant. Det må være målet nå, sier byplanleggeren.

– Hvorfor ikke bygge en sentrumsskole på Prestejordet?

kes til en kombinasjon av boliger og arbeidsplasser.

ALLE MÅ BIDRA

Før han kom til møtet med politikere, hadde Fuller-Gee tatt en runde i Skien sentrum.

– Der var det ikke mye liv. Det

planlegging i kommunene. De siste 50 årene er det bygd skoler på jorder og boliger i skogen. Det fungerer ikke. Det er heller ikke demokratisk at det bygges slik at alle må eie bil.

– FLYTT FYLKESHUSET

nen for forslaget til Five er at fylkeshuset er i dårlig forfatning, og at det trengs store investeringer for å ruste opp bygget.

Fuller-Gee ga ordføreren ros for bakgårdsprosjektet.

– Kjempeflott. Her er Skien et forblide for andre byer, sier han.

AREI

«Campus øst burde ligget i sentrum»

Michael Fuller-Gee med friske utspill på møte om sentrumsplanen

New urbanism er tidens slagord. På medlemsmøtet til Grimstad Min By onsdag kveld slo Husbankens Michael Fuller-Gee et slag for en bærekraftig byutvikling, og etter hans mening burde HiAs campus øst ha ligget i sentrum.

– Hvor går byen, og hvor går menneskene? spurte Michael Fuller-Gee.

– Byene er i vekst, og folk flytter til store byer. Og dette vil bli en fremtidskamp i et lite land som Norge. Det vil rett og slett bli en konkurranse om hjernene.

Fuller-Gee snakket om kreative byer, byer hvor folk og næringsvirksomhet lever side om side. Viktige faktorer her er konsentrert bebyggelse, samlokalisering, helse- og trivselsfaktorer og transport. Det vil si, man sørger for at næring og boliger samlokaliseres slik at bydeler ikke blir stående folketomme deler av døgnet,

at det er kort vei til nærmeste caffè latte-kafé.

– Man snakker om New urbanism, det vil si at man integrerer funksjoner. Og her i Grimstad hvor det er planer om både badeland, bibliotek og nytt hotell, så få dette så tett sammen som mulig, jo tettere, jo bedre, sa han.

God design

– Byen konkurrerer med stuen. Det vil si: Det man gjør, må gjøres skikkelig, pen design, og det må være rent og ordentlig. Og det må være folk der. Byen er viktig for sosiale kontakter, for gode tanker, hevdet Fuller-Gee.

Han mente at kommunen nå må slutte med å tilrettelegge flere eneboligtomter og heller konsentrere seg om områder med fortettet bebyggelse nær bykjernen.

– Folk vil flytte inn til sentrum, og da vil det bli nok eneboliger til salgs.

Må ha visjoner

Han nevnte også at i Kristiansand angrer man på at HiAs campus ble lagt til Glinleimoen.

– Det er helt absurd å legge et universitet så langt utenfor byens sen-

By- og stedsutvikling: Formingsprinsipper?

– Mange av prinsippene er forholdsvis enkle å formulere, men vanskelig å sette ut i livet.

“We shape our buildings and afterward they shape us.”

Sir Winston Churchill

FOLK INN I BYENE. Michael Fuller-gee fra Husbanken snakket om byutvikling, og var særlig opptatt av New urbanism, det vil si samspillet mellom de forskjellige aktører som er i et bysentrum.

trum. Også i Grimstad burde man plassert den nye campus øst i sentrum. Det er plass nok, sa han.

– Bruk hav og strand til å bygge Grimstads fremtid. Og vi må ha visjoner. Bygg 500 eller 200 nye leiligheter. Ikke stopp ved 50. Man er altfor redde for å ha ambisjoner. Nå har Grimstad muligheten. Men man kan

ikke lage omelett uten å knuse noen egg. Det betyr at man må kunne tåle at man for eksempel tar utsikten fra noen. Se hva andre byer gjør, knus heller noen egg, men grip sjansen og lag en helhetlig plan.

Han påpekte også at de som utlyser arkitektkonkurransen kan styre betingelsene.

– Jeg mener at forslaget til ABM-bygg har en vakker arkitektur, men om den passer til Grimstad, får dere selv finne ut av, sa han.

Aktuelt i debatten om videregående skoler

Hvordan påvirker valg av lokalisering av videregående skole trivsel og læring, og lytter politikerne til ungdommen? Spørsmålene ble reist under Arendalskonferansen tidligere i sommer.

Rapporten fra utredningsgruppen med mandat å vurdere skolestrukturen i videregående opplæring i fylket er nå ute på høring, med frist 20. september 2013.

Rapport fra utredningsgruppen og brev til høringsinstansene finnes via [Aust-Agder fylkeskommunes hjemmeside](#). Risør kommune er blant høringsinstansene.

Michael J. Fuller-Gee satte fokus på ungdoms medvirkning under [Arendalskonferansen 2013](#) - lytter politikerne til ungdommen når skolestrukturen vurderes?

AKT

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder

Areal og transportplan og bypakke for Arendalsregionen

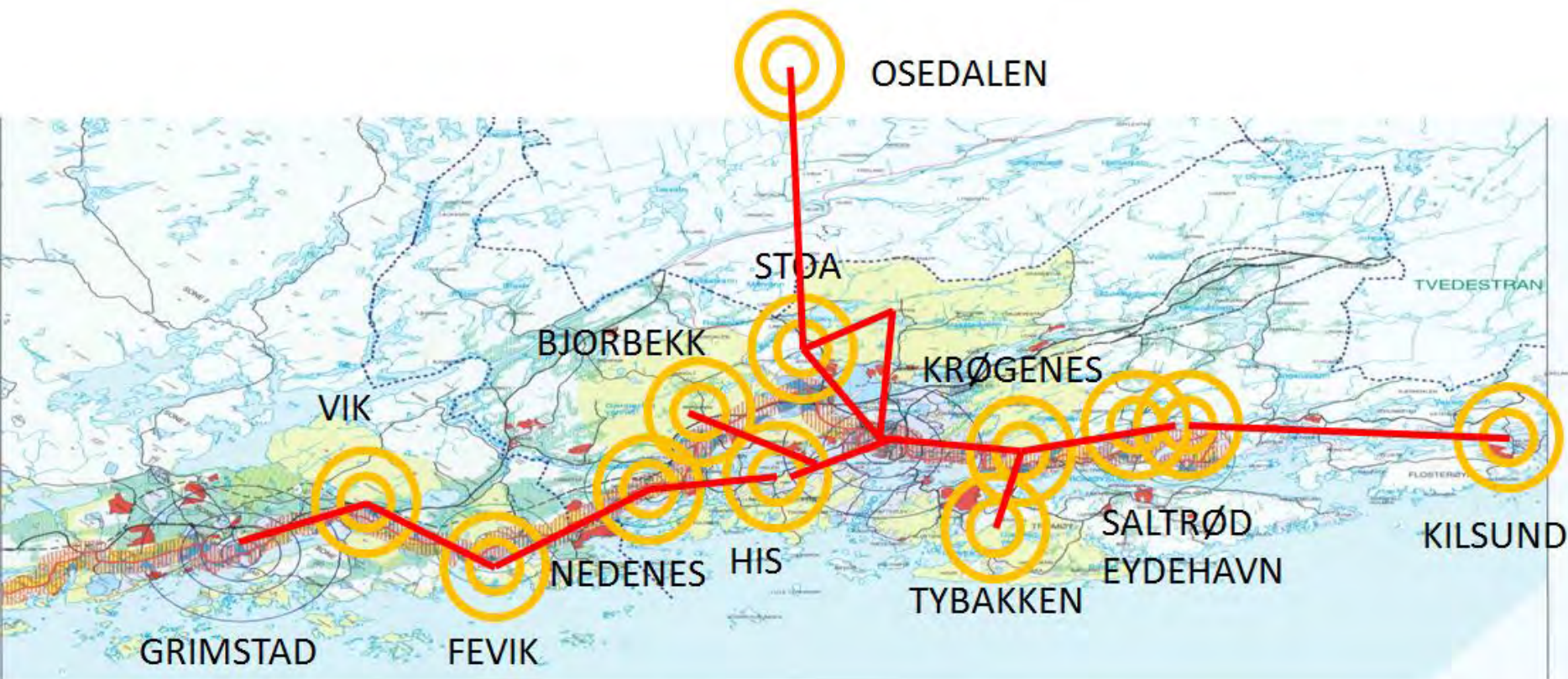
Arendal kommuneplanutvalg 22.juni 2016

Rådgiver Gunnar Ogwyn Lindaas

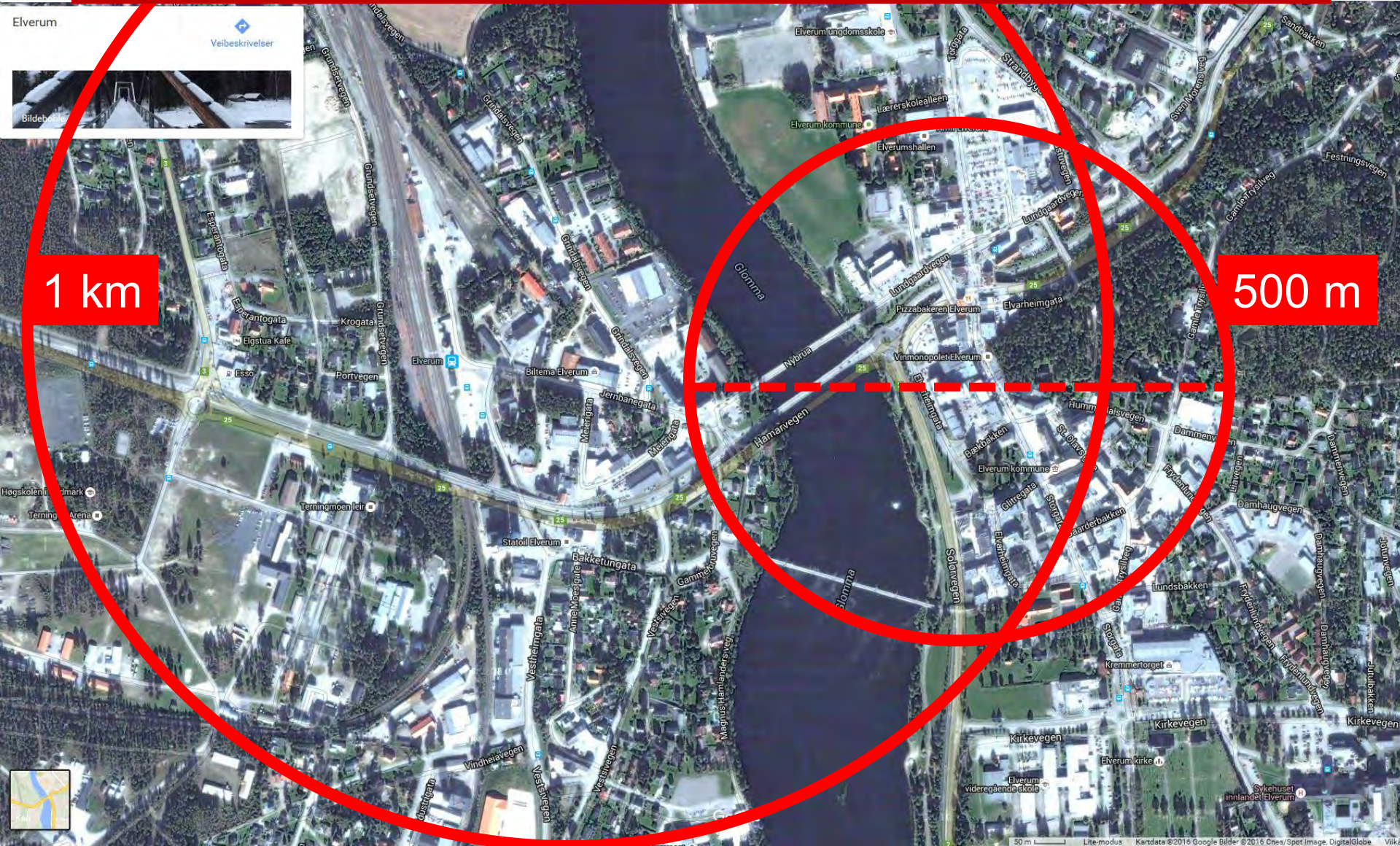

ARENDAL KOMMUNE

80 % av veksten innen arbeidsplasser og boliger bør komme innenfor 500m fra knutepunktene.

"Landsbytenking": Gangavstand med butikker, kontorer, skoler og boliger.

80% av boligbehovet bør bygges som nye leiligheter i ulike prisklasser med høy bokvalitet og universelt utformet,

- hvorav 50% i bysentrum

og resten v/ lokalsentra.

BYPLAN ARENDAL 2023

Knakk beinet på voldsoffer

BRINGDA: Fåvoldsofferne vil bli bedre beskyttet. Så langt har politiet fått inn 10 meldinger om voldsoffer i forbindelse med voldtekt. I tillegg er det meldt om 10 voldtektsoffer i forbindelse med voldtekt. I tillegg er det meldt om 10 voldtektsoffer i forbindelse med voldtekt.

BRINGDA: Fåvoldsofferne vil bli bedre beskyttet. Så langt har politiet fått inn 10 meldinger om voldsoffer i forbindelse med voldtekt. I tillegg er det meldt om 10 voldtektsoffer i forbindelse med voldtekt.

BRINGDA: Fåvoldsofferne vil bli bedre beskyttet. Så langt har politiet fått inn 10 meldinger om voldsoffer i forbindelse med voldtekt. I tillegg er det meldt om 10 voldtektsoffer i forbindelse med voldtekt.

Turfolket satte sommerrekord

BRINGDA: Fåvoldsofferne vil bli bedre beskyttet. Så langt har politiet fått inn 10 meldinger om voldsoffer i forbindelse med voldtekt. I tillegg er det meldt om 10 voldtektsoffer i forbindelse med voldtekt.

BRINGDA: Fåvoldsofferne vil bli bedre beskyttet. Så langt har politiet fått inn 10 meldinger om voldsoffer i forbindelse med voldtekt. I tillegg er det meldt om 10 voldtektsoffer i forbindelse med voldtekt.

- Feil boligpolitikk kan koste dyrt

Vil ha boligvekst langs «kjøttbeinet»

LANGS KOLLEKTIVAKSEN: Blokk Watne-direktøren forsvare seg med at de følger opp boligene riktig. Her faktiske fra 18. februar 2010.

Arendals byplanlegger slår til med en kraftig advarsel også til politikerne i nabokommunen: Dropp linnheia og bygg heller i byen. – Feil boligpolitikk vil merkes på Grimstads kommunebudsjett, advarer Mike Fuller-Gee.

VOLLE RØDE
villings@agposten.no 974932

– Jeg frykter at Grimstad kommune vil merke det på kommunebudsjettet om noen år, dersom de ullaer en storstilt utbygging med tusen boliger eller mer på Linnheia ved grensen til Arendal, sier Arendals byplanlegger Mike Fuller-Gee. Byggingen kan ut mot både Blokke 8 i Linnheia og boligblokk på Engene Panorama, og Blokk Watne vilens utbygging til 500 boliger på Engene.

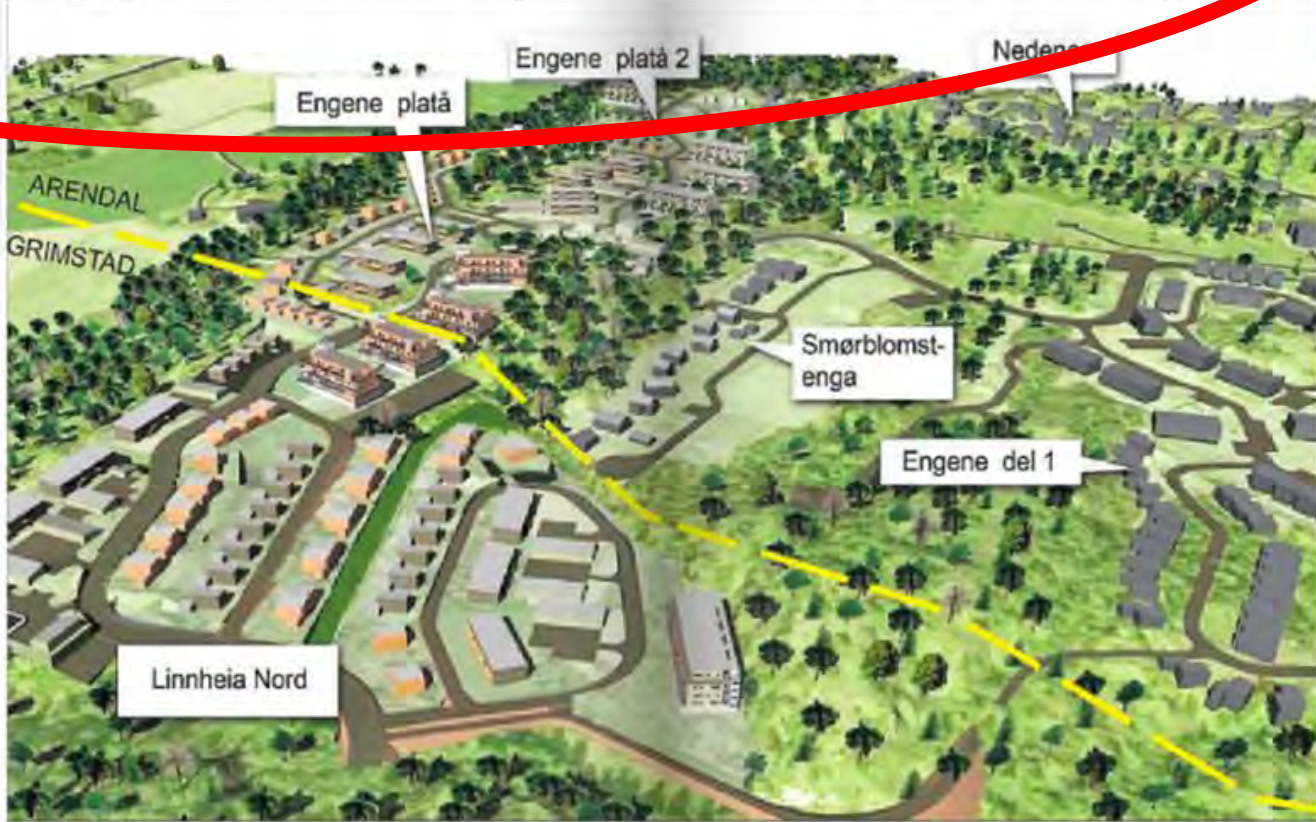
– Eldrebølgen på mange områder, vil hun trekke frem behovet for endring i boligpolitikken som det mest presserende i Arene som kommer. Blide nle det gjelder huspriser til bolikjøper, til tross for utbygginger – og behovet til de kommunale leilighetene.

– Eldrebølgen – kall den gjerne for «eldre-tsunami» – er den mest kritisk utfordring for boligpolitikken i vår tid. I løp i dag er cirka 40 prosent av alle våre boliger empere forbeholdninger, og ønsket eller. Mange ønsker og mindre boliger og bager, fremholder byplanleggeren.

Bare 1 prosent bor i blokk
Han viser til at bare 1,1 prosent av boligblokkene i Grimstad bor i boligblokker eller bygninger. Det er nesten halvparten av det som er i Aust-Agder fylke som er på 2 prosent – og langt under landsgjennomsnittet som er på 12,8 prosent.

– Den man satte sterke på mer «eldreinnvikling» boliger, vil boligblokkene fra den offentlige kunne utsettes og minskes, argumenterer Fuller-Gee. I tillegg vil et del av 23

«Eldre-tsunami er den største utfordringen»

STORUTBYGGING PÅ KOMMUNEGRENSA: Blokk Watne er i gang med utbygging av boliger på grensen Engene Platå – der Engene Platå 2 også ikke er påbegynt. Men over grensa mot Grimstad, på Linnheia del for Fevik,

eller nullisørerstand fra boligblokk og busstasjon og andre næringskvarter, påpeker byplanleggeren.

– Grimstad har vanskelig mange nye boliger i dag. Disse eksisterende boligene har tilflyttere og barnefamilier som ønsker bar, dobbeltgarasje og luger nær skole, barnehage og fotballbane. Bygging av 1.000 nye familieboliger på nær

mellem Arendal og Grimstad. Etter at 250 boliger er bygd på Engene del 1 – er de nå godt i gang med 250 nye på det pålagt enda flere boliger. Her kan det bli plass til over 1.500 nye beboere. **SESSU: ASPLAN VIKK AS**

Varaordfører: - Ikke ideell utbygging

Varaordfører og fungerende ordfører i Grimstad mener planen for utbyggingen Linnheia på grensen mellom de to kommunene ikke er ideell.

– Etter vår mening er ikke boliger ideell. Det anbefales at byen ikke

ger vi særlig vekt på utbygging langs kolloktivaksen, utbygg med tanke på tilgjengelighet. Holmsberg mener på et det er planlagt en større utbygging i Sjørevika, og at det også vil kunne 3-400 nye boliger ved Campa-området. Ellers er det vil bare Fokst-området igjen til

kan det allerede er. Holmsberg mener at Grimstad har et på mulighetsene til å få bygd ut boligblokk, gjerne som samarbeid mellom Grimstad turistutvikling utbygginger. – Vi ønsker nå på variet tilbud av alle typer boliger, ettersom Mike Fuller-Gee har vært sett i at vi har orientert

FØLGER OPP V...
skiltet i Engene

Bolig tilbak

Regiondirektøren avdeling Vest-Agder, Birkje orientert om bygging med byggingen på mellom de to kommunene. – Utbyggingen kollektivaksen han.

Regiondirektøren avdeling Vest-Agder, Birkje orientert om bygging med byggingen på mellom de to kommunene. – Utbyggingen kollektivaksen han.

– Vil øker koll...
– Vi har hatt en stor politisk del og Grimstad – som å legge ut boliger og fremholder de landbrukens utbygging. – Det betyr at å bygge ut 500 nye boliger i tillegg til de 250 boliger som er pålagt enda flere boliger. Her kan det bli plass til over 1.500 nye beboere.

Her er de

er i større grad
runneiere som
utnytte eien-
sine, enn av
som ønsker å
ner rådmannen
lanleggere.

977 07 707

gt foredrag under et
Arendals toppoliti-
rater og tillitsvalgte
begynnelsen av juni,
byplanlegger Mike
politikkerne både om
rdan boligbyggingen
nærmeste tiårene.

gerens mantra er at
ges tettere, i bysen-
le seks nydefinerte
ene – og langs kollekt-
byplanleggeren tok til
mest å innføre «for-

bygging
boliger.
sitiv ut-
ten år,
i andel
forhold
er, gikk
fra 2012
ens an-
boliger
33 pro-
sentsent
2012 –
enebo-
2013 til 30 prosent!

byggerne styre

sjef Geir Skjæveland
ned full støtte til sin
r:

te til at når han skal
som er det aller viktig-
for hans eget an-
de nærmeste tiåre-
næring, byggesak og
– så vil han priori-
lanleggningen aller
i den er så viktig for

nen i sin appell til formann-
skapsmedlemmer og politikere.
I innspurten i arbeidet med
rulleringen av den nye arealpla-
nen (2014-23), som bystyret ved-
tok i mai – pekte både Skjæve-
land og kommuneplanlegger
Kristin Fløystad på det samme.
Her er det satt av til dels store,
nye boligområder utenfor både
bydelssentre og kollektivakse.

Leder av kommuneplanutval-
get, Tormod Vågsnes (KrF),
medgir at byplanleggeren har
noen solide poenger, men er ikke
enig i at de lar grunneierne be-
stemme det meste. Men medgir
at de kan bli flinkere til å styre.
Og varsler at boligarealer som
ikke ligger inne for fremtidig bo-
ligutbygging i dagens vedtatte
plan, kan bli strøket fra fremti-
dige planer dersom de ikke opp-
fyller en overordnet boligstrate-
gi.

– Bidrar til problemer

I sitt forslag til «Byplan Arendal
2023» foreslår rådmannens

planleggere at
2.000 nye boliger
de neste ti
årene bygges i de
seks definerte
bydelssentrene.
Sist uke fortalte
Agderposten at
planleggerne er
imot realisering
av nye, store bo-
ligblokker som
ligger flere kilo-
meter utenfor de

definerte bydelssentrene. – Det
er ikke slik at alle familier kan
bo oppå et kjøpesenter på Nede-
nes, spissformulerte Block Wat-
nes regiondirektør Benth Eik.

– Problemet nå er at det finnes
svært få boliger i nærheten av
disse bydelssentrene, repliserer
byplanlegger Mike Fuller-Gee.
Som også trekker frem Eiks hen-
visning til at deres utbyggings-
planer både på Engene og den
nye på Linnheia i Grimstad er i
tråd med føringer i Nasjonal
Transportplan, fordi de utnytter
arealer som ligger langs kollekti-
vaksene mellom dagens byer.

– Det er nok riktig. Men vi ser
at mange av de nye boligområ-
dene i kommuneplaner i Norge
ligger på de gale stedene: Midt
mellom – og langt fra alt. Disse
boligområdene bidrar til sam-
funnsproblemer. De undergraver
dagens skolestruktur, lokalsam-
funns foretaks, bussene mister

Marisberg 800 boliger

Krøgenes 800 boliger

BOLIGBYGGING: Byplanlegger Mike Fuller-Gee utfordret Arendals politikere under seminaret på Gjeving
tidligere i juni: Han pekte på at det samfunnsøkonomisk – og av hensyn til byutviklingen – er bedre å byg-

- Dere bør styre, ikke grunneierne

– Vi burde forby bygging av nye eneboliger

ARENDAL: – Vi burde forby bygging av eneboliger de nærmeste årene, spissformulerte byplanlegger **Mike Fuller-Gee** (til venstre i bildet) på gårsdagens boligseminar under Arendalsuka (se saken under). Fuller-Gee pekte på at markedet svømmes

over av brukte boliger. Og viste til at Arendal var på rett vei med nedgang fra 33 % eneboliger i 2010 til 23 % i 2011. Men så økte andelen igjen til 30 % i 2012. Både av hensyn til kommunens største budsjettposter: Skole/barnehage (33%) og omsorg

(28%) - og av hensyn til befolkningen med økende ensomhet – bør man bygge tettere i «tøffel og rullatoravstand». På bildet Fuller-Gee i debatt med **Johannes Kristiansen** (H) fra Grimstad. Bak direktør i Veidekke Agder, **Are Westbye**.

NYHETER 11

ARENDALSUKA

ARENDAL KOMMUNE

TEMA: BOLIGPOLITIKKEN I KRISTIANSAND

I Kristiansand skjedde over halvparten av befolkningsveksten i perioden 2011–2015. Byplanleggere mener Kristiansand kan havne i trøbbel om ikke fortetting velges mer enn seks kilometer fra sentrum.

Fraråder å bygge eneboliger de neste fem årene

Kristiansand har fått mye skryt for stortstilt boligbygging. Men nå får byen kjøft for å bygge feil hus på feil sted.

KRISTIANSAND

– Jeg mener Kristiansand har nok eneboliger nå. Hvis ikke man bygger eneboliger her de neste fem årene, vil det ikke være noen stor tragedie for denne byen, sier Erling Dokk Holm, kjent samfunnsforsker og foredragsholder med byplanlegging som ett av sine fagfelt.

Kristiansand er blitt et forholdsvis lite byområde forbygd av andre byer fordi det bygges nye boliger i forrykkede tempo. Men flere peker på at medaltjen har en minst like stor bakside.

– KRISTIANSAND BLIR SETT NED PÅ

– Hva har Kristiansand gjort riktig og hva har Oslo gjort feil? var temaet da Oslos byrådsleder og Kristiansands ordfører møttes til debatt under Arendsuka på sensommeren.

Bakkeppet er kjent. Kristiansands boliger har kun blitt 7,1 prosent dyrere de siste fem årene, mot en bonanza på 50,1 prosent i Oslo samme periode.

Men vellykket byplanlegging er mer enn moderat prisutvikling. – I plankreter blir Kristiansand sett ned på. Det er bilby nummer én, og er den eneste av de fem store byene der biltransport utgjør mer enn 50 prosent. Blant disse er det ingen by der barna kan lengre vel til blant annet skole og svømmehall enn her, sier laglig leder Torstein Vehushela i Trollvegge Arkitektstudio i Kristiansand.

Han mener Sørlandets hovedstad, i motsetning til Norges hovedstad, lider av en alvorlig syk-

dom kalt byspredning.

I klima- og miljømeldingen for 2016, vedtatt av bystyret i juni, står det at Kristiansand ikke har klart å nå sine mål om lavere utslipp av klimagasser. Veksten i kollektivtrafikken har ikke holdt følge med folkeveksten.

– BYSPREDNING I 60 ÅR

Meldingen slår fast at over halvparten av befolkningsveksten i perioden 2011–2015 fant sted mer enn seks kilometer fra Kvadraturen.

Paradoksalt nok vedtok bystyret i samme møte den gigantiske Hamrevann-utbyggingen med 4100 boliger på høyden mellom Sørlandsparken og Kjevik.

– Det har vært byspredning i Kristiansand i 60 år, og nå legges det til rette for enda større byspredning, fastslår Torstein Vehushela.

Artikleren vurderer vedtaket som et stort mistak og kaller det planlegging fra forrige århundre – omtrent som å legge til rette for boligområder uten bredbånd.

Kristiansand ønsker å være en urban by, men da bygger du ikke 4000 nye boliger i skogen. Politikk handler om å ta valg. Sier du ja til Hamrevann, sier du nei til noe annet. Vi kan doble antall innbyggere i Kristiansand uten å ta hull på nye, uberørte områder.

– VI SKJØNNER DET IKKE

Erling Dokk Holm, til daglig instituttleder ved Høykolen Kristiansand i Oslo, kjenner Kristiansand godt og var innledd i arbeidet med Universitetsbyen 2040.

– Kristiansand har egentlig ikke

hatt noen velfungerende byplan siden Christian IV. Det å bygge så lang tunna sentrum som Hamrevann – det er innmari rart altså, når du ser på at som du bygge fra for. Jeg fortar at man da klarer å bygge boliger fort, men langtidskostnaden blir veldig høy.

Mannen med doktorgrad fra Arkitekt- og designhøgskolen er juryleder for «Attraktiv by», som er statens pris for bærekraftig og stedsutvikling. Den ble i år til delt Bodø. Kristiansand var aldri på tale.

– Vi skjønner ikke hvorfor Kristiansand planlegger på denne måten, og vi skjønner heller ikke at fylkesmannen har det passere. Det viser at de rikspolitiske retningsslinjene er for slappe, mener han, med referanse til Hamrevann.

Ifølge Statistisk sentralbyrå er det 40 prosent alenebusholdninger, av totalt 37.300 (2011), i Kristiansand. Andelen eneboliger og delte boliger er hele 70 prosent. Sørlandetsbyen har kun 10.700 blokkleiligheter (2016). I Bergen er tallet 60.000 og i Oslo 228.000, mens i Stavanger og Trondheim er andelen mer moderat, henholdsvis 16.400 og 38.700.

– ENKELT OG KORTSIKTIG

Erling Dokk Holm peker på misforholdet mellom boligtype og befolkning. – Men om kristiansandere vil ha store tomter og hus må de vel få lov til det?

– Jeg skjønner at man får solgt nye eneboliger, men det er for enkelt og kortsiktig. Skal du sikre miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft trenger byen en langt mer aktiv forretningspolitikk nær sentrum, man må bygge mer by.

Han peker på Kristiansands tre fellegg, nemlig å flytte sentrale funksjoner ut av sentrum:

Nye eneboliger på rekke og rad i Lauvåsen, nord for Sørlandsparken. Og på åpen lenger bakgrunnen kommer Hamrevann med 4100 boliger. FOTO: REDAR KOLLSTAD

bevege seg naturlig og frilt.

– DEN SOM SKRIKER HØYEST

Torstein Vehushela mener kommunen i for stor grad overlater byplanleggingen til private utbygere. Alternativet er å ansette flere egne fagfolk i kommunen som kan forme den kompakte byen. – Når den som skriker høyt står for sin plan godkjent, blir det ikke helhetlig samfunnsutvikling. Å trene seg tilbake og si ja til å bli er ikke byplanlegging, da er det markedet som får styre. Dagens kommuneplan er bare et løppepate av private planer. Tiden er overmoden for å lage en visjon som kan være styrende for byens utvikling de neste 50–100 årene.

Vehushela mener det er flust av ledige eneboligtomtårder i omegnskommunene, og at Kristiansand må konsentrere seg om urban fortetting der beboere ikke må sette seg i bilen for et hvert ørend utenfor døra.

– Helvart er det likevel ikke. Sattingen på gange, sykkel og kollektivtrafikk trekker i riktig retning, innstramminger i Sørlandsparken ligger.

– MÅ BYGGE LANGS ØJEN

Trollvegge har lansert den såkalte Nærhetsmodellen for Kristiansand og fem andre kommuner på Sørlandet. I tillegg til Kvadraturen bør Korsvik fangestue og et bysentrum for Hundeseid, og

Lumber for Vågsbygd. Her fortettes det med sentrumsfunksjoner, handel, boliger og arbeidsplasser.

En intern bussing frakter folk rundt i bydelen, mens hurtigbuss eller hurtigbåt tar den direkte videre til Kristiansand sentrum.

– Vi må bygge langs øjen, der folk vil bo og oppholde seg, ikke langs veien, sier Trollvegge-planleggeren.

For et par uker siden ble det kjent at Pester Stordalen og Anders Buchardt har kjøpt ferdigregulerte Benestad i Handeland. Her skal det bygges 2000 boliger.

Vehushela appellerer til utbygger og kommune om å lage en arkitektkonkurranse med helhetlig planløsning av bydelen.

Vi bor mer spredt enn andre byfolk →

Anbefaler ny skole i Kvadraturen

Kristiansand kommune har en uttalt mening om at innbyggertallet i Kvadraturen på sikt skal øke til 15.000. Mange yngre par kan tenke seg å bo i sentrum med gangavstand til handel, arbeidsplasser og kulturliv.

Men om ikke byen bare skal bli bosted for folk i alderen 50 pluss, må én viktig funksjon på plass:

– I dag flytter folk fra byen når barna nærmer seg skolealder. Kvadraturen har alt de trenger, bortsett fra en god skole. Vi håper noen politikere tar så til innet år skal vi bygge en ny barne- og ungdomsskole i sentrum, for eksempel på Odderøya, sier Torstein Vehushela.

Arkitektene i Trollvegge prosjekterer også Torvet parkeringsanlegg, som miljøvernerne for dommer. Selsk har de et helt annet syn på den saken:

– Det handler om at folk i snitt bor rundt seks kilometer fra Kvadraturen, og 12 kilometer fra Sørlandsparken, der det er ubegrenset med parkeringsplasser. Det handler ikke om å få alle til å sykle, men om å redusere biltrafikken. Hvis Torvet skulle omgjøres til parkering på bakkeplan hadde jeg skjont motstanden, men trafikken lides raskt med Festningsgata og under bakken.

Hva byen skal få 15.000 beboere må vi ha plass til mennesker på gateplan, grønne tiltak og busser. Om to år tror jeg folk tenker at «dette ble jo ikke så galt».

Nye eneboliger på rekke og rad i Lauvåsen, nord for Sørlandsparken. Og på åpen lenger bakgrunnen kommer Hamrevann med 4100 boliger. FOTO: REDAR KOLLSTAD

– FOLK KAN FÅ ET BEDRE LIV

De ønsker en by hvor ikke E-lis er selvs livsnerve og folk tvinges i bil for å komme seg til jobb, skole, butikker eller fritidsaktiviteter.

– Det handler om å se leuger fram enn fire år, trekke de lange linjene for å få en god by og et godt samfunn 50 år fram i tid, sier kollega Victoria Nordveit.

De mener alle boligområder som gjør folk blivingsgigge, er felletåte. Anslår man fem bilruer per familie i dagset, vil 4100 boliger tilsvare rundt 20.000 bilruer – omtrent lik kapasiteten til ett felt på Varoddbrua.

– Vi tror folk kan få et bedre liv om ting organiseres til å annerledes. I Oslo skal de nå lage

en ny bydel med 25.000 mennesker uten bil, men med selvbetjente, elektriske busser, forteller Vehushela.

Og nevner Strømhøia ved Roma øst for Varoddbrua, der busshamar konstruerer et planlagt kløss innst i R.

– Det å bli dømt til å jobbe der i 150 år må være turt, med motstaveligens susende forbi.

FAKTA

Antall boliger godkjent

År	Boliger godkjent	Herav eneboliger
2015	569	155
2014	851	109
2013	701	136
2012	533	137
2011	825	136
2010	532	113

Områder med stor utbygging er Justneshalvøya, Lauvåsen, Dvergnes og Torpvien

Kilde: Byggeskaderegningen, Kristiansand kommune

– Vi skjønner ikke hvorfor Kristiansand planlegger på denne måten, sier Erling Dokk Holm. KRISTIANSAND

Faglig leder Torstein Vehushela (i midten) i Trollvegge Arkitektstudio, bakset av kollegene Victoria Nordveit og Simon Stuelten. Arkitektkontoret med i å ansette et ut byrådsleder fra Lund til Kvadraturen, og har sterke meninger om byplanlegging. FOTO: VEGARD DAMSGÅRD

AKADEMIA (UIA), handel (Sørlandssenteret) og boliger (Kjevik).

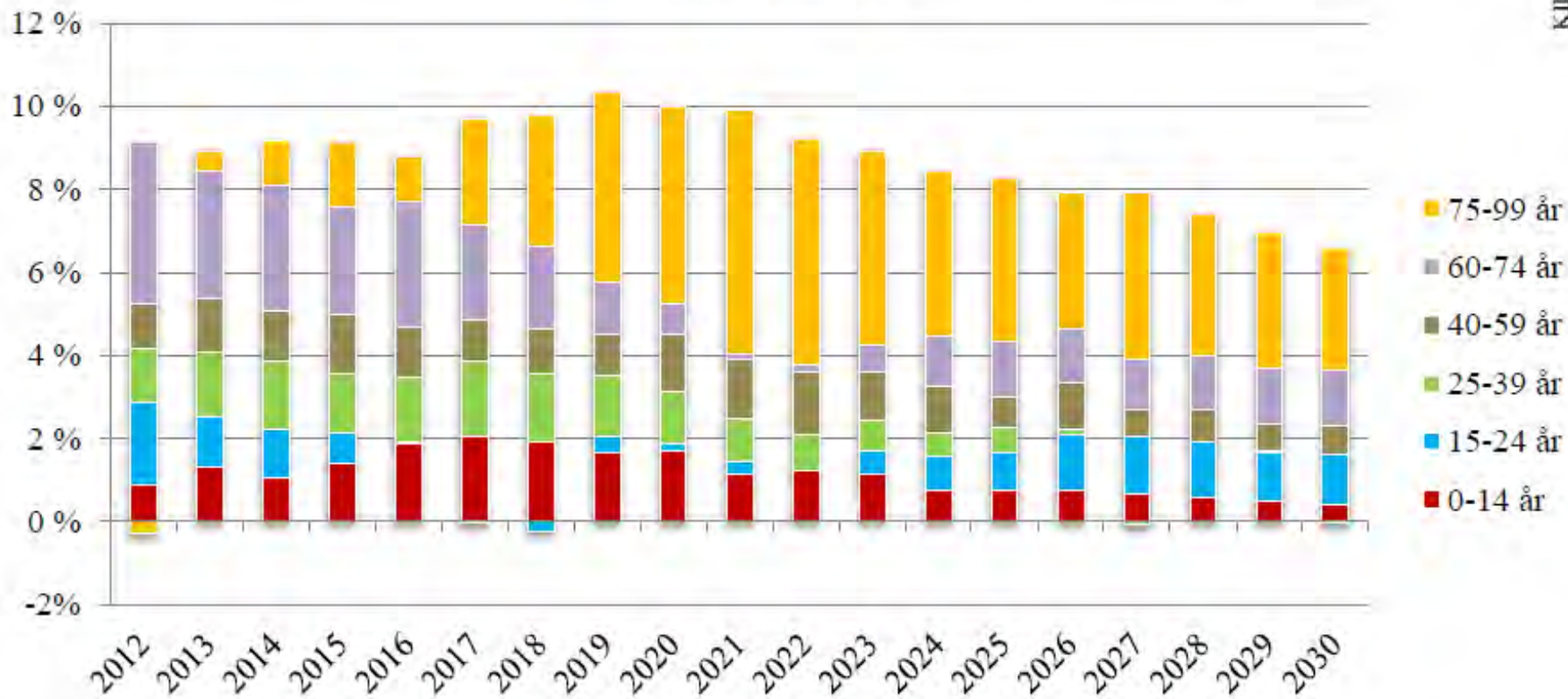
– Den som skriker høyt er etter hans syn å utvikle byen «innover», ved urban fortetting, slik Oslo med hell har blitt 200.000 flere på 30 år uten å flytte byens grenser.

– Om 25 år er andelen over 67 år nesten tredoblet, til halvannen million. Veldig mange kan da ikke kjøpe bil. Hvordan skal vi da organisere samfunnet? Kommunekonomen er bra nå, men hva om 30 år, spør han.

– Men man løser en del med et godt kollektivtilbud?

– Du kan kompensere med buss, men kompensasjon er ikke det samme som produksjon. Det er viktig at folk kan gå, sykle og

Fremtidig vekst i boligbehov etter aldersgrupper i perioden 2011 - 2030

1. Hva kjennetegner gode lokalsamfunn
2. Fra virkligheten – eksempler fra kommunene
3. Hvordan kommer vi dit? Fra plan til praksis

Vi må tenke nytt

- I 2040 vil de i aldersgruppen **80 og eldre, være dobbelt så mange som de er i dag,**

- mens økningen i aldersgruppen **20-44 år forblir nesten uendret.**

Vi må tenke nytt

- Økende antall eldre, krever utbygging av kapasitet og kompetanse, særlig med vekt på demens og sammensatte lidelser.

- Boligbyggingen må bidra til:
 - at flere eldre kan leve et liv mest mulig uavhengig av offentlige tjenester.

Bodil (84) ble sendt hjem med gåstol til ektemann (90) i rullestol

23.08.13 VG NETT

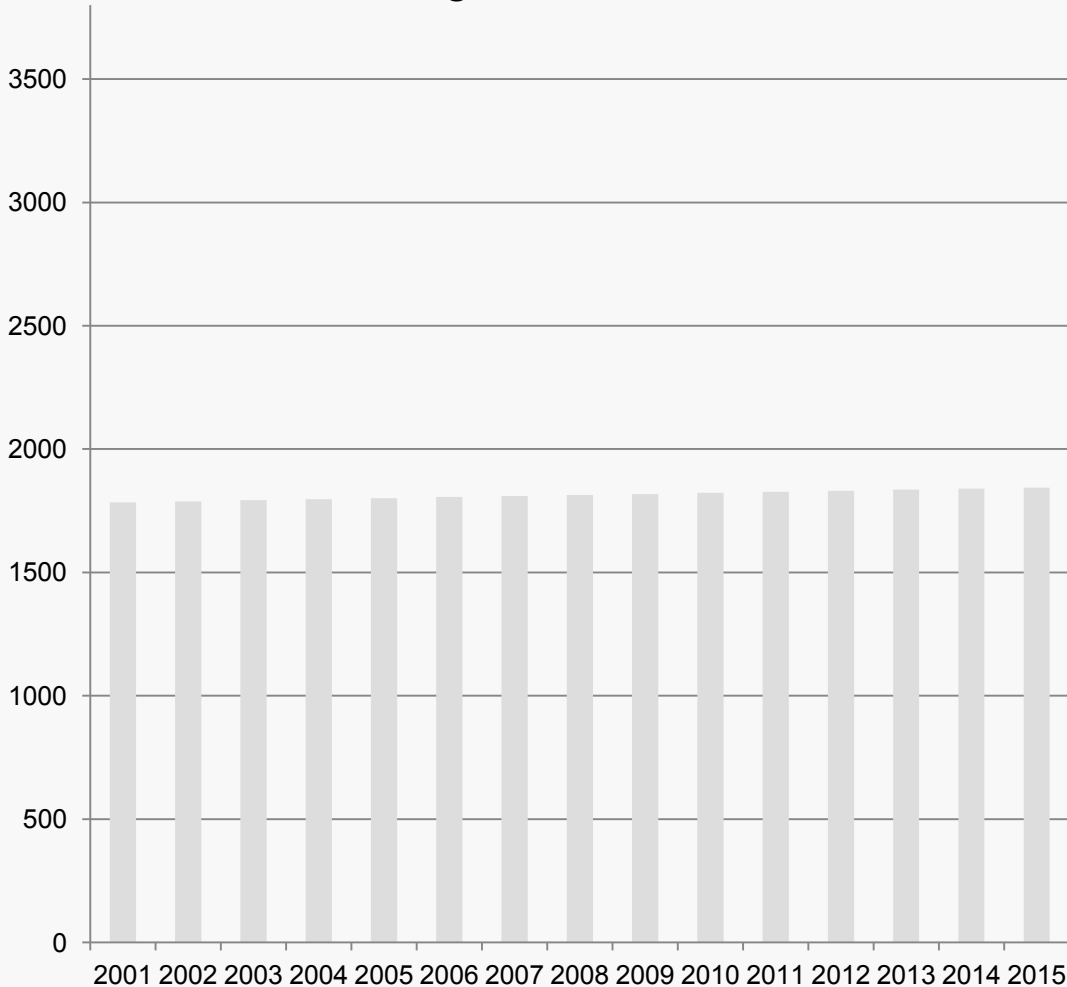
”Om å endre måter å jobbe på”: Tverrfaglig samarbeid i Arendal kommune

v/ Michael Fuller-Gee, Geir Evensen og Øystein Neergaard

Utvikling antall eldre, 80 år +

Sum 80 år og eldre fra 2001 til 2015:

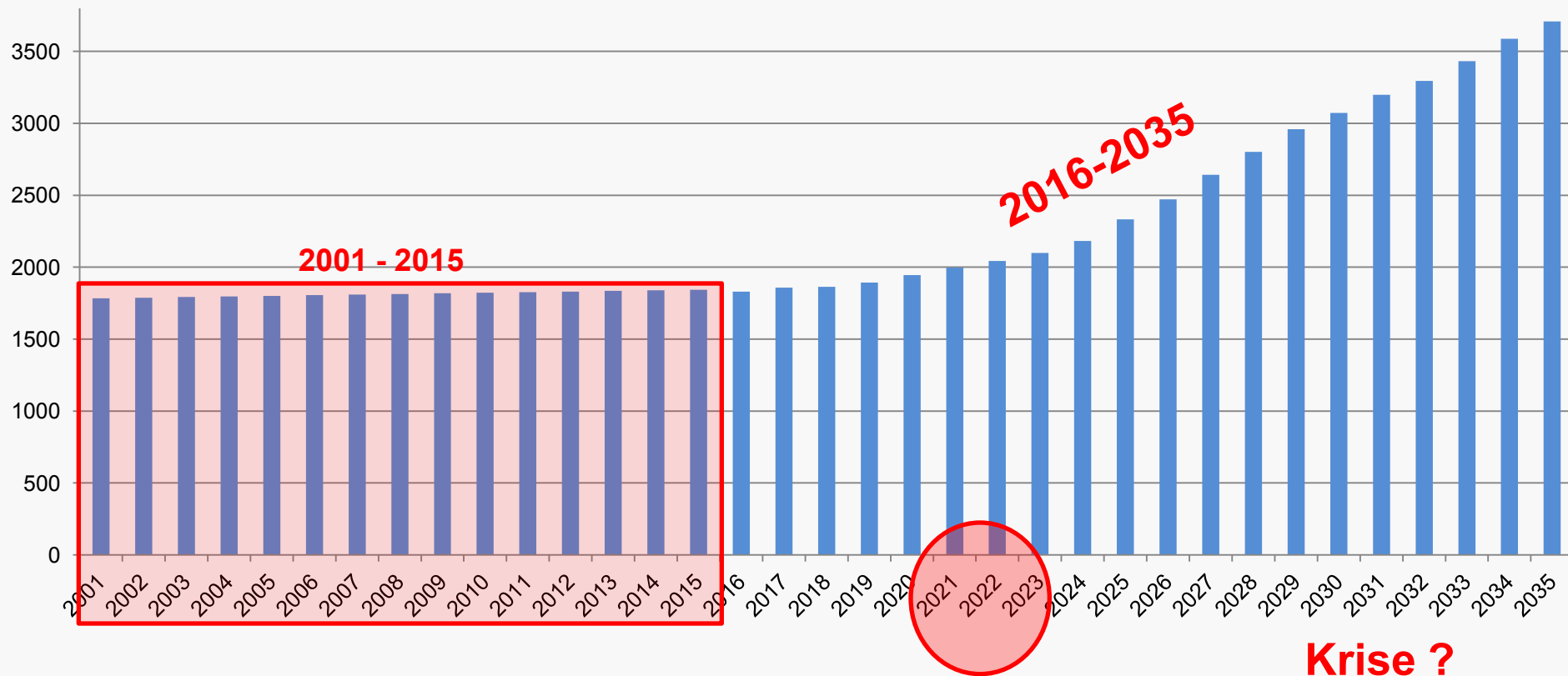

- Frem til nå ingen umiddelbare tegn til krise. Utviklingen de siste tiårene har vært nokså "normal".

Eldrebakke – ikke bølge..

Sum 80 år og eldre, hva vi kan forvente i årene som kommer:

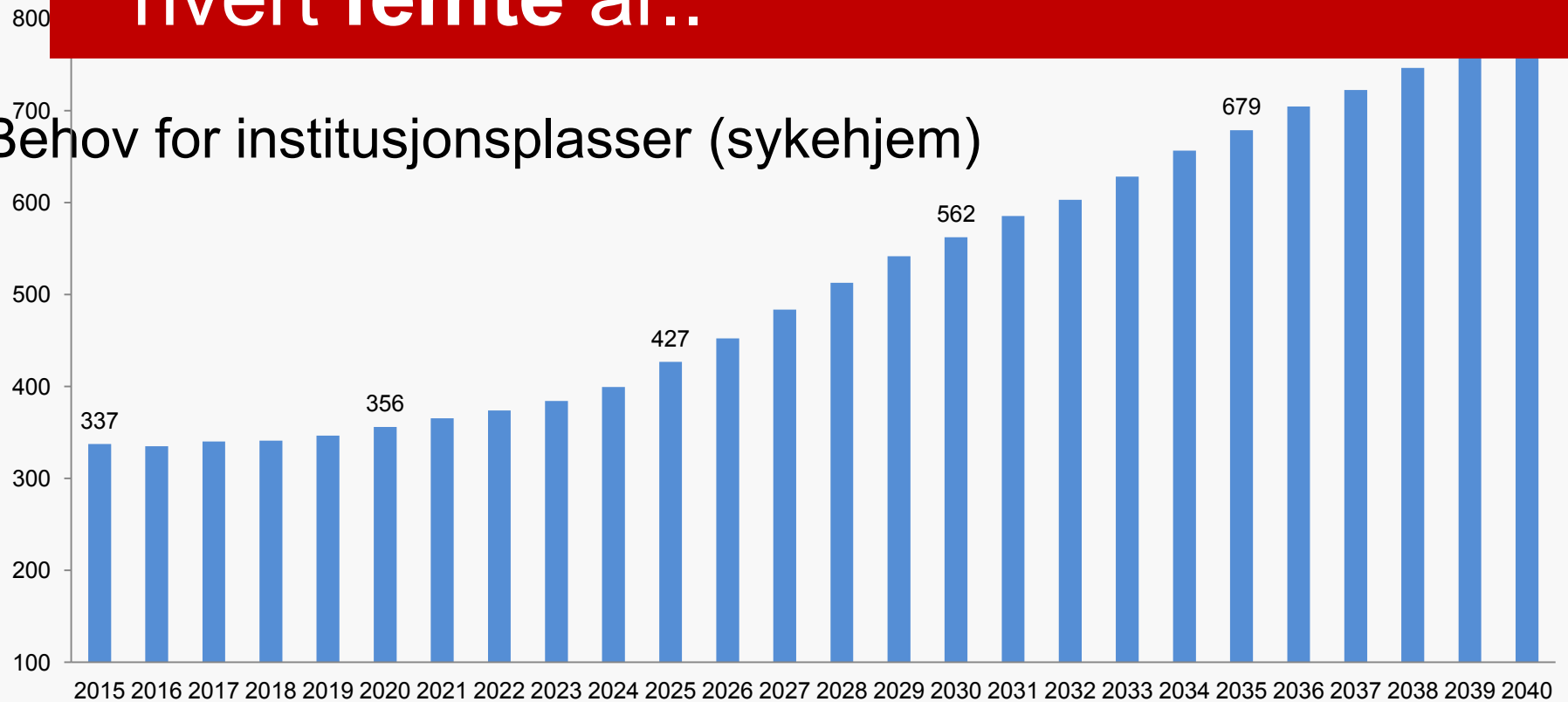

Arendal: 80 år +

- Ca 120 personer de siste 10 år
- Ca 1 500 de neste 10 år

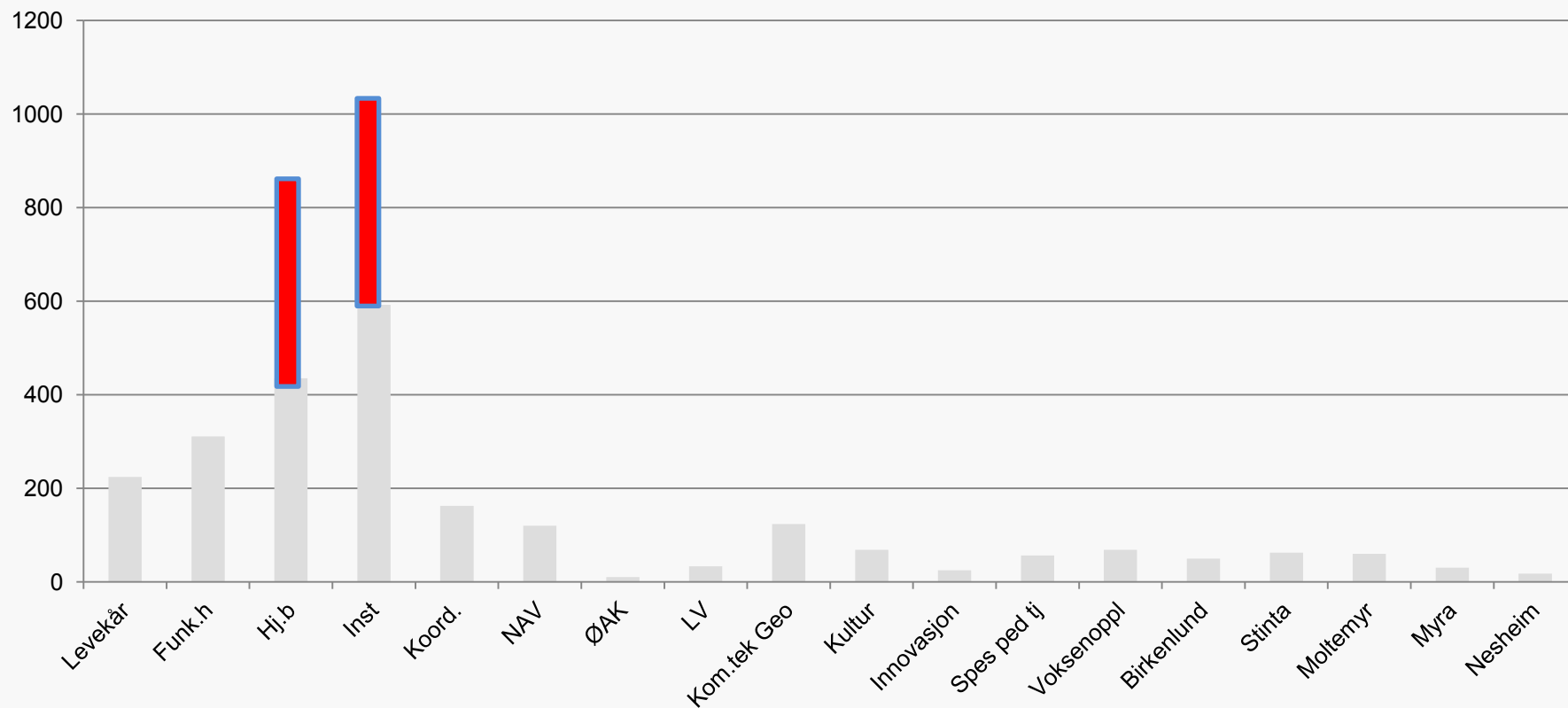
Hvis vi fortsetter slik vi jobber i dag...
Et nytt sykehjem til kr 250.000.000,-
hvert femte år..

Behov for institusjonsplasser (sykehjem)

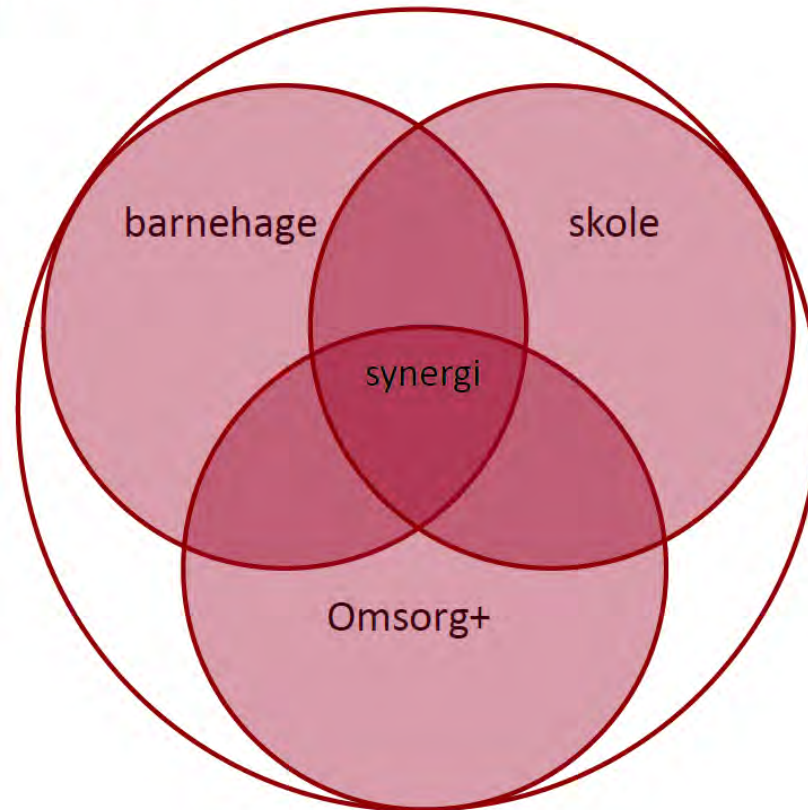

Ca antall ansatte 2030, ulike enheter.
Fra ca 3 500 ansatt til 4 500....

A2030

.....da må vi tenke nytt

TOPPLEILIGHETER I HAMMERFEST SENTRUM

- // Takterrasse med vinterhage
- // Flott utsikt og en grønn park
- // Innendørs parkering
- // Innflyningsklar mai 2015
- // www.BatteriParken.no

BATTERIPARKEN

sentrumleiligheter på toppen

ARENDALE KOMMUNE

Hammerfest: Boliger innenfor tøffel-avstand

Omsorgsbygg midt i bysentrum

Lei av rullatorluking

- Vi har bekjempet ugresset i 21 år, nå orker vi ikke mer. Og se hvor ustelt det da blir.

Villnisset tar overhånd ved Østsiden Eldresenter

- Jeg synes det er rent for galt at de gamle som bor her skal ha en sånn grell utsikt. Den eldste generasjonen er ikke vant med å la rosene forsvinne i ugress. De vil ha «orden og redan», sier en av senterets pårørende som har bedt Demokraten avbilde villnisset.

ARENDALE KOMMUNE

ORIENTERINGSSKILT

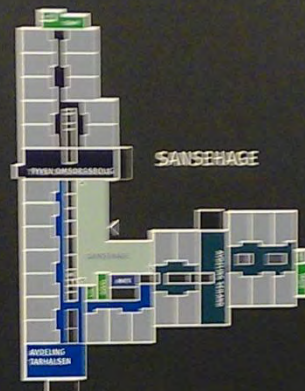
DU ER HER 1

ETASJE 0

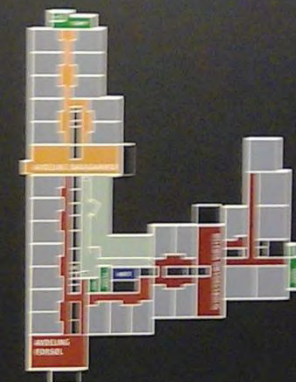
RESEPSJON
STORSTUA
HJEMMETJENESTEN
LEGEKONTOR
HÅJA DAGSENTER
HJELMEN DAGSENTER
STILLEROM
FRISØR & FOTTERAPI
FYSIOTERAPI
GYMSAL

ETASJE 1

AVDELING SEILAND
AVDELING TARHALSEN
TYVEN OMSORGSBOLIG
SANSEHAGE

ETASJE 2

AVDELING SARAGAMMEN
AVDELING FORSØL
MELKØYA OMSORGSBOLIG

- Omsorgssenter
- 60 beboere,
- 15 omsorgsboliger
- Dagsenter
- Storstua
- Hjemmetjenesten

+ 43 privat
leiligheter

+ P.hus for sentrum
(300)

+ Bypark

Mange flere nye boliger innenfor gang , tøffel og rullatoravstand

Å bygge noe nytt er en mulighet..

1. etasje: Br.areal 2.320 m² Nto areal 2.272 m². Svømmehall utgjør 448

2. etasje: Br.areal 1.902 m² Nto.areal 1.780 m²

Kjeller: Br.areal 390 m², Nto.areal 340 m² (svømmehall disponerer 136 m²)

Nedre Eiker Kommune
– trygghet og samhold

Blekkspruten svømmehall på Bråta holder
88 kurs pr. uke

til lands og til vanns...

Nedre Eiker Kommune

– trygghet og samhold

Pub på kveldstid - for hele bygda

Flott danse-
musikk må til!

Vi har vært på
Norge Rundt
med temaet
"Jakten på den
gode følelsen"

Alle band spiller
gratis til dans!

Nedre Eiker Kommune

– trygghet og samhold

Bråta Cafe' er åpen for alle

Et naturlig
samlingspunkt
for folk i alle aldre

Nedre Eiker Kommune
– trygghet og samhold

Besteforeldre + barn,

Bråta er et generasjonssenter..

Datakurs i regi av elever fra ungdomsskolen

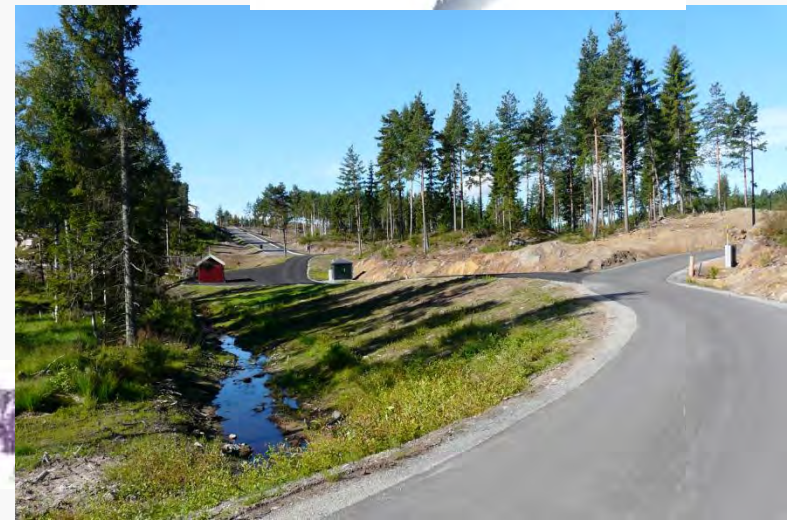
Mange, MANGE flere eldre

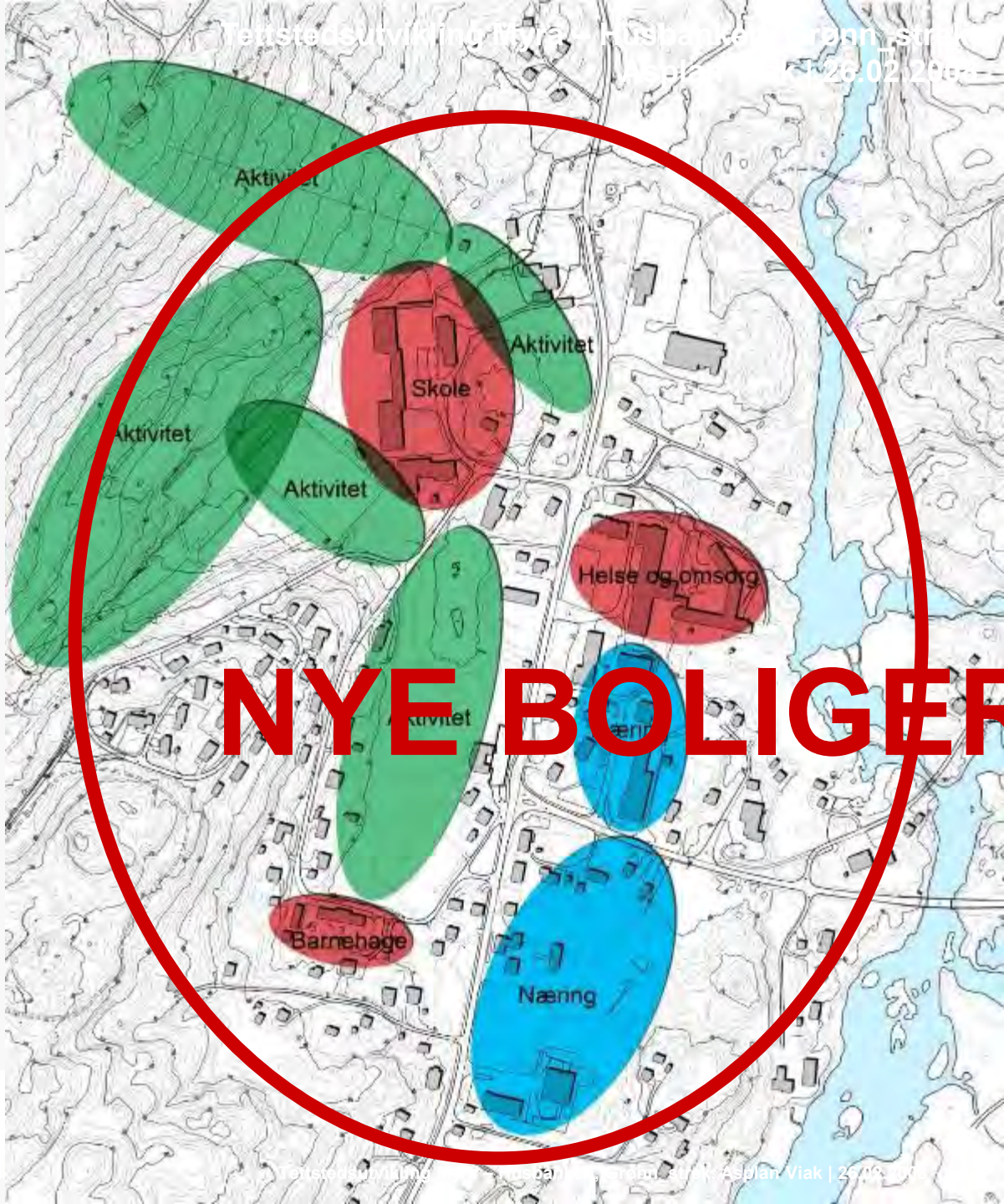
Seville, Spania

Lokalsamfunnsutvikling i Vegårshei

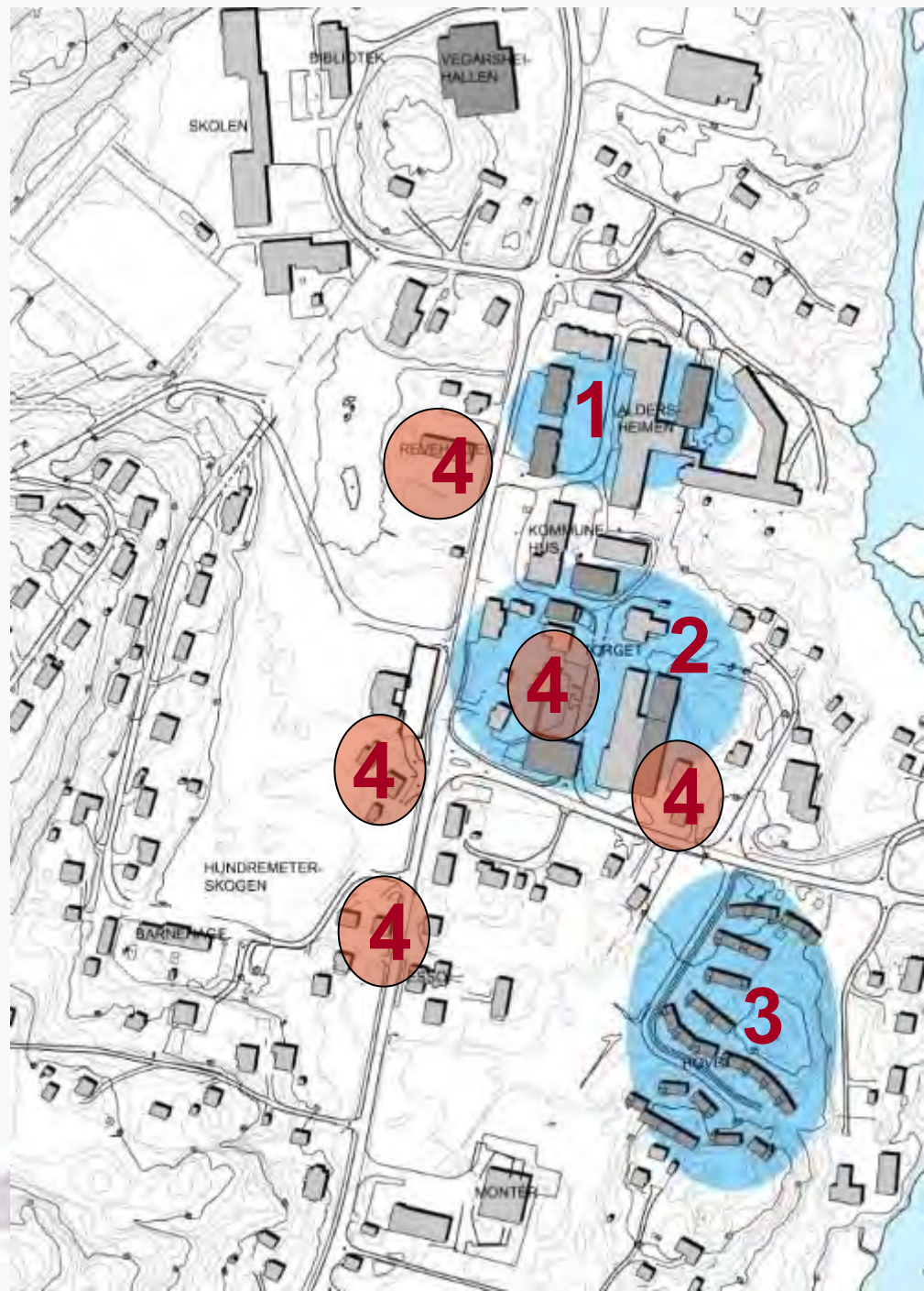
- Planlagt utvikling

**MANGE nye
boliger i
Myra
sentrum,
Vegårshei**

Fortetting: Fra låver til boliger – 20 leiligheter

Tre boliger av falleferdig låve

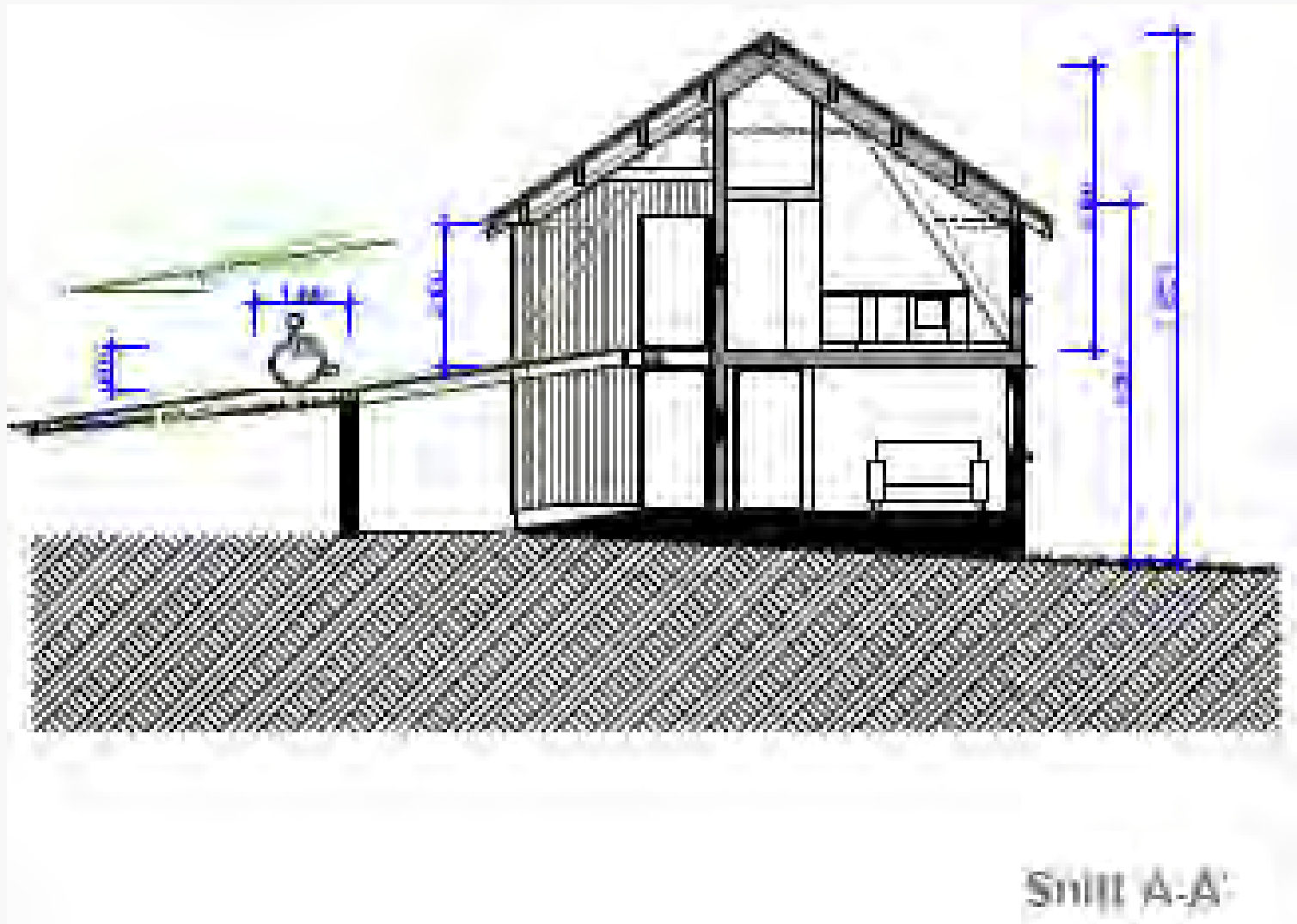

- Husbanken og «Den levende bygda» støtter plan om å bygge leiligheter i en låve i Myra sentrum.
- Den falleferdige låvebygningen i sentrum av Myra skal fortsatt se ut som en låve, men likevel romme tre moderne leiligheter. Eierne Håkon og Einar Stebekk har fått Husbanken med på å lage et ganske unikt «låveprosjekt», som de satser på å realisere neste år.

Tvedestrandsposten 22.01.2008

Trives: Tordis Bråten, Ida Stormyr og Ingeborg Smeland er godt fornøyd med å bo i den gjennombyggede låven i Myra. Her kan de ha sin leilighet. Foto: Øystein E. Skjerve

Ikke fjes lenger: Tordis Bråten har fått en fin og koselig stue. Her er det ikke nøye som i fører av et fjes lenger.

Gammel bjelke: Denne gamle bjelken i leiligheten til Ingeborg Smeland ligger utskant slik den lå på låven.

På «låven» sitter damene

- Du er heldig som har fått hele fjøset, sier Ida Stormyr til Tordis Bråten. Selv bor Ida i kornlås, mens Ingeborg Smeland bor i høyloa. De tre damene trives alle i den fine låven i Myra på Vegårshei.

Fjøsvinduer: Murene i det gamle fjøset er bevart, og vindusåpningene er de samme. Tordis kjører kortsatt bil, og har bilen stående på utsiden av leiligheten.

en bevarer, og den måtte restaureres slik at den utvendig så ut som en låve.

Tre leiligheter
Nå er låven bygd om til tre moderne og greie leiligheter. En

koselige leiligheten til Tordis Bråten. Det eneste måtte være at vinduene i stua er forholdsvis små. Ved ombyggingen måtte det brukes samme type vinduer i fjøsmuren som tidligere.

I leilighetene til Ingeborg Smeland og Ida Stormyr er det høyt under taket i stua, og det er spart en gammel løvebjelke.

Midt i smørøyet

I september kunne de tre damene flytte inn i hver sin leilighet som de leier.

-Vi bor midt i smørøyet, sier Tordis.

-Her er det kort vei til butikken, banken og klesbutikken. Her er jo alt! sier hun.

De tre damene hadde søslyst til å bo i sentrum på Vegårshei på sine eldre dager.

-Det har ikke vært så lett å få tak i leiligheter her i sentrum, og det er heller ikke lett å få en tryggebolig eller omsorgsbolig her, forteller Tordis Bråten.

Tidligere har eierne av denne låven bygd om det gamle bolighuset ved siden til to leiligheter. Her bor det også to damer i hver sin leilighet, og alle fem møtes ofte og har et trivelig sosialt fellesskap.

Meldte sin interesse

Tordis forteller at hun for et par år siden var på besøk hos en av damene i bolighuset, da det ble snakk om leiligheter i den gamle låven.

-Å, der kunne jeg tenke meg bo! sa Tordis allerede den gangen. Og med både hun og flere andre interesserte til leilighetene etterhvert, kunne huseierne for alvor begynne å planlegge prosjektet.

Det er arkitekt Atle Goutbeek som har tegnet den nye låven, og tømrer Oddvar Langen som har hatt det krevende byggearbeidet.

BYSTYREKADAVO

Mates: Tordis bor i sjøleiligheten i 1. etasje, mens Ida og Ingeborg må opp på Sverrestrø for å gå inn i sine leiligheter.

Bokollektiv – 5 enkefruer på tunet

Nå bor Liv i i hovedhuset, og Tordis bor i låven.

- Herfra er det gangavstand til alt de trenger og gode venner.

Alene 20 år i stort hus

- Liv Skeimo (76) og Tordis Bråten (80) hadde begge store eneboliger 1 mil utenfor sentrum og bodde alene i 15 og 20 år etter at ektemennene gikk bort.
- De hadde mange rom og store hager å holde i stand, og de var avhengige av bil for å handle og treffe andre mennesker.

«Den levende bygda» Vegårshei: 12. januar 2009 20 nye «låveleiligheter» i Myra sentrum.

Tvedestrandsposten

Kom til Vegårshei for å lære om utvikling

Norske småkommuner: Befinner seg der Vegårshei var for seks år siden, og ønsker å lære

I 2006 satte Vegårshei som mål å ha 1.950 innbyggere innen 2018. Det målet nådde kommunen allerede i år. Nå vil andre kommuner i Norge lære av Vegårshei.

Onsdag kom en hel buss med representanter fra kommuner i Buskerud, Husbanken og Buskerud fylkeskommune til Vegårshei. Formålet var å trekke lærdom av de grepene Vegårshei har gjort for å snu utviklingen og omdømmet.

«Den levende bygda»

I 2006 var innbyggertallet i Vegårshei omtrent det samme som i 1940, det vil si rundt 1850 personer. Riktignok var situasjonen forbedret siden midten av 70-tallet, da folketallet var helt nede i 1650. Men på midten av 90-tallet stagnerte utviklingen på ny, og folketallet var synkende. Samtidig begynte befolkningen å «forgubbes» og arbeidsplassene forsvant.

Kommunen skjønte den måtte ta noen grep for å snu utviklingen. Så da kommuneplanen 2006 - 2018 skulle utarbeides, ble det etablert et prosjekt kalt «Den levende bygda». Prosjektet hadde fokus på bolig, næring, kultur, markedsføring og tettstedsutvikling. Hovedmålet var 1.950 innbyggere innen 2018. Husbanken, fylkesmannen i Aust-Agder og Aust-Agder fylkeskommune ble engasjert som

Lærevillige: Delegationen fra Husbanken og Buskerud stortrivdes på Heia. Rådmann Ole Petter Skjævestad, ordfører Kjetil Torp og rådgiver Chantal van der Linden fortalte dem om grepene kommunen har tatt. Deretter fikk de en omvisning i bygda. (FOTO: OLAV LOFTESNES)

11.12.201
2

Om Lillehammer sentrum skal overleve må det tenkes tetthet og trivsel

4 NYHET

- Bilene ut, rullatorene inn

Byplanlegger Michael Fuller-Gee mener Lillehammer må ruste seg for eldrebølgen

Om Lillehammer sentrum skal overleve, må det tenkes tetthet og trivsel.

Av Olav Bratting Miller

LILLEHAMMER: Torsdag møtes politikere, næringsplanleggere og byplanleggere til Sentrumskonferansen for å diskutere Lillehammers muligheter og utfordringer i et sentrum som kommer. Den karene skreddersøm for trykkløst i Arendal, Michael Fuller-Gee.

Lillehammer er vokst, men ikke, mener Fuller-Gee, og understreket at politikere og planleggere må være i takt med seg. Innstrømmende skolebarn kommer til i sin oppvekst på fire i mange norske kommuner.

Ante byplanlegging

– Vi må forberede oss på at det offentlig må levere flere tjenester. Det kommer til å bli veldig mange eldre i enkelte byer, og først på begynnelsen av dem kommer til å bo alene. Det største boligprosjektet i Norge er i dag i gang, og over halvparten av alle nye boliger i Trondheim kommer til å bli kjøpt av folk over 60, påpekte Michael Fuller-Gee.

Rullatoravstand

– Boligbyggingen må bidra til at flere eldre kan leve et så mest mulig uavhengig og aktivt liv som de ønsker, og dette krever tetthet, nære tjenester og gode muligheter for å utnytte de offentlige fasilitetene. Vi må i større grad snakke om rullatoravstand når vi bygger nye boliger, mener Michael Fuller-Gee.

Dansk småbyråd

Fra Danmark kom Dorthe Bjerg for å snakke om hvordan å bygge og utvikling av byer, erfaringene fra byen Herning i Danmark viser at det vil bli en økende lang medlemskrets i framtiden. Nye bostrukturprosjekt og utvidelse av blant de største utfordringer i småbyene, der det er viktig å ha gode tjenester og muligheter for å utnytte de offentlige fasilitetene. Vi må i større grad snakke om rullatoravstand når vi bygger nye boliger, mener Michael Fuller-Gee.

ADVARSEL: Byplanlegger Arendal Michael Fuller-Gee, (til høyre) og Lillehammers politiske planlegger for eldrebølgen som kommer. De betyr en helt annen byplanlegging i Trondheim kom også for å fortelle tilhøringene om arbeidet for å skape levende byer. På Stoergrøtten på Lillehammer har

segs hele livet, så han, for eksempel Michael Fuller-Gee, til musikk i fra. Randi Thomassen fra Molde oppfordret tilhøringene til å være mer aktive i Trondheim kommune, og de i tillegg mange ulike bakgrunns. Dyr.

– Men skal heller ikke overdrive verdier av tilsvarende handel, sier han. Pionertid ble også diskutert av næringsaktiver i Trondheim kommune, Magnus Skjottmoen Knutsen.

– Begrepet «billig by» er mer enn noe annet, sier han.

Gårderens Smedevig Elv-

dom stifter seg til å være ikke avvisende til at konserte- «Bruket» kan gjennop-

– Men skal heller ikke overdrive verdier av tilsvarende handel, sier han. Pionertid ble også diskutert av næringsaktiver i Trondheim kommune, Magnus Skjottmoen Knutsen.

– Begrepet «billig by» er mer enn noe annet, sier han.

– Men skal heller ikke overdrive verdier av tilsvarende handel, sier han. Pionertid ble også diskutert av næringsaktiver i Trondheim kommune, Magnus Skjottmoen Knutsen.

– Begrepet «billig by» er mer enn noe annet, sier han.

Fortsatt et visst håp for «Bruket»

– Men skal heller ikke overdrive verdier av tilsvarende handel, sier han. Pionertid ble også diskutert av næringsaktiver i Trondheim kommune, Magnus Skjottmoen Knutsen.

– Begrepet «billig by» er mer enn noe annet, sier han.

PANELBETATT: Torsdagens sentrumskonferanse ble avbrutt av en paneldebatt i regi av GD.

Freitag 16. september 2016 Gudbrandsdølen Dagningen

Freitag 16. september 2016 Gudbrandsdølen Dagningen

Vi må i større når vi bygger

Ga aldri opp

I flere ti-år kjempa far og sønn Lars Øst og Rune Bergslimo på å få rett til å bryte opp ryttelund på Luseaterhøgda i fellestet. Seint på sommeren fikk de endelig klarsignal.

Side 6 og 7

Styret i innlandet

Freitag 16. september 2016 Nr. 215 179. årgang www.gd.no Kr. 3000

Nissegården åpner dørene

Etter et møte med leietings- og diskrimineringsombudet onsdag, har Nissegården i Lom sendt ut en uttalelse om at flyktninger er hjertelig velkomne til gården.

– Et godt utfall i saken, sier ombud Hanne Bjørstrøm.

Side 8

KULTURFREDAG

Samler kulturfolket

Side 16-17

– Bunnslid drama

Side 19

Den vanskelige burger'n

Side 20-21

– Ut med bilene med rullatorene

KONFERANSE OM BYUTVIKLING:

- Byplanlegger Michael Fuller-Gee mener Lillehammer må ruste seg for eldrebølgen.
- – Vi må i større grad snakke om rullatoravstand når vi bygger nye boliger, mener Michael Fuller-Gee, som vil ha bilene vekk og menneskene inn i sentrumsgatene.

Side 4 og 5

Over én million tok bybussen

Side 3

Skuffet over at brann ble henlagt

ØVEI: Øyer kommune mener det er feil at politiet i henlegger etterforskningen etter brannen i Øyer Danbales skolekole.

– Det er svært uvanlig og vi er svært skuffet over dette, sier saksbehandler Tor Fack i Øyer kommune til Lillehammer Avis.

Politiet har ikke gjort klart brannen som var til å se på brannratt. De har ikke klart å finne ut hva som skjedde. Kommunen som byggingssjef har fått en rapport om dette. Det er dette fallet som er mest alvorlig. Fack, sier Fack, som også får støtte fra lokal befolkning. Politiet i Øyer har fått en rapport om dette. Det er dette fallet som er mest alvorlig. Fack, sier Fack, som også får støtte fra lokal befolkning.

Henlagt: Politiet laener ikke noen for brann i Danbale-bytta.

brannen står i så innom å konstruksjonen som er et stort riktige, sier Fack, som også får støtte fra lokal befolkning. Politiet i Øyer har fått en rapport om dette. Det er dette fallet som er mest alvorlig. Fack, sier Fack, som også får støtte fra lokal befolkning.

”Landsbytenking”: Gangavstand med butikker, kontorer, skoler og boliger.

FRAMTIDAS LOKALSAMFUNN

”Det krever en landsby å oppdra et barn”.

”Iveland er nesten et sted”.

- Fotograf Morten Krogvold, 2005

INNBYGGERMEDVIRKNING

- *Hva ønsker folket?*

Bibliotek

Flere boliger i sentrum og bruk av eksisterende infrastruktur

Iveland vil ha landsby

Iveland kommune har søkt om bolyst-midler for å bygge landsby i tettstedet Birketveit.

ANNA KRACKSTAD

anna.krackstad@arendal.kommune.no

– Skal Iveland kommune foresette å ta oss med vi andre til de leilighetene i sentrum. Nå må de som vil ha leilighet enten flytte til Birkeland eller til Vennesla, sier næringssjef i Iveland, Egil Mølland.

Et samarbeid med Agder Wood har Iveland planlagt landsbyprosjektet. «Åkle» med 25 leiligheter, nærliggende og kulturbygg i kommunens administrasjonssenter Birketveit. Det er søkt bolystmidler fra Kommunal- og regionaldepartementet. Ifølge Mølland har Ivelands søknad topprioritet av søknadene fra Aust-Agder fylkeskommune.

«Vi starter grunnarbeidene til høsten»

– Trosser om vi får midler eller ikke, starter vi nå arbeidet.

NYTT SENTRUM: Næringssjef Egil Mølland med modellene av næringslandsbyen «Åkle» som skal bygges i administrasjonssenteret Birkeland.

FOTO: STEIN HARRID ØICARO

"Åkle", Iveland sentrum

Ola Roald arkitekter MNAL

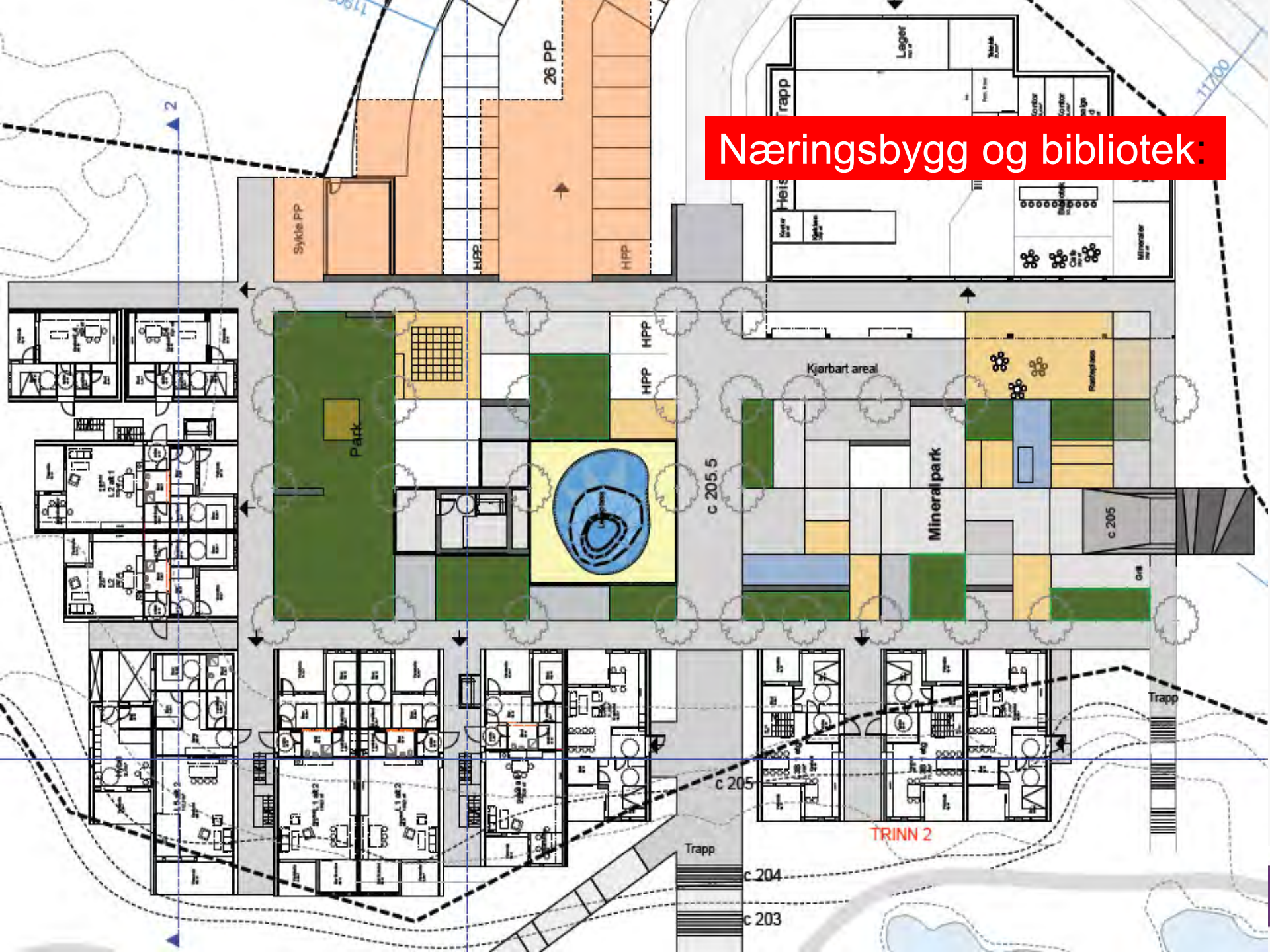
ARENDALE KOMMUNE

"Åkle", Iveland sentrum

Næringsbygg og bibliotek:

Parkeringskjeller I Iveland!

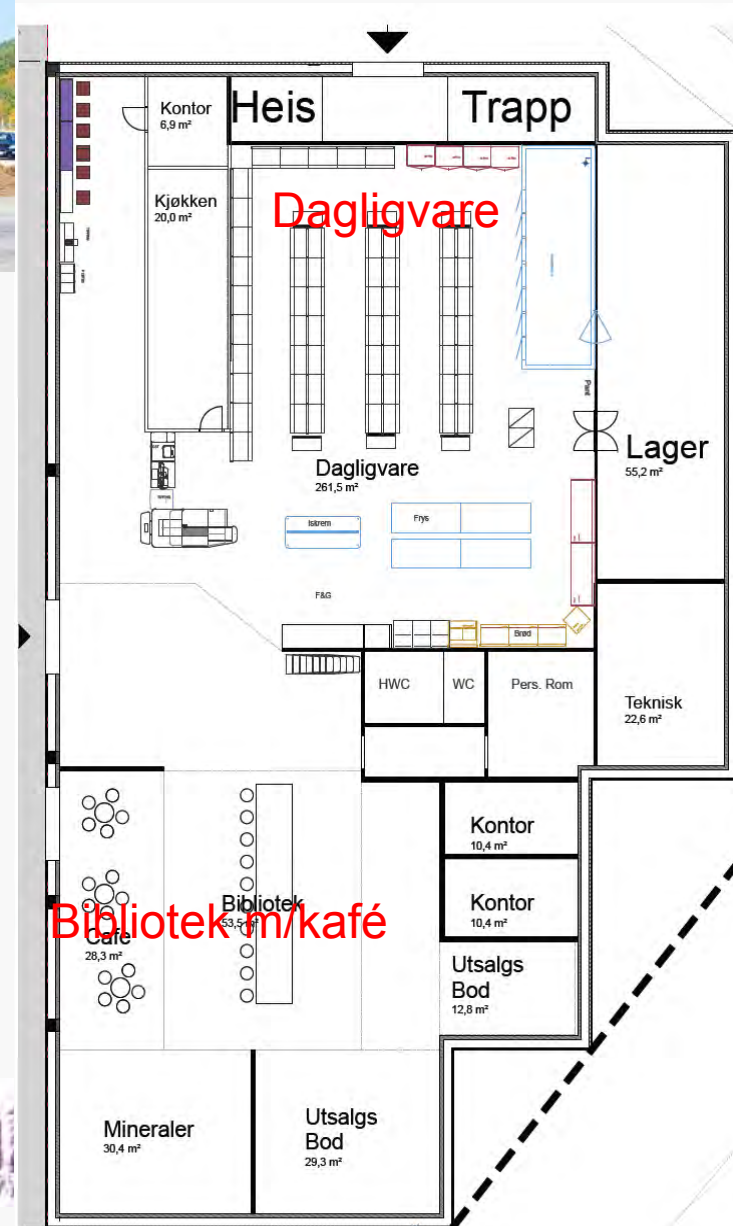

Næringsbygg

- 650 kvm grunnplan
- Fleksible utsalgslokaler
- Minimal betjening Eksempel:
 - Etablererkontorer
 - "Utsalgsboder"
 - **Dagligvare**
 - **Bibliotek m/kafé**, (med aviser, tidskrifter, nye bøker, dvd og musikk)

Nytt bibliotek på Iveland

Av: Radio Loland

Publisert: 18.11.14

Biblioteket på Iveland flytter til nytt næringsbygg på Åkle og dette markeres med fire ulike arrangement mandag 24. november.

Det nye biblioteket vil i stor grad være ubetjent. Det settes opp en selvbetjeningsautomat som er enkel i bruk. En forutsetning for bruk er et nasjonalt lånekort, som benyttes ved inn- og utlevering, skriver Iveland kommune på sin nettside.

Du kan lese saken her:

www.iveland.kommune.no/nytt-bibliotek-paa-akle.5621182-294426.html

ØKT FOKUS PÅ FOLKEHELSE VED UTVIKLING AV SOSIALE MØTESTEDER - OG SATSING PÅ KULTUR

- **I mange norske tettsteder er det fortsatt få arenaer å treffe andre mennesker, spontant eller planlagt.**
- **Derfor er det behov for gode møteplasser inne og ute.**

Betjent bibliotek:

Tirsdager kl. 12.00-18.00 samt torsdager kl. 09.00-13.00.

Tilgjengeligheten til det nye biblioteket ***identisk med butikkens "åpningstider."***

"For første gang samles bygdefolk uten at de har et arrangement å gå til. Folk som ikke har vært ute på årevis tar plutselig en kaffe sammen på Åkle".

Varaordfører Aasen

Skjønnlitteratur
voksne

Iveland kommune
Iveland folkehøgskole

Posten: A

40 prosent økt omsetning

Det måtte et stortingsbesøk til for å få fram hvor positiv sentrumssatsingen i Iveland har vært for innlandskommunen.

IVELAND

–Fantastisk. Jeg har vært i mange små kommuner som ikke venter såne, men dette er første besøk i Iveland. Her ser man hva som kan skapes hvis viljen er der. Avs. Landbruks- og fiskeripolitikk, Knut Storberget, mandag morgen.

Mange prominente ivelandinger var beordret ut av varareordfører Sig Tove Aasen (Ap) for å ta i mot Storberget. Det er ikke hver dag det er stortingsmenn i kommunen.

Rundt 30 mennesker ventet på Storberget klokken 09:00. Inne i Åkle (sentrumssatsingen) arbeidet et par stykker under høytrykk for å få ferdig frokosten.

–Iveland fortjener nasjonal oppmerksomhet. Med litt stadig hjelp og masse pågangsmot er det skapet et kommunesenter som alle vil bli i. Jeg er veldig imponert, sa Storberget.

«NESTEN ET STED»

Det var rett etter år 2000 det begynte. Da reiste fotograf Morten Krogvold omkring i landet. Han besøkte Iveland og sa: «Iveland er nesten et sted».

Om ikke ivelandingene ble fornærmet, ble de i alle fall prøvsert nok til å agere.

Etter hvert fikk ungdomsskoleelevne oppgaven med å tegne fremtidens sentrum. Deretter konstante midler inn, cirka 2,5 million kroner. Det ble arbeidskonferanse, og i november i fjor sto sentrumssatsingen Åkle ferdig.

Den inneholder kolonialbutikk.

Stortingsrepresentant Knut Storberget mener små kommuner over hele landet kan lære av Iveland. Her taler han etter å ha sett seg rundt inne i Åkle, det nye sentrumsbygget. FOTO: ODD-INGE RØNNING, ULLEBERG

kale bibliotek, mottaksavdelingen til kommunen og postkontor.

Med tiden er det første leilighetsbygget satt opp litt nitt og på gang. Under det hele har kommunen bygd parkeringskeller. Den selges ut etter hvert som byggmester Jørgen Dovland får solgt leiligheter.

I Åkle er sju av åtte leiligheter solgt, i det første leilighetsbygget ved siden av er fire av seks solgt.

SELGER MYE MER MAT

–Jeg har økt omsetningen i butikken med mellom 30 og 40 prosent de første månedene i år sammenlignet med i fjor, forteller nærløpmann Linda Briot.

Hun vil ikke ut med omsetningsstall, men sier Åkle har betydning for nærbutikken hennes. De nye lokalene ga

ivelandingene til å handle i Iveland og forbypassende ut i stoppe.

Briot har engasjert kokk Jo Henning Fjernerros på full tid. Hver dag serveres middag og full pakke i den lille kafeen.

BEDRE HELSE

For første gang samles bygdetrok uten at de har et arrangement å gå til. De bare samles.

–Sykepleiere smaker om friskere menn ønsker. Folk som ikke har vært ute på årvis, tar plutselig en kaffe sammen på Åkle, reklamerer varaordfører Aasen.

Psykiatrisk sykepleier Kari Marie Sund land vil ikke belæres alt, men sier det er helt riktig at hun har uttalt at sentrumsbygget har helseeffekt, fordi mer sosial aktivitet alltid er positivt.

Butikkmei-ner Linda Briot har omsetningsøkning på 40 prosent i matbutikken. Hun har ansatt kokk Jo Henning Fjernerros. Kafeen gir også greit. FOTO: ODD-INGE RØNNING, ULLEBERG

–Iveland har blitt et sted. Hver gang jeg er innom, sitter ungdom og spiser pizza og voksne og drikker kaffe, sier ordfører Gro Anita Mykjåland (Sp).

Arbeiderpartiet hadde 13 stortingsfolk på tur rundt på Agder mandag. Partiet har bestemt seg for å sende ut politikerne over hele

landet for å lære. –Små steder over hele landet kan lære mye av Iveland, sa Storberget.

FØRST ODD-INGE RØNNING, ULLEBERG
e-post: oia@oddi.no - 90917477

- Butikken har engasjert kokk på full tid. Hver dag serveres middag og full pakke i kafeen.

- Hver gang jeg er innom, sitter ungdom og spiser pizza og voksne drikker kaffe.

Ordfører Gro Anita Mykjåland (SP)

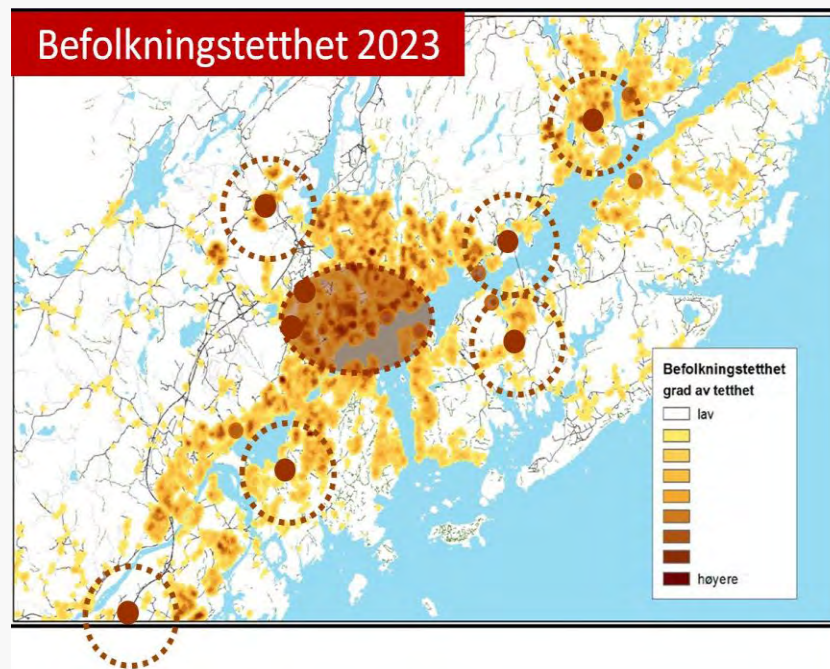

BYPLAN ARENDAL 2023

Forslag til strategi for by- og bydelsutvikling:

- Flere folk som bor og arbeider i Arendal sentrum og i bydelssentra

- 80% av boligbehovet bør bygges som nye leiligheter i ulike prisklasser hvorav
- 50% i sentrum (1 km) og resten omkring bydelssentra. (0,5km)

Pollen, Arendal 1994

Pollen, Arendal 1996/ 2013

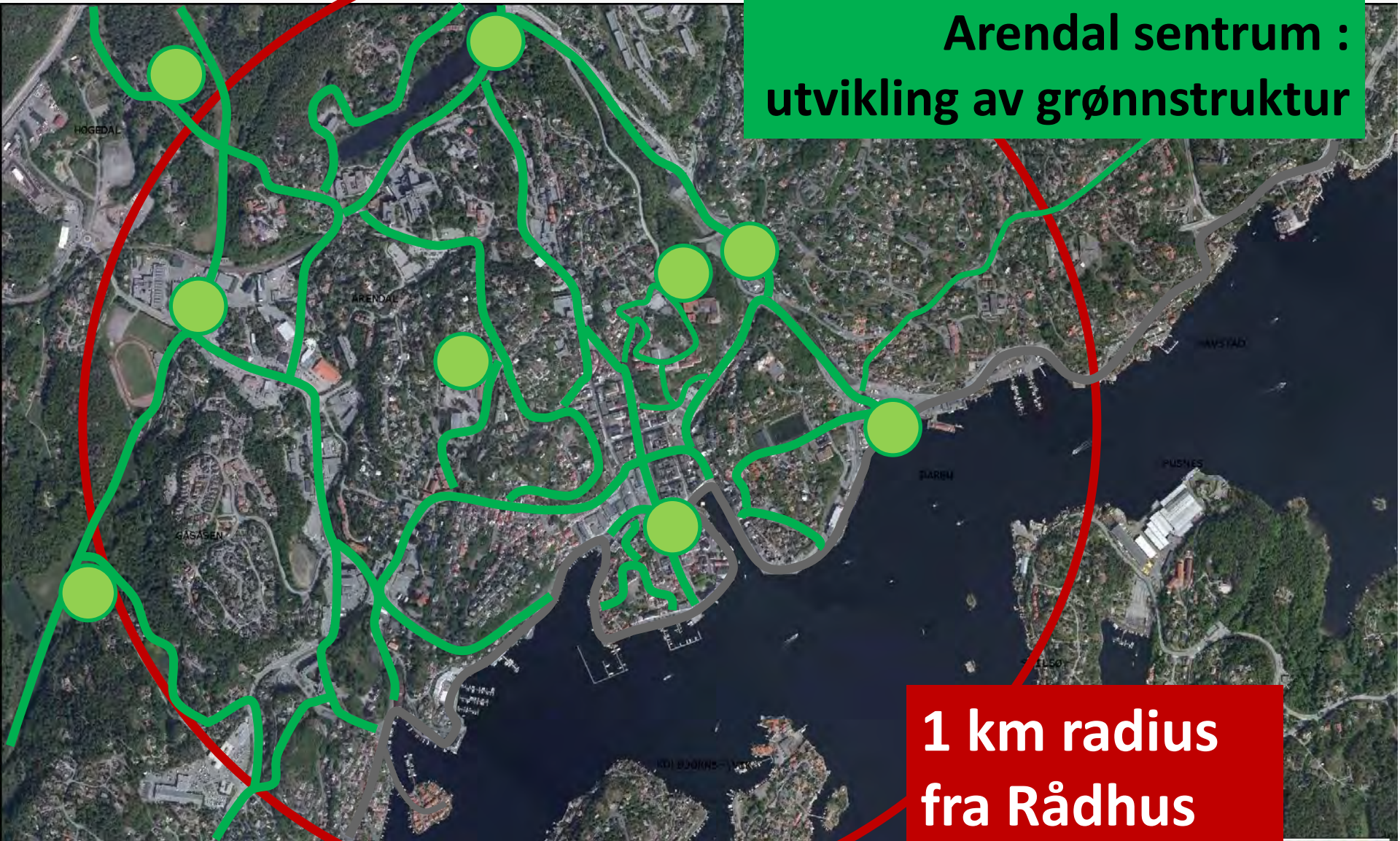
**Arendal kommune 2021:
utvikling fra 42 000 til 48 000?**

2 000 nye boliger?

**1 km radius
fra Rådhus**

Arendal sentrum : utvikling av grønnstruktur

**1 km radius
fra Rådhus**

Fokus på gang og sykkel

Nye stier og hemmelige benveier

Et nett av stier planlegges langs
kysten av hele Aust-Agder.
Og i Arendal trækkes gjengrodde
benveier opp på nytt.

NYHETER side 2-3 **HELG** side 22-27

ARENDALE KOMMUNE

De gamle bein-
veiene i Arendal
er ikke gått i
glemmeboka.

Side 22-29

nyheter

Nyhetsstips hele døgnet: **37 00 37 00** Avisen uteblitt? **37 00 38 10** Annonser: **37 00 38 00**

37 00 37 00 eller tusenstips@agderposten.no

Planlegger «hot» byløype med bru

Med stikkordene helse, opplevelse og trim (HOT) ønsker ldsjeier i Byplan 2023 en turløype som knytter perlene sammen i en sju kilometers sløyve – inkludert flytebru over Langsævannet.

LINDA ASKELAND
lax@agderposten.no 418 50 939

– Det er en kjempegod idé, sier byplanlegger Mike Fuller-Gee. Under byplanlaksen onsdag la Michael Fuller-Gee, Jan Fasting og Merete Lund Fasting for en byløype i Arendal, et prosjekt med mål om å kombinere urbant liv med grønne lungar og turvesystem.

Den planlagte trasen vil være sju kilometer lang. Målsætningen er å skape en attraktiv rundløype for alle som bor i og eller besøker byen. Det skal være utgangspunktet for en rundløype som kan utvikles videre og åpne opp for ny bruk av grønntidene i bykjernen og områder i nærheten. De tre bak planer mener byløypa har potensial til å bli en attraksjon.

Columbi egg
– Med denne løypen vil vi knytte sammen kultur, natur og kulturlandskap sammen. Det er som et columbi egg, sier Merete Lund Fasting. Det var mannen hennes, Jan Fasting, som kom på ideen om å legge flytebruggene i Langsævannet for å binde sammen Bomuldsfabrikken med resten av løypa.

– Vi må ha et smykke av en flytebrugg, ikke en slik vanlig en, men en med en spesiell utforming, sier Jan Fasting.

Bruer i fløyheiskråning
Løypa skal gå videre ned Barbudalens vestsida, over begge tunnelene til vadiakken ved jernbanestasjonen.

– Her får man oppleve flotte, stettsatte kanaler med dammer og sluser, og skråningen mot Flybeta der det var skitrek og fribalilkke på 1970-tallet. Her må det bygges bruer for å klare den bratte stigningen. Langs byløypa er det jevnlig attraksjoner og mulige stoppesteder. Den vil knytte Kunnskapshavna til Kulturhistorisk senter og til Bomuldsfabrikken, heter det i presentasjonen.

– Det er viktig at utforming

og materialvalg har et naturpreg, og at løypa i seg selv er en opplevelse å bruke, sier han.

Turistforeningen er med
Fra politisk hold har ideen så langt mottatt klapp på skuldra.

Pristappen på byløypa er kalkulert til midten tre og fem millioener kroner, og det sasses på mye dugnad.

Turistforeningen stiller opp og styrer prosjektet.

– Etter ferdigstilling satter vi på at kommunen skal sitte der. I forhold til de 700 beltegene som er planlagt på Myrene, med krav om atkomst-

KOMBINERT UTEKJØKKEN OG SCENE: Fra Stinta skole. FOTO: IRENE HEGGE GUTTORMSEN

vet til natur, ligger vi godt an, påpeker Fasting.

Kartlegger motstand
Nå skal det skaffes penger til forprosjekt og snakkes med grunneiere. Det er prosjektet med at løypene stikkes i år og at den påbegynnes i 2014.

– Vi nå kartlegge hvor det er motstand. Jeg regner med ikke alle vil like å få en sti på etendommen sin, sier Fasting.

Løypa følger i hovedsak eksisterende veier, men krever oppgradering for å være tilgjengelig for rullestolbrukere.

«Med denne løypen vil vi knytte sammen kultur, natur og kulturlandskap»

Byløypa på 7 km

POTENSIAL: Jan Fasting, Mike Fuller-Gee og Merete Lund Fasting tror en sammenhengende byløype på sju kilometer vil ha potensial som attraksjon. Her ved Langsævannet, mot Bomuldsfabrikken, ønsker de en pent utformet flytebrugg.

Byen skal bli grønnere

Ved hjelp av arkitektstudent Malene Rødbakk fra Tromøy planlegger byplanleggeren et grønnere Arendal. Her kan du se hvordan parkeringsplassen på Langbryggen forvandles til grønn plen.

VIDAR FLØDE

vfl@agderposten.no 977 01 707

– Stadig flere etterlyser mer gress og mer grønt i Arendal sentrum. Dette er begynnelsen på svaret, fremholder byplanlegger Mike Fuller-Gee.

Han har engasjert arkitektstudent Malene Rødbakk (26) til sommerjobb i s. e.sasje på rådhuset. På fritomontasjen til høyre kan du se hennes forslag til hvordan dagens parkerings-

«Vi mangler plasser vi kan møtes uten å måtte kjøpe øl eller kaffe»

plasser på ytre del av Langbryggen i Arendal bør erstattes med et par hundre kvadratmeter grønt gress, seks-åtte trær – og en liten paviljong.

Mangler møteplasser

– Vi mangler møteplasser med tak over i Arendal, hvor folk kan treffes og sitte ned, uten å være tvunget til å kjøpe øl eller kaffe, påpeker byplanlegger Fuller-Gee.

Han er storfornøyd med arbeidet til sommervikaren på byplankontoret.

– Siden tidlig i vår har vi hatt flere møter og arbeidsverksteder om byrommene i Arendal. I siste bystyremøte for sommeren fikk vi mandat til å jobbe videre med prosjektet. Til høsten skal vi presentere konkrete forslag om endrede funksjoner i noen av byrommene, samt å gjøre både deler av Langbryggen og Kanalplassen grønnere, fremholder byplanleggeren.

Malene Rødbakk synes sommerjobben er kjempesporst. Etter en bachelorsgrad fra Arkitektskolen i Bergen, er Tromøy-jenta nå godt i gang med masterstudium i byplanlegging ved Universitetet i Aas. Nå er hun hanket inn av byplanleggeren til å utarbeide planforslag for både Kanalplassen, Torveg og Teaterplassen, samt aD-visualisering av de samme. Disse skal presenteres for politikerne tidlig på høstparten.

Trass i de nye varslene om budsjettkutt, håper byplanleg-

FØR OG ETTER: Når P-hus Pollen under Skytebanen åpnes i desember, har bystyret bestemt at P-plassene på Langbryggen kan fjernes. Da foreslår arkitektstudent Malene Rødbakk – solid støttet av byplanlegger Mike Fuller-Gee – grønt gress, trær og paviljong slik du ser på det øverste bildet. På det nederste bildet parkeringsområdet på Ytre Langbryggen slik det fremstår i dag.

SKISSE/FOTOMONTASJE: MALENE RØDBAKK

geren å få beholde så mye som mulig av de 10 avsatte millionene til å gi Langbryggen og flere andre byrom et ansiktsløft allerede innen neste sommer.

Også Teaterplassen

Også for Teaterplassen er Malene godt på vei med forslag til endringer.

Plassen fremstår i dag som nokså overgrodd, og forslaget her blir å erstatte en del busker, trær og kratt med lekeapparater og parasoller. For å illustrere har Malene klippet inn bilde fra en flott ny lekeplass i Mandal,

som viser hvordan man kan gjøre det til en etterlengtet oase for lekende barn.

– Og hva er Malenes fremtidsplaner; ta over jobben etter Mike når han blir pensjonist? – Oj sann, ja kanskje det?!! ler Malene.

– I første omgang blir det nok å forsøke å få seg en jobb ved et arkitektkontor i hovedstaden. Men på sikt har jeg jo veldig lyst til å vende tilbake til Sørlandet. Men her er vi jo to om beslutningen, så vi får se om det blir Arendal eller Hønefoss, smiler Rødbakk.

OGSÅ TEATERPlassen: Her er arkitekt- og byplanleggerstudentens forslag til å rydde litt i busker og kratt på Teaterplassen, og forvandle den til en lekeoase for byens barn.

SKISSE/MONTASJE: MALENE RØDBAKK

meninger

37 00 37 00 eller debatt@agderposten.no

Et bysentrum må fornye seg

Et bysentrum må stadig utvikles for at det skal forbli attraktivt og innbydende for publikum. Det gjelder enten byen er stor eller liten.

Nå har byplanlegger Mike Fuller-Gee fått hjelp av sommervikar og arkitektstudent Malene Rødbakk fra Tromøy til å se nærmere på Langbryggen i Arendal som har vært, og er, en viktig del av bykjernen. Rødbakk har kommet med interessante og spennende ideer som er verdt å diskutere, slik vi fortalte om her i avisen i går.

Langbryggen i Arendal har hatt sine tunge år, men er forvandlet fra en døende handelsgate litt i utkanten av bykjernen til å bli en restaurantgate med et yrende uteliv, spesielt nå om sommeren. Langbryggen er et eksempel på den forvandlingen enhver bydel og gate gjennomgår i årenes løp. Og den dynamikken kan ikke stoppe.

Arkitektstudenten stiller følgende diagnose:

Langbryggen i Arendal i ny utgave? Spennende idéutkast fra arkitektstudent Malene Rødbakk. SKISSE: Malene Rødbakk

Arendal mangler plasser under tak hvor folk kan møtes uten å måtte kjøpe øl eller kaffe. Hun ønsker å erstatte parkeringsplassene langs Langbryggen med trær og gress og en liten paviljong. Dette sees i sammenheng med det nye parkeringsanlegget i fjell som snart åpner under Nesheia.

Rødbakk har dessuten – og prisverdig nok – sett nærmere på Teaterplassen på Tyholmen som også er moden for en revitalisering.

Byplanlegger Fuller-Gee varsler at han vil komme tilbake med konkrete forslag til endring i flere av byrommene i Arendal til høsten. Han nevner

Slik vil de gi byen kanalen tilbake

SLIK KAN DET BLI: Slik har Malene Rødbakk ved hjelp av bildemanipulering illustrert hvordan Kanalassen kan bli om et kanalopp gjennprens. Mot øst er det meste av det gamle kanal løpet hjørnet til gågata. Tanken er at det øverste av de gamle kanalveggene graves helt frem, og at kanalen skrånar barnevennlig ned fra dagens bakkenivå. Det tenkes bare ca 30 cm vanndybde. Til

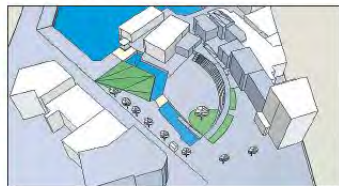
tenkt dekket av en gressplen. Bildet til venstre er sett vestfra rett ved Sydralens hjørne, og til høyre ser vi østfra ved høyre er publikum fra en friluftskonsernt lagt inn på gressplenen. **ILLUSTRASJON: M RØDBAKK/ARENDAL KOMMUNE**

SPENSTIGE FORSLAG: Bak byplanlegger Mike Fuller-Gee og kommunearkitekt Kristin Fløystad, og foran arkitektstudent Malene Rødbakk slik den i dag. Kanalen er tenkt fra der de står og nesten bort til Pollen. De regner med frisk debatt om forslagene.

SLIK VAR DET: Her ser vi et gammelt maleri av kanalen. Bak Trefoldighetskirken som sto ferdig i 1884, til høyre Fiholmsgate.

PLANSKISSE: Til sammen viser omtrent av den nye «kanalen» og gressplenen til venstre hvor den gamle kanalen på Kanalassen gikk. Byplanleggerne har laget tre alternativer: 1) Helt kort kanal, 2) lang kanal plassert opp mot Fiholmsgate, og 3) denne, som de anbefaler.

Slik kan Arendal bli på tilbake en av sine kanaler på en rimelig og god måte, mener Mike Fuller-Gee og hans byplanleggere. De er svært spente på tilbakeledningen fra bystyret og folk flest.

VIDAR FLØDE
vfl@agbl.no 91 07 07 70

Mer liv tilbake til Torvet, og et grønnere bysentrum. Slik kan man formidlere essensen i oppdraget byplanlegger Mike Fuller-

ler-Gee har fått av Arendal bystyret i forbindelse med rulleringen av den store kommuneplanen «Byplan Arendal 2023».

Nå har Fuller-Gee, kommunearkitekt Kristin Fløystad og innleidd arkitektstudent Malene Rødbakk svaret, og her kan Agderpostens lesere se skissene som snart presenteres for bystyret og publikum.

Bare 30 cm vanndybde
– Vi er fullstendig klar over at de vil vekke debatt, smiler byplanleggeren.

Og sikter selvfølgelig i første draget byplanlegger Mike Fuller-

ner den gamle kanalen over deler av Kanalassen.

– Men, her byplanleggeren til og undersøkelse. Dette er ikke noen full gjenåpning av kanalen. Det dreier seg om å grave frem de gamle kanalveggene i rundt 50 meters lengde, og synliggjøre deler av det gamle kanaloppsettet som har gitt Kanalassen navnet sitt, fremholder Mike Fuller-Gee.

Trioen tenker seg en meget

grunn kanal, bare cirka 30 centimeters vanndybde. Og at vannspeilet bare blir en til halvannen meter under dagens bakkenivå, slik at det bare er det øverste av de gamle kanalveggene som avdekkes. Kanalassen skrånar nedover fra dagens bakkenivå mot vest, slik at det blir en barne- og familievennlig plaske- og tumlepass.

På resten av det gamle kanalløpet som vidar ser ut mot Pol-

len, foreslår de å etablere en gressplen.

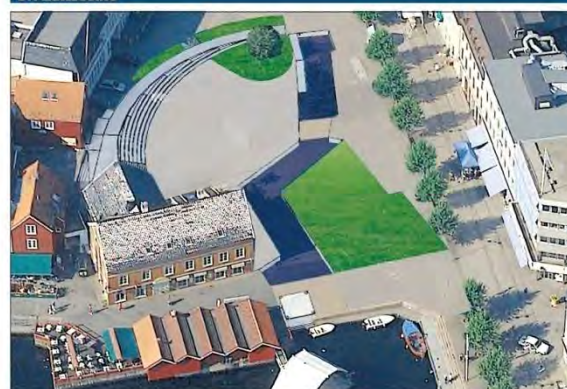
Byens største plen
– Det blir en god plen. Ikke noe kjempeplen, men vi har faktisk ikke en så stor grønn flekk i Arendal bysentrum i dag, fremholder Fuller-Gee. De har også laget et forslag hvor kanalløpet illustreres bare med gressplen, men mener selv man bør satse på vannspeil-almennhet.

– Vi tenker oss friskt sjovann som strukurer hele tiden, utdyper byplanleggeren.

– Og prisen?
– En del av bystyrets oppdrag er også å legge frem beregninger

for hva det vil koste. Det gjøres nå, men vår tanke er at dette vil være en rimelig måte å gjøre Kanalassen grønnere, gjenskape en plass som er trygg og trygg for hva det vil koste. Det gjøres nå, men vår tanke er at dette vil være en rimelig måte å gjøre Kanalassen grønnere, gjenskape en trygg og trygg

AGDERPOSTEN 1. august 2012
BYPLANLEGGING
NYHETER 5

GRUNN VANNSPIL: Slik tenker byplanleggerne seg at deler av det gamle kanalløpet kan retableres og illustreres som et nærmest skulpturell element. Til sammen utgjør omtrent av gressplenen og det blå vannspeilet omtrent av den gamle kanalen over det som idag er Kanalassen. Vannspeilet i kanalløpet bør være bare ca. 30 cm, og det kan i tillegg struktureres lys med fargelagte tildelingskanal og totnetter på kantede. **FOTOMONTASJE: MALENE RØDBAKK/ARENDAL KOMMUNE**

Her er «billigkanalen»

Det politiske flertallet i Arendal bystyret gravla kanalprosjektet allerede i det de tok makta i fjor høst. Men nå kommer byplanlegger Mike Fuller-Gee og med en billigversjon.

A gjennopprettet kanal slik Kanalassen har gitt seg, som er langt over 100 millioner kroner. Ikon er svært korrosivt, og i sine politiske planer, mener byplanleggeren i Arendal

EN GAMLE KANAL: På denne kartkassen har tidligere blekket opp i Arendal, Edward Ingens, laget det gamle kanalløpet. Kommunen gjorde med på plasser etter denne siden i løpet av den kanalveggene akkurat der Ingens aviste.

SEILDUKSTAK: Slik kan kremmerboder og småtelt på Torvet ta seg ut med et publikumsvennlig seildukstak over.

Vil ha tak over Torvet

Et nytt seildukstak kan gjøre Torvet i Arendal mer attraktivt for både publikum og kremmere i dårlig vær.

– Våre tanker betinger imidlertid at vi begrenser biltrafikken i dette området, sier Kristin Fløystad.

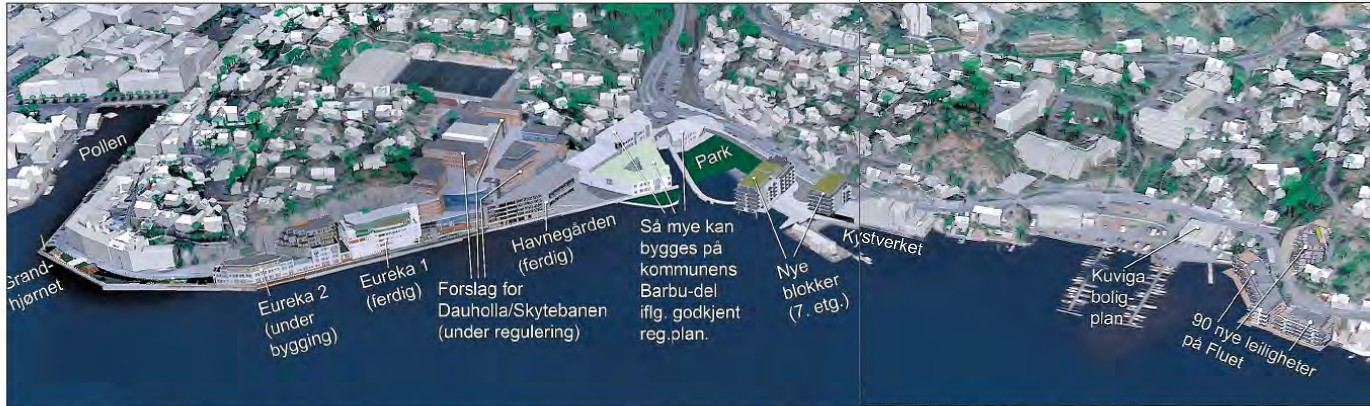
De tenker seg dagens faste boder erstattet av et spennig glassbygg i øst hjørnet, og et nytt seildukstak med plass til kremmerboder under. Og en del hvor de markisetak kan rulles ut og inn etter værforholdene.

Trioen har laget forslag

GLASSHUS OG SEILDUKSTAK: Bak til venstre glassbygget byplanleggerne mener bør erstatte dagens faste torvboder. Til høyre seildukstaket de mener bør komme for å gjøre torvhandelen attraktiv selv når været er dårlig.

Kan bli Arendals sjøfront i 2020

SLIK KAN DET BLI: I denne splittermye 3D-modellen ser Steinar Våne i Rambøll har laget for Arendal kommune, vises Arendals hamnefront fra Grandhjørnet i vest til og med Fluett i øst. Her er holla/Skytebanen som ennå ikke er behandlet politisk. For kommunens halvdel i Barbu bukt (vest for øya), er det lagt inn en illustrasjon over hvor mye som kan bygges ut i henhold til den ved-

den siste skissen for Barbu-blokkene som behandles av planutvalget i dag lagt inn. Det er også planene for Dauhollo/Skytebanen som ennå ikke er behandlet politisk. Det er ennå ikke avgjort hva som evt. skal bygges her. **3D-MODELL: RAMBØLL**

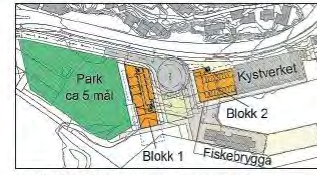
FORRIGE PLAN OG DEN NYE: Skissen til venstre viser blokkene Asplan Viak tegnet for Barbu Brygge AS i januar. Skissen til høyre viser utforming etter at Riksantikvaren krevde kutt fra 8 til 7 etasjer. **3D: Rambøll**

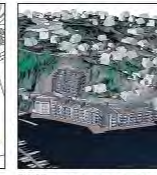
FRA VEST: Fugleperspektiv fra vest, med de nye skissene for Dauhollo/Skytebanen nærmest.

FUGLEPERSPEKTIV FRA NORDØST: Den ferskeste blokk-planen for Barbu bukt øst, sett i fugleperspektiv bak og over Barbu kirke. I følge saksbehandler er parkarealet like stort som sist. **3D: RAMBØLL**

FERSEKSTE PLAN: Slik ser planen ut som planutvalget skal diskutere på møtet i dag. De oransje felta viser «fotavtrykket» til de to boligblokkene, som kan gi plass til 95-120 leiligheter. **SKISSE: ASPLAN VIK AS**

FLUETT: slik blir Scott Nilsens 100 leiligheter seende ut fullt utbyggt på Fluett. **3D: RAMBØLL**

100 BOLIGER: Her er planen for Dauhollo/Skytebanen som ble presentert i februar. Kan gi 100 nye boliger. **SKISSE: RAMBØLL**

KUVIGA: I Kuviga er det godkjent og for salg 21 leiligheter i dette skisserte boligprosjektet. (Ikke tegnet inn i 3D-modellen)

Talltabbe kan rive tårnene på ny

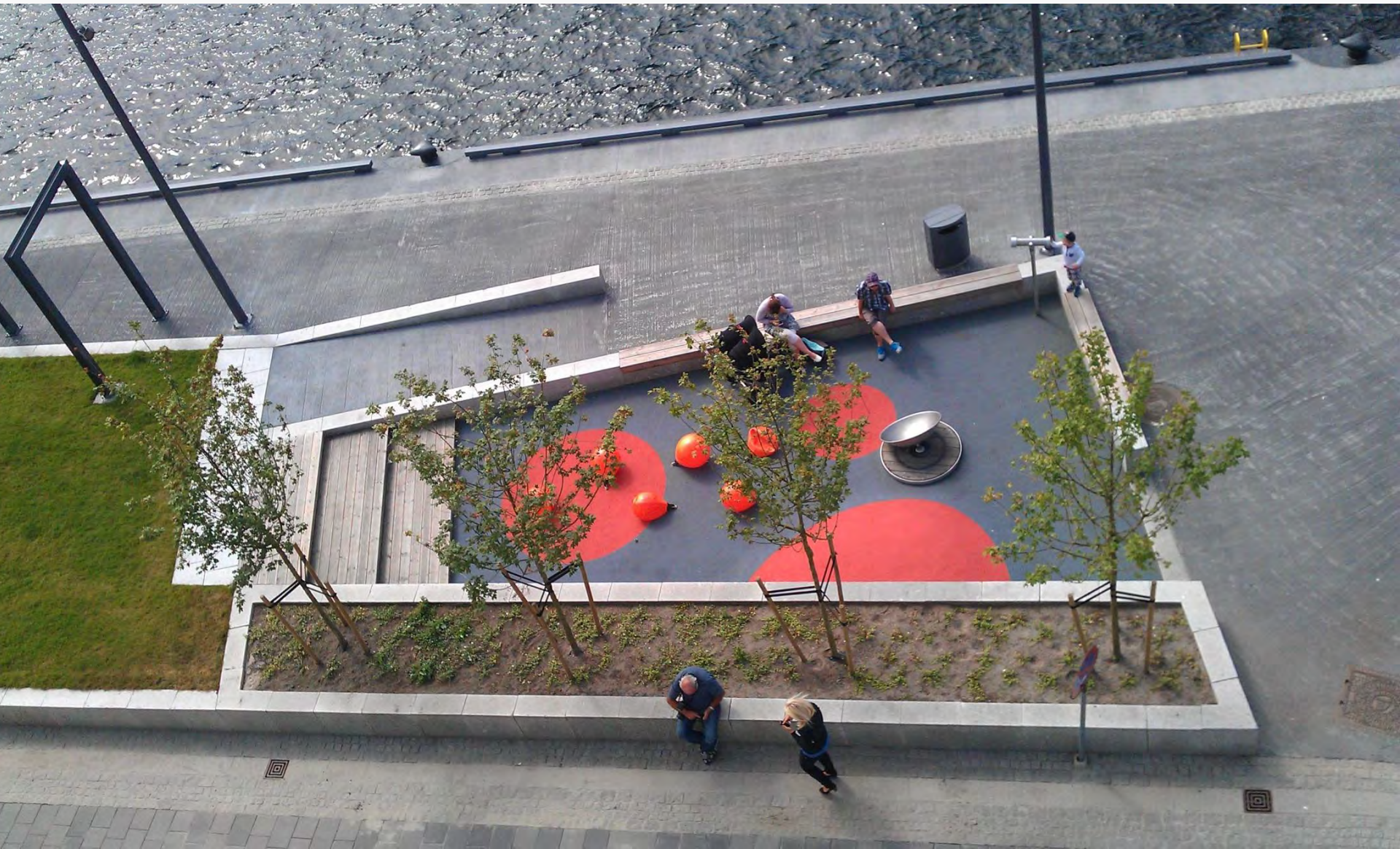

TALL-TABBER: Takstmann Jan W. Jensen avslørte talltabbe i tårnplanen, som senere ble stanset av Riksantikvaren. Nå medgir kommunalsjef Geir Jensen at det også var tall-tabbe i den nye utbyggingsavtalen som ble laget med Lassen i desember i fjor. **FAKSIMILE FRA AGRERPOSTEN 8. OKTOBER 2012**

Bra møteplasser på Kunnskapshavna

FRA RUNDKJØRINGEN: I bakgrunnen er foreløpige skisser av de nye Barbu-blokkene lagt inn. Til høyre skimtes MacGregor. Støyskjermen tv har elementer og farger fra gamle tak. **3D: ASPLAN VIAK**

FRA NORD: Slik blir Barbu-parken seende ut fra nord ovenfra. «Kanalen» som er innfelt kan bli revurdert, og erstattet med andre «vann-elementer».

STRANDPROMENADE: Fordi nye MacGregor-bygget i Barbu vest..

BLOKKENE: Her er foreløpige skisser for boligblokkene lagt inn bak en fremtidig Barbu park. **3D-SKISSER: ASPLAN VIAK**

KANSJKE IKKE KANAL: «Kanalen» som vises her og var tenkt som 2,5 m dyp vannbelle inn i parken, kan bli erstattet med «vannledorador».

Dette er Barbu bukt om et par år

Slik kan den nye Barbu Park bli seende ut i 2016. Prosjektgruppa planer ble møtt med begeistring fra politikerne onsdag. Snart begynner også JB Ugland på arbeidet med det nye kontorbygget til MacGregor.

VIDAR FLØDE
vlf@aperposten.no 977 07 707

– Hvis alt går greit, håper vi at arbeidet kan starte i 2016, og også bli ferdig i løpet av 2016, sier Johnny Nævisdal i Arendal kommune. Han har ledet prosjektgruppa av kommunalt ansatte, som sammen med landskapsarkitektene Hanne Katrine Solli og Espen Evensen Reinford fra Asplan Viak har utarbeidet planen.

Rundkjøring og veier
– Husk at det i denne parken også ligger mye infrastruktur som er nødvendig for utbyggingen til MacGregor-bygget, bemerker Nævisdal. Prosjektlederen viser blant annet til rundkjøring, tilkomstvei og annet.

Nævisdal peker på at JB Ugland AS, som skal bygge for MacGregor, har signalisert at de vil i gang med peiling nokså tidlig i 2015. Blokkene som JB Ugland selv skal bygge i samarbeid med andre kan være et litt lengre lertre å blike. Men Ugland-ledelsen har uttrykt utålmodighet for å komme i gang med den første blokk.

Fantastisk plan!
Landskapsarkitekt Espen Evensen

Reinford presenterte planene med en rekke 3D-illustrasjoner for de ni medlemmene i kommunens kommunepalatevalg. De var samstemt begeistret for det de så:
– En fantastisk plan! uttrykte Atle Svendal. – Veldig bra! Is-temie Tormod Vågnes (KrF), Cathrine Hall (V), mens Kristoffer Lyngvi karakteriserte planen som «veldig spennende».

– Dette er jo helt fantastisk. Hvis ikke folk kommer til byen når dette er ferdig, da skjønner jeg ingenting! utbrøt Ingrid Skårmo (Hr).

Revurdere «kanal»
Barbu-parken inneholder både grunn plen, badesstrand, avrapping mot sjøen, volleyballbane og lekopark med plass til apparater. En masse møteplasser – og en kanal med tenkt dybde på 2,5 meter.

– Akkurat den signaliserte Reinford det kanskje er lurt å revurdere:
– Vi har fått innspill om at en kanskje heller bør saise på andre måter å bruke vann på i dette området. Det er en fare for at en 2,5 meter dyp kanal – som heller ikke har noen historisk forankring, kan være å grave ned penger vi kan bruke annerledes, poengterte landskapsarkitekten. Og skisserte et «vannledorador» som vil bli unikt og bør kunne trekke folk fra hele fylket til parken.

Tak-inspirert støyskjerm
Reinford drette også støyskjermen som skal lages mellom parken og Kystveien. – Kystveien er rød sone når det gjelder støy, så her er vi nødt til å ha støyskjerm, sa han. Landskapsarkitekt

BARBU-PARKEN: Her er 3Den av fremtidens Barbu park, med foreløpige skisser av fremtidige bygg for MacGregor.

tekteken fortalte at prosjektgruppa først hadde tenkt tre som materiale, med utgangspunkt i trebuisbyggelsen i Barbu. Men var kommet til at det var interessant med alle takflatene i det gamle strandstedet – og valgte å bruke dem som inspirasjon for en støyskjerm i betong, med farger hentet fra takflatenes

fargespill i røde og grå toner. En liten debatt oppsto rundt de skisserte foran/gang-sykkelstier: En langs fylkesveien på trossen av støyskjermen, og en på innsiden – langs bilveien som fører inn til Fiskemottaket i Barbu. Her er det vei for større kjøretøyer som skal ut med fisk fra fiskemottaket. Her fortalte

prosjektleder Nævisdal at man har tatt dette opp i flere møter med Våvneset, men at de ikke vil fire på at det er nødvendig med gang- og sykkelvei også på trossen langs fylkesveien – også av hensyn til overgangen lenger vest ved rundkjøringen.

Et forslag fra Kristoffer Lyngvi (H) om å la et spørsmål om en

hovedkvarter til venstre og de nye blokkene til høyre. Slik kan det bli allerede i 2016 **3D-SKISSER: ASPLAN VIAK**

ny vurdering av dette føler saken videre, fikk enstemmig støtte i kommunepalatevalget.

30 millioner kroner
For øvrig sluttet kommunepalatevalget seg enstemmig til rådmannens forslag og vedtok planen, men åpnet for mindre endringer for å tilpasse.

Kommunalsjef Geir Skjæveland opplyste at det er regnet med å ha cirka 30 millioner kroner i såkalte «infrastrukturbidrag» fra utbyggerne i området tilgjengelig til å lage park for. – Så får vi se hvor lang vi kommer, presiserte Skjæveland. Landskapsarkitekt Reinford opplyste at de har jobbet tett

FRA KYSTVEIEN: Barbu park sett fra Kystveien. Legg merke til støyskjermen, tenkt i betong med elementer fra takflatene i Barbu.

FRA VEST: Parken sett fra nybygget til MacGregor mot nordøst. «Kanalen» nærmest kan bli endret. **3D: ASPLAN VIAK AS**

PARK-PLANLEGGERNE: Fra v.: Prosjektleder Johnny Nævisdal, og landskapsarkitektene Hanne Katrine Solli og Espen Evensen Reinford.

Vi tror Arendalitter vil ta utenbys gjester med fra Pollen, bort til vakre Barbu Park. Sittegrupper, trær, busker og et blomsterflor deler området inn i soner til ulikt bruk. Noe for alle.

Bruksplen
Det åpne arealet innbyr til aktiviteter som trenger plass. Mot Barbu Brygge kommer det et amfi som vil være et godt oppholdssted i kveldsola.

Solplen
Her kommer det gode solplattformer.

Sandvolleyballbane
Rundt banen opparbeides det dype terrasser med sittekanter. I bakkant av banen (utenfor bildet) kommer det toaletter og et område for streetbasket.

Bord og benker
Kaffe og kjekspakkel! Og oversikt mot lekeområdet.

Promenadeplassen
En flat, rund steinskulptur kan brukes som scene. I bakkant ligger en buet benk.

Badebrygge
Bryggen bygges i en kombinasjon av betong og tredekke. Rause hyller trappes ned mot sjøen og gir god plass til å legge seg ned. En flytebrygge med et 3 meter høyt stupetårn er foreslått i forlengelsen.

Grillplass
Se neste side

Vannlek
Det planlegges et grunt vannområde med fontener og plaskebasseng.

Lek og moro
Et moderne drømmeanlegg for barn!

HEKTISK BYGGING I BARBU: J.B. Ugland Entreprenør og en rekke underentreprenører bygger over store deler av Barbu bukt for tiden. Til venstre ser vi fundament og p-kjeller til to av de bakgrunnen skvetter det nye, store kontorbygget som skal huse MacGregor opp i stor hastighet. Over «tårnet» vi ser helt til høyre kommer snart en svar stålkonstruksjon som i hele 50 meters

tre boligblokkene i Barbu Brygge, og foran Havnegården i lengde. **FOTO: VIDAR FLØDE**

MACGREGOR-KONTORBYGGET: Nybygget på 7.751 kvm settes opp for en stor del av prefabrikerte elementer. Her byggeplassen fotografert fra toppen av en av de svære kranene. **FOTO: JBU**

Her bygges det for en halv milliard

Etter 30 års stillstand, popper nå nye bygg opp som paddehattar fra uke til uke i Barbu. I løpet av de neste årene vil det bli bygget for om lag en halv milliard kroner i Barbu bukt i Arendal.

VIDAR FLØDE
vfl@aperposten.no 977 07 707

Endringene skjer raskt når det bygges en helt ny bydel i Barbu bukt. I et mot Fiskemottaket påles det i sjoen og leges et svært fundament og parkeringshus for de to første av tre boligblokker. De skal romme 50 i alt 80 leiligheter. 34 er allerede solgt, og de nye eterne skal etter planen kunne flytte inn tidlig våren 2017.

I et nærmest Havnegården og rundkjøringen skjer endringene enda raskere. Her stables opp prefabrikerte elementer til det nye, svære MacGregor-bygget, samtidig som det støpes et «tårn» som rager 22 meter over bakken.

Svært stålkonstruksjon

Snart kommer flere store stålkonstruksjoner på 10x20 meter på lokket fra AK Mekaniske verksted i Fredrikstad. Til sammen vier disse over 100 tonn.

Disse skal monteres sammen til 50 meters lengde, og blir «svende» opp i luften, hengende på det 22 meter høye tårnet, forteller prosjektchef

SLIK BLIR BARBU: Når hele utbyggingen er ferdig, blir Barbu bukt seende slik ut. Legg merke til MacGregor-bygget, der hovedbygget ligger oppå «tårnet» vi ser i panoramabildet – og bygget som «svæve» i lufte luften ut mot kystveien. Den nye tilførselsveien til blokkene og Fiskemottaket går under hovedbygget på motsatt side av «tårnet». **3D: RAMBØLL AS**

Helge Nilsen hos J.B. Ugland Entreprenør, som har hovedansvaret for MacGregor-bygget og boligblokkene. Når de 12 store stålkonstruksjonene er montert sammen i en total lengde på 50 meter, vil de stikke 25 m ut i løse luften fra dagens tårn, ut mot Kystveien. Opp på denne «svende» stålkonstruksjonen, vil det bli lagt 3 etasjer med prefabrikerte betongdekker, som kommer på lastebiler fra Egersund.

Tårnet som alt dette hviler på er solid fundamentet. Selve fundamentet stikker 5 m ned i

bakken, og står videre på stål-pæler som stikker over 20 m ned til fast fjell, hvor de er boret 1,5 m inn i fjellet, forklarer Nilsen. Dette for å tåle vekten av den «svende» bygget. På innsiden av dette tårnet, vil det komme ny tilførselsvei til boligblokkene, Fiskemottaket og Kystverket-bygget.

180 arbeidere på det meste
Prosjektchefen forteller at de nå

stadi trapper opp aktivitet og bemanning i området. Fra dagens 60-70 mann oppbemannes det nå uke for uke, og når aktiviteten kommer på topp i april-mai neste år, vil rundt 180-200 arbeidere ha sitt daglige virke på den hektiske byggetomt på Arendals eskant. J.B. Ugland Entreprenør står selv for deler av det byggingmessige arbeidet, men leier ellers inn en imponerende portefølje av lokale firmar til de ulike fagområdene. Alt fra Nøstvig som gjør det elektriske, BRG som utfører betongarbeidet,

Brodrøne Jacobsen som skal ha malerarbeidet, med enda mange flere underentreprenører. – Så vi tror jo dette prosjektet har positive ringvirkninger i en tid med press i mange bransjer, bemerker Nilsen.

Beliggenhet og beliggenhet
Agerposten meldte nylig om laborere tider for eiendomsmeislerne, med lengre omsetningshastighet for boliger – ikke redd for å brenne inne med leiligheter i de nye blokkene? – Nei, og det er det her ved-

VOKSER RASKT: Det nye kontorbygget J.B. Ugland bygger for MacGregor vokser fort. Til høyre Havnegården.

«TÅRNET»: Slik ser MacGregor-bygget ut nå når man kommer kjørende i rundkjøringen i Barbu. På dette 22 m høye tårnet skal det henges en i alt 50 meter lang stålkonstruksjon.

årsaker til. 1) Fantastisk beliggenhet som er sentrumsnært. 2) Fantastisk beliggenhet fordi det er sjønært – og 3) Fantastisk beliggenhet fordi det er kveldssol – faktisk helt til klokken 22 på sommeren for mange av leilighetene, påpeker Nilsen. Også den fremste boligblokken vil for øvrig «svæve» litt – over nye pæler som er kommet på plass i sjoen mot øst. – Vi

hadde litt problemer med høyvann en stund her tidligere, men nå er pælene på plass og fremdriften er i rute både når det gjelder boligblokkene og MacGregor-bygget, rapporterer Nilsen. Når det gjelder det nye kontorbygget til MacGregor, så settes det nå fullt fremdriften for at bygget skal være opppe i sitt

«Hovedbygget skal «svæve» 25 meter ut mot Kystveien»

BOLIGBLOKKER: Nærmest ser vi fundament og p-kjeller for de to første av tre boligblokker. En blokk bygges ut over pælene i sjoen.

BARBU-BYGERNE: Mens JBU alene er MacGregor-nybygget, er de flere om blokkene. Fra v.: JBU-direktør Bjørn Vedal, Ståle Sørbye i Søro, Are Skindlo i Mira Mare og prosjektleder Helge Nilsen i JBU Entreprenør.

fulle volum med 7.750 kvadratmeter over fem etasjer, inkludert en parkeringskjeller under for jul. Innredningsarbeidene starter for fullt utover våren 2016.

Bygger for en halv milliard
Mens det allerede er investert over en halv milliard kroner i Kunnskapsphav-byggene Havnegården lenger ute på Barbus vestbredd og Eureka-byggene på byggekanten litt lenger vest – vil det nå i løpet av de neste par årene bli investert rundt en halv milliard – 500

millioner kroner – i boligblokker og tekniske anlegg. Samtidig skal Arendal Havn bygge småbåthavn med 130 plasser (ferdig våren 2016), og planlegger dobling av kaipassivet ved Fiskemottaket samt utvidelse av Fiskemottaket med Fiskebutikk og restaurant.

FAKTA

MacGregor-bygget

- J.B. Ugland Eiendom, som eies 100 prosent av Johan Benad Ugland, står bak byggingen av MacGregors nye hovedkvarter på 7.751 kvadratmeter i Barbu i Arendal.
- Bygget leies i sin helhet ut til offshoreagenten MacGregor, som flytter nærmere 300 ansatte hit fra Pusnes 16. desember 2016.
- Nybygget reises for en stor del med hjelp av prefabrikerte elementer støpt i Egersund og Mandal. Samt svære stålkonstruksjoner laget i Fredrikstad
- Totalt er prosjektprisen på 150 millioner kroner.

Barbu-blokker

- Det er godkjent tre blokker i Barbu, i alt på over 9.000 kvm og med totalt 82 leiligheter. Trioen J.B. Ugland Eiendom AS (51%), Søro (Sørbyfamilien) (34%) og MiraMare (Are Skindlo) kjøper i. For prosjektet Barbu brygge av Jan Lassen, etter at bystyret hadde godkjent reguleringsplanen.
- Første omgang bygges nå ut i blokkene med vest med 50 leiligheter som bygges. 34 leiligheter er solgt p.t. Skal stå ferdig tidlig vår 2017.
- Siste byggetrinn (32 leiligheter) vil få salgsstart i nær fremtid, og byggestart er forventet våren 2016, opplyser prosjektleder Nilsen hos J.B. Ugland Entreprenør.
- Park på 5 mål skal opparbeides for 30 mål, og stå ferdig samtidig med MacGregorbygget. Den er finansiert ved hjelp av bidrag fra utbyggingprosjektene.

"Gode byrom er som bra fester – ”

"Gode byrom er som bra fester,
der du får lyst til å oppholde deg
lenger enn planlagt".

Fritt etter Jan Gehl

ARENDALE KOMMUNE

ARENDALE KOMMUNE

Abacus ●●●●
Cooperativa

Abacus ●●●●
Cooperativa

mana.cat
mana de la breu catala

EUR

EUR

EUR

1

3

4

5

2

6

”Folkehelse-paller”

BYUTVIKLING - SJEKKLISTE:

- 1. Skap samspill mellom funksjoner**
- 2. Økt fokus på folkehelse ved utvikling av sosiale møtesteder og satsing på kultur**
- 3. Plasser barnehager, skoler og universiteter i sentrum**
- 4. Utvikle sjøsider og elvebredder med nye bygninger, parker og plasser**
- 5. Bygg mange nye attraktive, sentrumsnære boliger**
- 6. Transformer bygninger og parkeringsplasser til nye formål**
- 7. Skap dialog og klima for investering mellom nærings- eiendoms- og offentlige aktører**
- 8. Skap bedre tilgjengelighet med bil, buss, sykkel og til fots**
- 9. Synliggjør kulturarv og kulturmiljøer**
- 10. Politisk vilje**

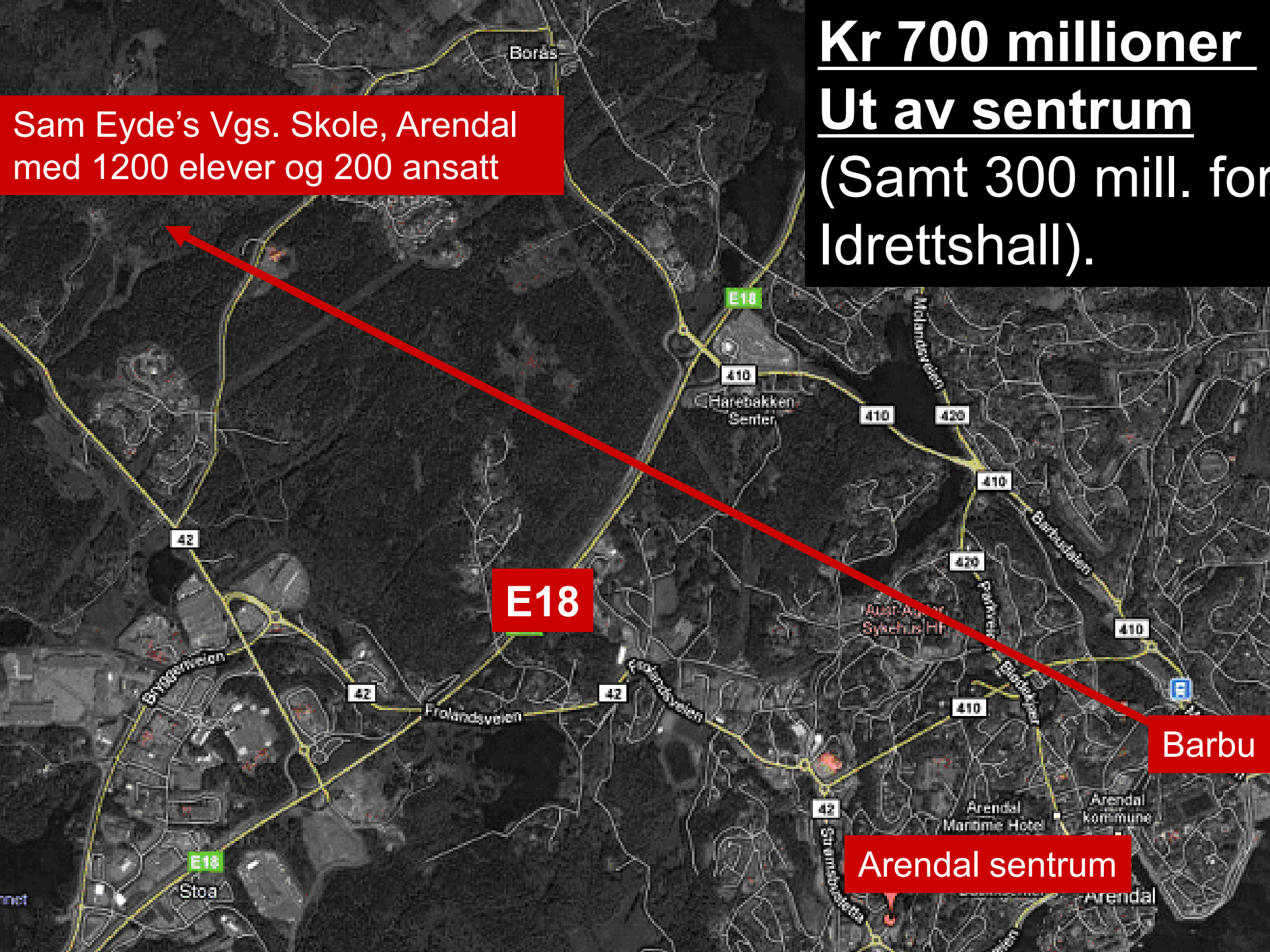
3. PLASSER BARNEHAGER OG SKOLER I SENTRUM

- **Mange steder preges av at det er kun pensjonister og flytninger som bruker sentrum i hverdagene.**
- **Dette fordi det har vært en trend å legge barnehager og skoleanlegg på områder langt fra sentrum.**

Kr 700 millioner
Ut av sentrum
(Samt 300 mill. for
Idrettshall).

Sam Eyde's Vgs. Skole, Arendal
med 1200 elever og 200 ansatt

E18

Barbu

Arendal sentrum

Et felles elevråd har enstemmig vedtatt støtte til ny skole i Arendal sentrum

Agderposten 27. Mars 2006

- Ingen ønsket å flytte skolen på landet, og ingen så noe positivt med det heller.

■ ***sier elevrådsleder Astrid Elise Grov.***

Arendal Idretts-
park og Sam Eyde
videregående skole
er bare en liten del
av nye Arendal.
Bli med på en
luftig ferd over
nyetableringer i
kommunen.

SIDE 16-21

Hva er dette?

Et mindretall bestående av fylkeskommunes repr. (2 av 8) går inn for etablering av den nye skolen i Myra

Begrunnelsen er:

1. Nærheten til idrettsanlegg vil bety mye for den daglige aktiviteten ved skolen.
2. Plassering vil gi synergieffekter i forhold til regionens idrettsliv.

Arbeidsgruppens konklusjon

Pkt 10. Konklusjon. Arbeidsgruppens innstilling av 20 april 2006

”Men det verste er
altså prosessen,
måten det skjer på.

For det er liksom
ikke måte på hva
ungdommen skal
finne seg i”.

*Tone Frivold leder
Ungdomsbystyre Arendal*

«Det må settes inn langt flere ressurser på det forebyggende arbeidet»

3.juni 2013

Agderposten

Mandag 3. juni 2013

Uke 23 Nr 123 140. årgang

Løssalg kr 20

Kjærestepar på heimebane

Lekte seg på festivalen i Amlil.
KULTUR side 28-29

Unge brødre med fiskelykke

Konkurrerte om auren i Vegår.
NYHETER side 2-3

Storskole med narkoproblemer

FOTO: ENIK HOLLAND

Foreldre, politi og ungdomskontakt Jan Tjønnvåg (bildet) er bekymret over narkotikaproblemene ved Sam Eyde

videregående skole. Rektor mener problemene er større enn de hadde sett for seg.

NYHETER side 6-7

ARENDALE KOMMUNE

Tangen videregående skole, Kristiansand

1000 elever & 175 ansatte.

19 500 kvm "Fotavtrykket". 2.400 m²

Studieprogrammer bl.a:

*Bygg- og anleggsteknikk , Design og
håndverk*

Medier og kommunikasjon, Restaurant- og

En urban og levende bydel vokser frem

Kristiansand
Tangen v.g skole

25% slutter i VG skoler pga psykiske problemer.

ARENDALE KOMMUNE

800 leiligheter

Bystranda i Kristiansand er kåret til en av Norges tre beste badestrender.

Alene i skogen eller på en skole i byen?

Men som oftast er møte på møteplassar kopla til noe anna

Dagbladet 16.09.2012 Andreas Hompland

- Det kan vera rituelle og kultiske handlingar - alt frå fotballkampar til offisielle markeringar og religiøse seremoniar.
- Vegkryss og gatehjørne, kaier og jernbanestasjonar vore så viktige møteplassar.
- Og torg, marknadsplassar og mjølkeramper.

Triangulation: Broadgate, London

CJAY'S
INTERNATIONAL
MONEY TRANSFER
& INTERNET CAFE
020 7556 1048

COMPUTER HUT
SATELLITE & COMPUTER SYSTEM SERVICE
SOFTWARE & HARDWARE SUPPORT
SALES, REPAIR, PARTS, ACCESSORIES INSTALLATION
WIRELESS NETWORKING

HBF
HAIR // BEAUTY // FASHION
SALES, SAMPLES & SHOW OFFICE

CHICAGO BARBERS
020 7240 7270
We Sell Italian Shoes, Perfumes & Suits
Unique Hair Dressing & Body Care

INTERNET CALLING CARDS
MONEY TRANSFER
PHOTOCOPY SCANNING
CD BURNING PRINTING
E-TOP UP VOUCHER

LUXURY HAIR SALE
THIS SATURDAY & SUNDAY ONLY

Pensionisters lekeplass

1. Hva kjennetegner gode lokalsamfunn
2. Fra virkligheten – eksempler fra kommunene
3. Hvordan kommer vi dit? Fra plan til praksis

Folkehelsekonferansen, Bodø

FRAMTIDAS LOKALSAMFUNN

18. oktober 2016

Med kommuneplan og
planprogram i hånd -

Planlegging for helse og trivsel

- Offentlige bygg utløser private investeringer

Arendal sentrum 2003

– busstasjon med pomfrits

**Arendal Kultur- og rådhus
Midt i sentrum v/ busstasjonen**

Amfi Arena 100 leiligheter

Fra 28 kvm – 120 kvm

Kultur- &
Rådhus

Kvikk-Baren

TURISTINFORMATION

Sentrumsutviklingspris til Arendalsuka

Logo for Arbeiderpartiet, bilde av leder for Arbeiderpartiet, bilde av leder for Arbeiderpartiet og bilde av leder for Arbeiderpartiet

Arendalsuka fikk pris for strategisk sentrumsutvikling:

Ekstra gøy med akkurat den prisen

Torsdag kveld fikk Arendalsuka pris – blant annet for å ha «maktet å gjøre sentrum til den mellommenneskelige smeltedigel som i sin ytterste konsekvens gjør verden til et bedre sted å leve.»

INGER STAVELIN
inger.stavelin@agbladet.no 916 48 412

Det er Norsk Sentrumsutvikling som har gitt Arendalsuka prisen, som er en utmerkelse for strategisk sentrumsutvikling. Torsdag reiste ordfører og leder for rådet i Arendalsuka Robert Cornelis Nordli til Oslo for å motta prisen sammen med Stein Gauslaa fra programkomiteen og sentrumsansvarlig i kommunen Frank Kvarstein.

– Helt riktig vurdert
– Veldig gøy! er Nordlis spontanreaksjon.

– Og ekstra gøy at vi får akkurat denne prisen, fordi det er helt riktig vurdert når de har vektlagt måten vi bruker sentrum på, legger han til. Begrunnelsen for at Arendalsuka får prisen lyder:

«... det er helt riktig vurdert når de har vektlagt måten vi bruker sentrum på»

trum, men i hele kommunen. Det skaper en vanvittig fin stemning i byen. Alt dette er kjempesvært for oss i det videre planarbeidet som vi står midt oppi nå, sier Nordli.

Han peker på at både lag og foreninger, politikere, næringsliv og kommunen har fått brukt og utnyttet nye rom i sentrum. **200 meters radius** – Det er kjempesvært og veldig bra for sentrum. Og det at sentrum er så tett, gjør at alt blir nært. De fleste arrangementene foregår innenfor en radius av 200 meter fra Kanalplassen. Vi får mange kommentarer om at folk liker at vi greier å utnytte det tette sentrumet, sier han. Nordli mener prisen viser at det går an å få ting til i Arendal også.

– Jeg er ikke lite stolt over den som står i samspillet for å få Arendalsuka til, sier Arendals-ukelederen på vei til prisutdelingen i Oslo.

Den skjedd på kvelden torsdag, under den nasjonale Sentrumskonferansen. Den arrangeres av Norsk Sentrumsutvikling, der leder for Med hjerte for Arendal Lisbeth Iversen sitter i styret. – Det var ikke jeg som foreslo Arendalsuka, og jeg forlot styremøtet da de diskuterte om den skulle få prisen, sier hun.

Men hun er like glad som ordføreren over det enstemmige vedtaket som gir Arendalsuka både ære og oppmerksomhet.

– Under Arendalsuka opplever litt av skillet mellom ute og inne, byrommene blir en del av selve møteplassen. Og møteplassen har vokst, for man har bevisst benyttet seg av både nye byrom, påpeker Iversen, og

STOLT LEDER: Leder for Arendalsukas råd Robert Cornelis Nordli kunne torsdag kveld ta imot Norsk Sentrumsutviklings skapt byen som demokratiets viktigste arena». Bildet er fra den første Arendalsuka i 2012.

Utmerkelse for strategisk sentrumsutvikling 2016. Begrunnelsen for at Arendalsuka fikk prisen, er blant annet at den «har gjennomført en rekke aktiviteter som gjør sentrum til et bedre sted å leve». **FOTO: SONDRE STEEN HOLVIK**

- Vi kommer neste år

– Under Arendalsuka hører vi om den på ryhete. Hver eneste dag, og spesielt rett som det er om den i avis. Så neste år skal vi reise til Arendal da, sier Sveinung Havik og Annelise Svarva Havik fra Levanger. – De er litt ekstra interessert i Arendal fordi de har en datter her. Men Arendalsuka har også vært med på å gjøre parkeringshusene i fjell.

- En stor minglefest

– For oss er Arendalsuka en enestående møteplass, sier kommunikasjonssektør Birte Heggerud Rundse i Eydeklengen. Det er et nettverk av 30 bedrifter i prosessindustrien, og de bruker Arendalsuka både til å arrangere konferanser og benytter muligheten til å møte og påvirke politikere og journalister. – Arendalsuka har mange utformelige møtesteder der vi kan påvirke og drive lobbyvirksomhet. Min jobb er å få journalister til å interessere seg for Eydeklengen, og med alle møtestedene er det ikke til å unngå at Arendalsuka blir en eneste stor minglefest, sier hun.

- Arendalsuka er fullt kjørt

– Arendalsuka betyr veldig mye for oss, sier Tor Erik Olsen, kjøkkensjef i Vitenbiten, kantina i Burekaabogget på Kystveien. – Under Arendalsuka er det fullt kjørt hele tiden. Vi må rett og slett stenge kantina av og til, fordi lokaler blir boket til frokostmøter. Vi har dkt omsetning hele uka. Det er veldig fint at de har lagt Arendalsuka på et tidspunkt på høsten når aktiviteten begynner å danne seg. Og de setter jo Arendal på kartet. Jeg synes politikere er rimke til å skape aktiviteter i byen.

Prestisjepris til Arendalsuka

- Har gjort sentrum til en smeltedigel.

NYHETER side 6-7

ste nye møter å

TETT: I en radius på 200 meter fra Kanalplassen (bildet), foregår nesten all aktiviteten under Arendalsuka. Bildet er fra Høyres time i år.

- Lager liv og røre i byen

– Vi har ikke noe ekstra handlet under Arendalsuka, men det er helt topp at den gjør Arendal kjent. Det er masse liv og røre i byen, og den er helt sikkert veldig bra for overnattingsstedene og restaurantbransjen, sier Kristin Vågnes og Tonia Andreassen på Einarsen Gull.

SKAP SAMSPILL MELLOM FUNKSJONER

- **En overordnet målsetning må være å få til en rik funksjonsblanding i kommunesenteret.**

Parkering i sentrum.

- 550 nye 2012
- Og + 500 i 2015

Arendal sentrum: 5 min gangavstand 1181 mennesker på 322 daa.

- Tettheten 3,7 pers/daa (per 1. januar 2016).
- 3 personer pr dekar
- UN Habitat sier at det minimum må bo 15 personer pr daa i et byområde for at det skal kunne regnes som bærekraftig.

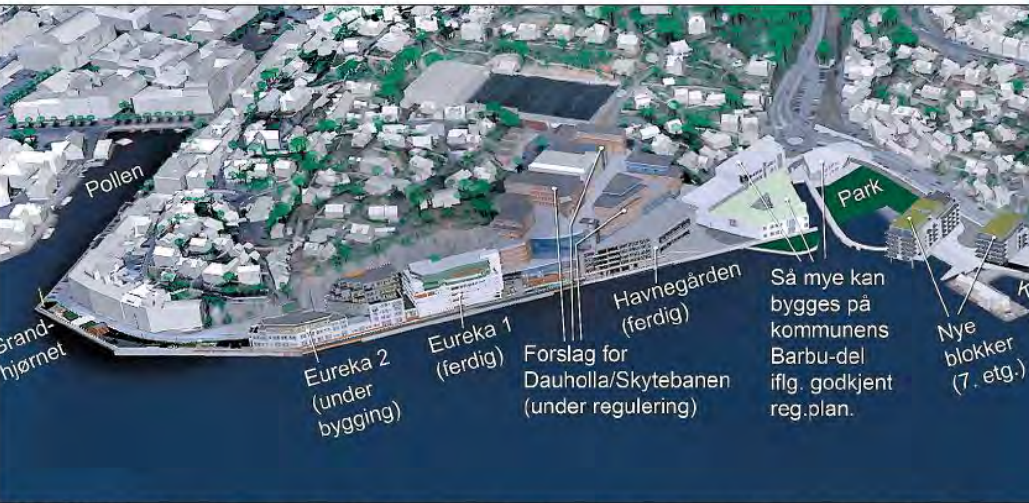

Prosjekter 2016

1. Grandgården m/ytre Langbrygga
2. Kittelsbukta m/P.hus Tyholmen,
3. KSH bygg
4. Statens Hus m/Kanalplassen
5. Sparebanken Sør m/kanal
6. Torvet, Strand gt (DOGA)
7. Fløyheia
8. Maritim Hotel - Bytage
9. Jørgensen – Thommesensgård
10. VGS, Lassens hage

Kan bli Arendals sjøfront i 2020

Så mye kan bygges på kommunens Barbu-del iflg. godkjent reg.plan.

SLIK KAN DET BLI: I denne splittet 3D-modellen som Steinar Vatne i Rambøll har laget for Arendal kommune, vises Arendals havnefront fra Grandhjørnet i vest til og med Fluett i øst. Her er Dauholla/Skytebanen som ennå ikke er behandlet politisk. For kommunens halvdel i Barbu bukt (vest for elva), er det lagt inn en illustrasjon over hvor mye som kan bygges ut i henhold til den ved-

100 BOLIGER: Her er planen for Dauholla/Skytebanen som ennå ikke er behandlet politisk. For kommunens halvdel i Barbu bukt (vest for elva), er det lagt inn en illustrasjon over hvor mye som kan bygges ut i henhold til den ved-

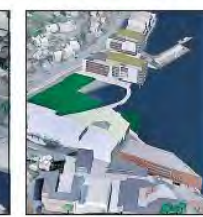
KUVIGA: I Kuviga er det godkjent utbygging av det tidligere skisserte boligprosjektet. (Ikke tegnet)

FORRIGE PLAN OG DEN NYE: Skissen til venstre viser blokkene Asplan Viak tegnet for Barbu Brygge AS i januar. Skissen til høyre viser utformingen etter at Riksantikvaren krevde kutt fra 8 til 7 etasjer.

FRÅ VEST: Fugleperspektiv fra vest, med de nye skissene for Dauholla/Skytebanen nærmest.

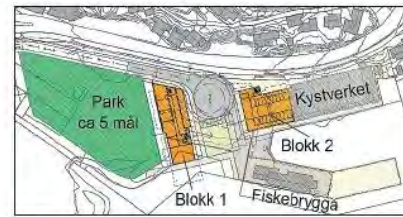
FUGLEPERSPEKTIV FRÅ NORDØST: Den ferskeste blokk-planen for Barbu bukt øst, sett i fugleperspektiv bak og over Barbu kirke. I følge saksbehandler er parkarealet like stort som sist.

FRÅ VEST: Fugleperspektiv fra vest, med de nye skissene for Dauholla/Skytebanen nærmest.

FUGLEPERSPEKTIV FRÅ NORDØST: Den ferskeste blokk-planen for Barbu bukt øst, sett i fugleperspektiv bak og over Barbu kirke. I følge saksbehandler er parkarealet like stort som sist.

den siste skissen for Barbu-blokkene som behandles av planutvalget i dag lagt inn. Det er også planene for Dauholla/Skytebanen som ennå ikke er behandlet politisk. For kommunens halvdel i Barbu bukt (vest for elva), er det lagt inn en illustrasjon over hvor mye som kan bygges ut i henhold til den ved-

FRÅ VEST: Fugleperspektiv fra vest, med de nye skissene for Dauholla/Skytebanen nærmest.

FUGLEPERSPEKTIV FRÅ NORDØST: Den ferskeste blokk-planen for Barbu bukt øst, sett i fugleperspektiv bak og over Barbu kirke. I følge saksbehandler er parkarealet like stort som sist.

FRÅ VEST: Fugleperspektiv fra vest, med de nye skissene for Dauholla/Skytebanen nærmest.

FUGLEPERSPEKTIV FRÅ NORDØST: Den ferskeste blokk-planen for Barbu bukt øst, sett i fugleperspektiv bak og over Barbu kirke. I følge saksbehandler er parkarealet like stort som sist.

Talltabbe kan rive

TALL-TABBER: Takstmann Jan W. Jensen, som senere ble stanset av Riksantikvaren, ble stanset av Riksantikvaren i desember. Skissen ble laget med Lassens i desember.

Sørlandets Kunnskapshavna: 1000 arbeidsplasser, Vitensenter, Voksenopplæring mm

Publikumsorientert virksomheter i 1. etasje på gateplan

Liv – Rom -Hus

47

BOLIGER

SKOLER

7-23
KIWI mini pits

KIWI mini pits

7-23 San. 10-22

BY- LANDSBYUTVIKLING = SYNERGI

Vi MÅ samle aktiviteter rundt et torg

Inngangsparti som møteplass

Tyholmen, Arendal

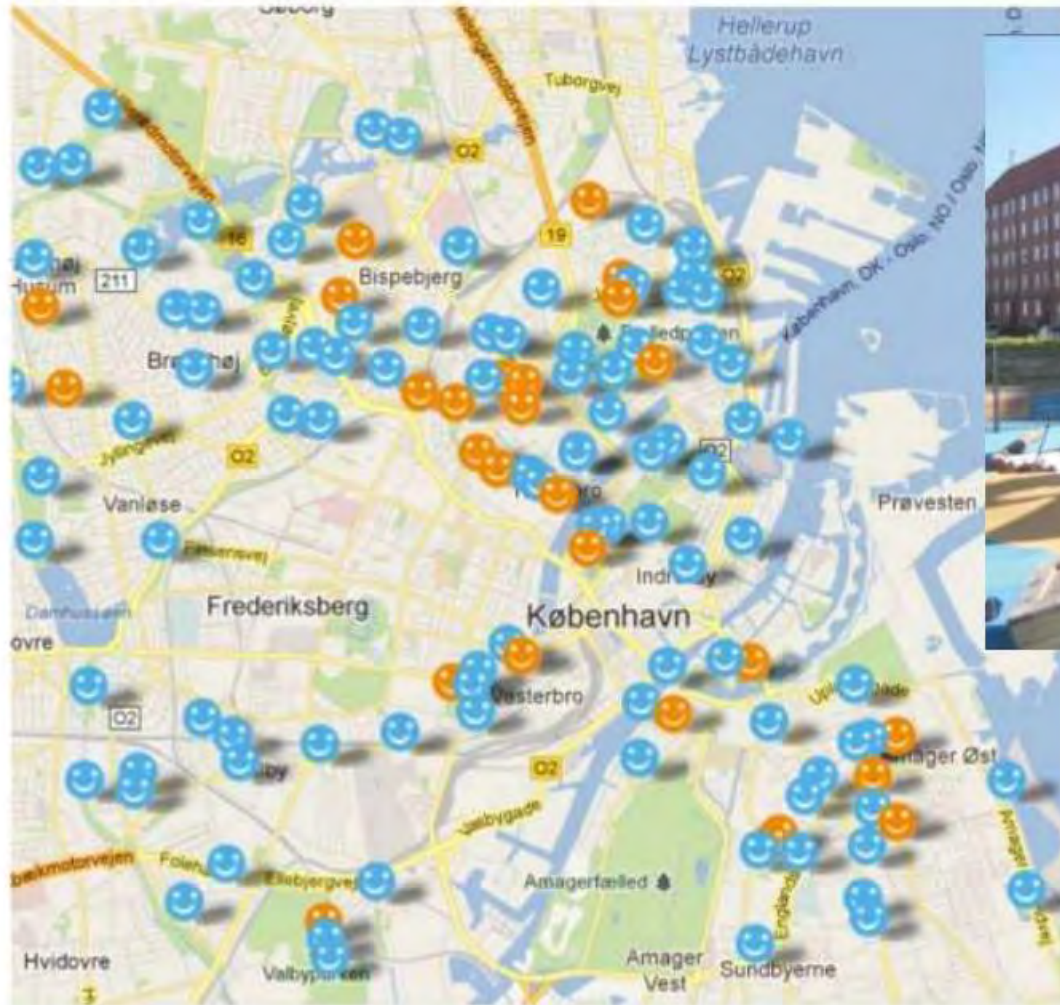
- **København kåret til verdens beste by å bo i**
- **– Oslo langt nede på listen**

125 offentlige legeplusser...

Find en legeplads i København

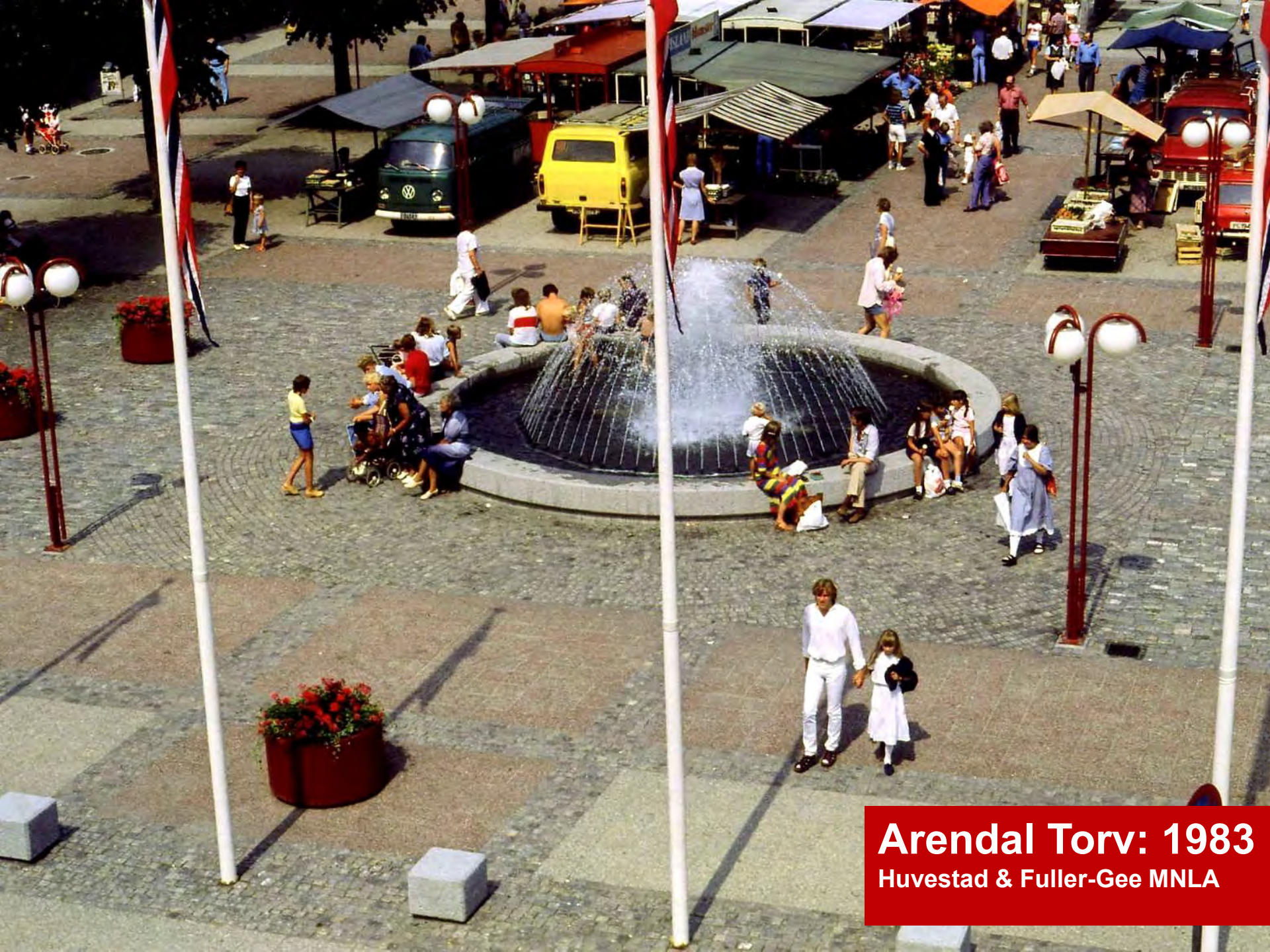
Offentlige legepladser i Københavns Kommune

Oslo har 8

Atle Kvamme
Arendal 19.01.16

 Bemandet legeplads Ubemandet legeplads

Arendal Torv: 1983
Huvestad & Fuller-Gee MNLA

H. P. NIELSEN & SØN

E. Rellings Lager & Udstilling

F. Jørgensen
Bageri

GENDEL
Tovst. Lsg.

DR. R. PEDERSEN

17 som sitter – 3 som er i vannet

2014: Torvet er lite brukt i hverdagene...

Utstilling biblioteket NÅ

Vil ha fontene
Bildeg kan med sykkelparkering
Løst plass
Hvordan for å forve

Skriv på gule lapper eller i boka som ligger her.

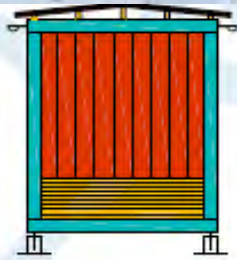
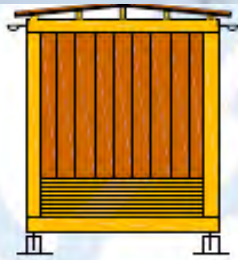
Alternativt: send mail til :

Kristin.floystrane@kommune.no

Den nye mjølkerampa

kan være ramme rundt
en møteplass og
videreføre den sosiale
funksjonen som de
opprinnelige
mjølkerampene hadde

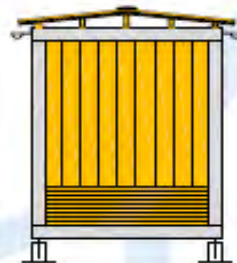
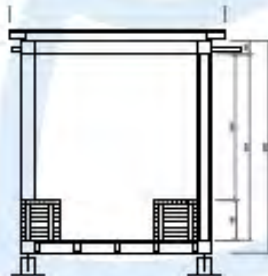

Mjølkerampe Liten platt form i lasteplanhøyde med trapp. Kan være omgitt av vegger på tre sider og ha tak. Skulle lette lemping av melkespann til lastebil, som brukte melken til meieri.

Ble reist i 1940-, 50-, og 60-årene som en følge av at bondene selv fikk hånd om omsetningen og videreføringen av melken, som en del av landbruksaktivitet. Ble etter hvert også brukt som lemping av kraftkresketter.

I 1971 ble direkte levering av melk til tankbil introdusert, og mjølkerampens tid var løst.

Arkitekturteknisk, Arne Gunnarsson

nyheter

Nyhetspris hele døgnet: 37 00 37 00
 Avisen uteblitt? 37 00 38 10
 Annonser: 37 00 38 00

37 00 37 00 eller kundeservice@agerposten.no

Torvet-lekeplass allerede til 17. mai

Det politiske flertallet i Arendal bystyre har bestilt opprustning av Torvet med ny lekeplass innen 30. juni. Byplanleggerne håper de klarer å få lekeplassen klar allerede til 17. mai.

VILDRØY
 vil@agerposten.no 971 97 107

Bestillingen fra bystyret er at opprustningen skal være ferdig til 30. juni. Vi håper å få det til allerede til 17. mai, men da er vi avhengig av at alt går på skinner. Men til 30. juni skal vi klare, sier byplanlegger Mike Fuller.

«Vi håper å få lekeplass og møteplasser på Torvet ferdig allerede til 17. mai»

ler Gee i Arendal kommune. Han sier glad for at bystyret har bestilt penger til opprustning av Torvet og Langbruggen, sier at de har verret skisseløser og planer for begge plassene i januar. Gruppeløser for Høyre i Arendal bystyre, Peder Syrdalen, opplyser at han allerede dagen etter budstevvedtakene i desember, tok kontakt med byplanleggeren, og ga uttrykk for en forventning om at arbeidet serfug med Torvet er ferdig til 30. juni – altså klart til sommerferien.

Ny sak til formannskapet
 Fuller-Gee sier administrasjonen nå har på gang en sak til formannskapet 12. februar, fordi man ønsker for en forutsettning av vedtakene før å ha praktisk gjennomføring, om det blir behov for en påføring underveis. Ge ble diskutert.

Men når innleggelsen er til arbeidskjørt dette innen 30. juni. Vi er imidlertid nok til å følge en del prosedyrer i forhold til å få påføring vedtak og å bringe inn 30. juni og 17. mai, påpeker Fuller-Gee.

«Det er viktig å ha et politisk flertall og opposisjonen handle med respekt for Torvet og andre byrom i sine budstevvedtak.

MØTEPLASSER: De 14 andreårsselevene på Design og håndverk ved Sam Eyde videregående skole i Arendal har laget forslag til møteplasser på Torvet i Arendal. Kommunen skal velge, og elevene ved byggfag-linja (1.-års) skal etter planen bygge dem.

HØYRETOPP:
 Peder Syrdalen

PLANLEGGER:
 Mike Fuller Gee

Gee understreker at de jobber så raskt de klarer med prosjektene. Allerede i desember ble det avholdt møter med grøntløser og barnehagene, og byplanleggeren vurderer at det også vil bli avholdt forklaringer for å få brukernes innspill inn i planen for møteplasser for Torvet.

«Det er viktig å ha et politisk flertall og opposisjonen handle med respekt for Torvet og andre byrom i sine budstevvedtak. Kommunen skal velge, og elevene ved byggfag-linja (1.-års) skal etter planen bygge dem.»

«Det er viktig å ha et politisk flertall og opposisjonen handle med respekt for Torvet og andre byrom i sine budstevvedtak. Kommunen skal velge, og elevene ved byggfag-linja (1.-års) skal etter planen bygge dem.»

FOTO: SIDSEL HUVESTAD

FAKTA

Bystyrets vedtak om byrommene

● I budstevvedtakene for 2015, sørgte samarbeidspartiene i Arendal bystyre segne vinnere. Kri og et samarbeid for å gjøre vedtak.
 ● Torvet: 2,0 mill til lekeplass for barn på Torvet og forutsettning at Torvet innføres i forbindelse med det nye 2,0 mill i tillegg. Dette er forutsettning på lekeplassen gjennom regulering av alle bygg i sentrum. Samtidig vurderes å bygge et taakrytstasjon på nordre del og et sett av 2,0 mill til dette. Dette tallet oppbeholdt lever driftsmidler og ut utvidet en kombinasjon av Arendal By og Arendal Trossene 400 000 kr til dette dette – en ekstra kompost for Arendal kommune. Lekeplassen skal være ferdig innen 30.6.2015. Trossene på Sam Eyde plass får påføring vedtak innen 30.6.

● Langbruggen: Vi setter av for 2,0 mill til å sluttføre Langbruggen (Nordstien) og ut til (Arendal) sammen med Arendal Ham (som tar seg av (Arendal). Arendal skal være ferdig innen 30.6.2015.
 ● Kitebrett: Prosjektet omfatter at innreise del av kitebrettet (brogangen med inderting tross) og ut dette arbeidet utføres innen 30.6.2015. Arendal Ham utføres til å gå sammen i et prosjekt. Øvre kitesidramme for Arendal kommune skal være 0,5 mill.

MØTEPLASSER: De 14 andreårsselevene på Design og håndverk ved Sam Eyde videregående skole i Arendal har laget forslag til møteplasser på Torvet i Arendal. Kommunen skal velge, og elevene ved byggfag-linja (1.-års) skal etter planen bygge dem.

FOTO: SIDSEL HUVESTAD

høyer

BON

Region	Adresse	Date	Tegnet	Kontrollert	Godkjort

Ramboll - region Agder/Rogaland Henrik Wergelandsgate 29 - 4612 Kr.sand - Tel 9942 8100 - Fax 3812 8101		Side
Arendal Kommune Torvet Arenal		18.03.2015
Sjef		
Oppdragsleder		
Dokumentering		
Fasen		L 10_002 etter Innmåling P
Målestokk		1:250 (A1)
Arkiv	Opp	Plan
		10 001

DOFFIN

L 30 001		L 30 001		L 30 001	
L 30 001		L 30 001		L 30 001	
Illustrasjon					
					
Ramboll • nagh Agter Kjøpveien 2 • 4161 Arendal • T +47 37 07 31 00					
Arendal Kommune				UFF 27/2/2016	
Lekepass på Torvet				RUCV	
Landskap				UFF 13/06/2016	
Perspektiv (kun villedende)				UFF 13/06/2016	
				UFF (A1) 13/06/2016	
L 30 001		L 30 001		L 30 001	

JØRGENSEN & CO

BAKERI KONDITORI KAFFE

BRØD KAKER

ice

Interplak

www.jorgensen.no

GAVESUKSESS: Banksjef Per Olav Nærestad har hatt suksess med millionen han ga til nye lekeapparater på Torvet. Det yrer av liv på den tidligere så stille plass. Torsdag ettermiddag er det offisiell åpning av blant andre ordføreren. Foto: ERIK HOLAND

Bankmillion ga nytt liv til Torvet

Arendal og Omegns Sparekasse sprenget gavebudsjettet og ga 1 million kroner til nye lekeapparater på det tidligere så søvnige Torvet.

TORVET: Den nye lekeplassen på Torvet.

VIL HA FOKUS PÅ TORVET

OPPDAGET LEKEPLASSEN: August Hegerland Runde besøkte lekeplassen på Torvet sammen med brødrene sine for første gang på fredag.

Agderposten TORVET I ARENDAL HAR VÅKNET TIL LIV

Agderposten Politikk Elendomssalg Arendalsuka Valt 2010 Aust-Agder rundet

Nå er lekeplassen åpnet

3% velger sykkelen, til tross for at 49 % av Bergens befolkning bor under 30 minutters sykkelavstand til sentrum.

3% velger sykkelen, til tross for at 49 % av Bergens befolkning bor under 30 minutters sykkelavstand til sentrum.

**... sykkelsatsing:
godt over Kr 120 millioner
pr år. I ca 10 år = 1,2 milliarder**

Hva gjør tettsteder attraktivt for mennesker ?

Andre mennesker

Folkhuset Galleri

Gjæ

Nå lager de nye møteplasser

I vår laget snekker-elever fra Sam Eyde «møteplasser» til Torvet i Arendal, designet av medelever. Nå skal nye elever lage nye møteplasser i byen. I alle fall én. På Kanalplassen.

VIDAR FLØDE
vfl@arendal.kommune.no 8737387

«M» for møteplass. Men også «M» for melkerampe, skrev Agderposten i mai i forbindelse med at fire installasjoner i tre (deltene til venstre) ble satt opp på Torvet i Arendal. Alle førte med nettopp som en «M». For å symbolisere møteplass – og for å minne om melkerampa som var den historiske temaet for oppgaven og utfordringen – elevene ved design- og håndverkslinjen på Sam Eyde videregående skole i Arendal hadde fått fra Arendal kommune. Initiativet kom fra ByNatt-komiteen der bildekomiteen og handelsrådet er med – og tre-møteplassene kom opp til årets ByNatt-arrangementer i mai.

Oppe de «M»-formede møteplassinstallasjonene er hyppig brukt, som også collagen av bilder til venstre viser. Av alle aldersgrupper.

My design-oppgave
– Så nå gjenstår vi suksessen, forteller lærer Sidsel Høvestad på design- og håndverkslinjen ved Sam Eyde vgs.

– Denne gangen skal vi lage møteplass på Kanalplassen, supplerer Mike Fuller-Gee. Han har gitt elevene et stikkord for det de skal skape – La dere inspirere av den gamle paviljongen som sto ved Kanalplassen, byder hans oppfordring.

Det betyr at de, i paviljongens funksjon elevene skal forsøke å gjenskape litt av, ikke sebe designet.

De fire tre-installasjonene på Torvet er laget uten tett takk. Det er et lite sving, i en regnfull søndarsdager – har bilde Ungdommens bystyre og andre ungdomsorgan som tan, forteller Fuller-Gee. Så denne gang skal

de bli møteplass med tak. Men ikke fire som på Torvet.

– Vi tenker oss én installasjon. Eller kanskje en som består av to deler som kan splittes ved behov, forteller byplanleggeren.

Elevet designer og snekker
Nå som i forrige skoleer er det elevene ved design- og håndverks som skal lage forslagene. Og nå som stst skal medelever på snokkdelingen sørge for byggingen.

Det er en lang og grundig prosess som gjennomføres for å komme fram til restilaset. I vår fortalte flere av designelevene at de endte opp med endelige forslag som var nokså forskjellige fra førstetanket. Det kan det ligge an til også i år.

Gli'saken

Etter samlingen som skal plukke ut det eller de endelige vinnertkastene. Her er det arkitektene fra Rambøll, som har gitt elevene tips og veiledning for de har gitt tips på designoppgaven. Og denne saken er det en samling der de samme arkitektene vil gi designelevne tilbake meldinger på de forslagene de har laget – og tips til hva som kan endres eller forbedres. Her blir også læreren som skal levere til stede, for å komme med innspill til hvordan konstruksjonene bør være for at de skal la seg bygge i tre.

– Målet er å få på plass my installasjon på Kanalplassen til ByNatt i mai neste år, sier byplanlegger Mike Fuller-Gee.

– Men har dere penger til å få fullført dette i disse økonomiske ubestemte for kommunen?

Finansieringen sikret
– Ja, vi har 100.000 kroner i alt fra kommune og næringsliv. Så dette er sikret finansiering, forteller Fuller-Gee. Det legges ikke opp til noen nye vinnertpriser for designelevne, men regner med at de som i for finner stor inspirasjon i å bidra til noe som faktisk kommer opp i bybildet og blir stående. En liten opplevelsesprøve til klassen vil det også trolig bli penger til.

– Men hvor skal den nye møteplassen plasseres?
– Kanalplassen er jo my

PROFF VEILEDNING: Her får design-elevne fra Sam Eyde proff veiledning fra Rambøll-arkitekter om møteplassene de er i ferd med å designe. Foran fra v: Ole Backke og Per Olav Røger Ramstad fra Rambøll og elevene Linn Amanda Støylen, Hanne Hjeltnes Thunberg, Bak fra venstre, Maria Therese Arntsen og Barbara Louise Markhus. FOTO: SAM EYDE VGS

MANGE FORSLAG: Her er et av mange forslag designelevne lager. Etter hvert skal det velges ut ett eller høyest to forslag. FOTO: SAM EYDE VGS

DESIGNER MØTEPLASSER: Først lager design-elevne modeller av møteplassene – så blir disse diskutert og endret etter hvert. FOTO: SAM EYDE VGS

MARKERER KANAL: Her en skisse med forslag til synliggjøring av kanalløpet. Til ByNatt 16. mai skal kanalløpet markeres ved å male på asfalten på Kanalplassen.

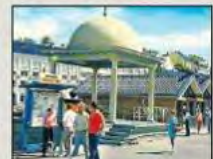

MØTEPLASSER I HYPPIG BRUK: Møteplassene som designelevne på Sam Eyde vgs utformet i fjor vinter, og som ble bygd på snekker- og tørrerolevene på samme skole, er blitt hyppig brukt siden de ble satt opp til ByNatt i febr. Særlig etter at det nye å kom på plass ny lekeplass. Som vi ser av denne bildecollagen brukes installasjonene av mennesker i alle aldre. FOTO: ARENDAL KOMMUNE

FAKTA

Musikkpaviljongen ved Kanalplassen i Arendal

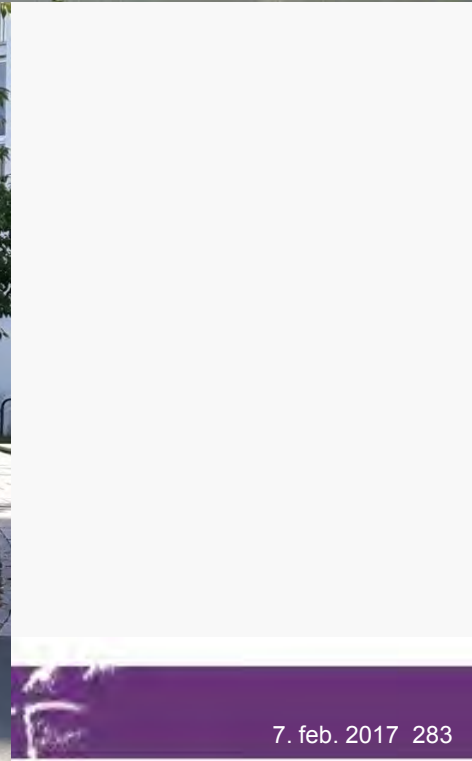
- Arendal byutvalget fikk bygget musikkpaviljongen rett på 1920-tallet, for å ha et sted å holde sine hilfskonserter.
- Men vær, vind og værte tærst styt på det arverdige byggverket – først ble kuppelen fjernet. Den var i endelig forfatning. Kommunen fikk den ned før den kom av seg selv.
- For ganske nøyaktig 20 år siden, i slutten av april 1958, ble selv plasseringen fjernet for å gi plass til den store lårbasen som skulle arrangeres i begynnelsen av mai.
- Kommunen sørgte for at den ble revet på dugnad, for at det skulle bli noen kroner til ny paviljong. Dugnadsarbeidet ble verdsatt til 77.000 kroner, og dermed var i hvert fall noen spiker til det påtenkte nybygg finansiert.
- I 2004 ble ny paviljong en del av bystyrets budsjettdebatt, men det ble ikke funnet plass. Senere private pengeinnsamlinger har heller ikke lyktes å få finansiert noen erstatter.

MUSIKKPAVILJONGEN: Ble reist på 20-tallet. Siste resten forsvant i 1984.

UNIVERSITETET I AGDER

UNIVERSITETET I AGDER

UNIVERSITETET I AGDER

UNIVERSITETET I AGDER

UNIVERSITETET I AGDER

UNIVERSITETET I AGDER

UNIVERSITETET I AGDER

LEDD I ENTFORDRING
UNIVERSITETET I AGDER

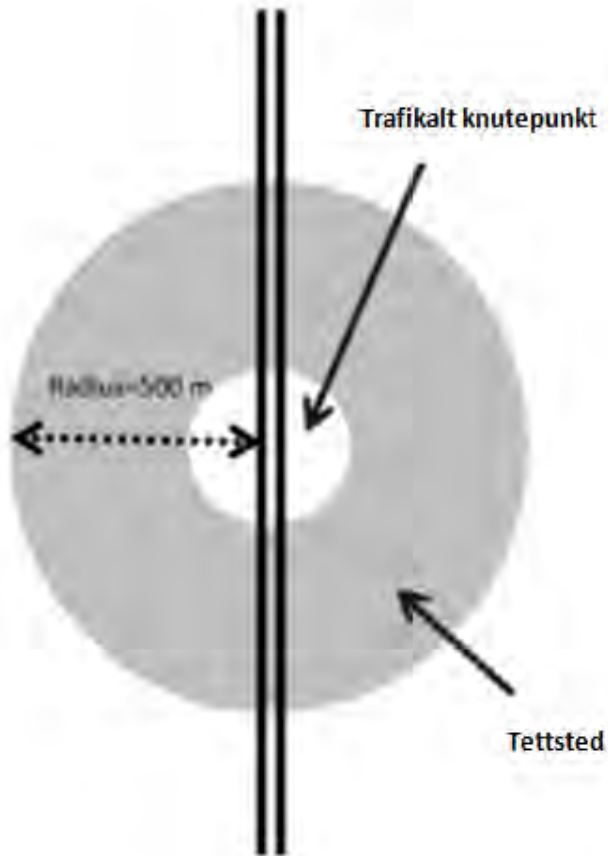

Sentrumsutvikling: Mer fokus på –

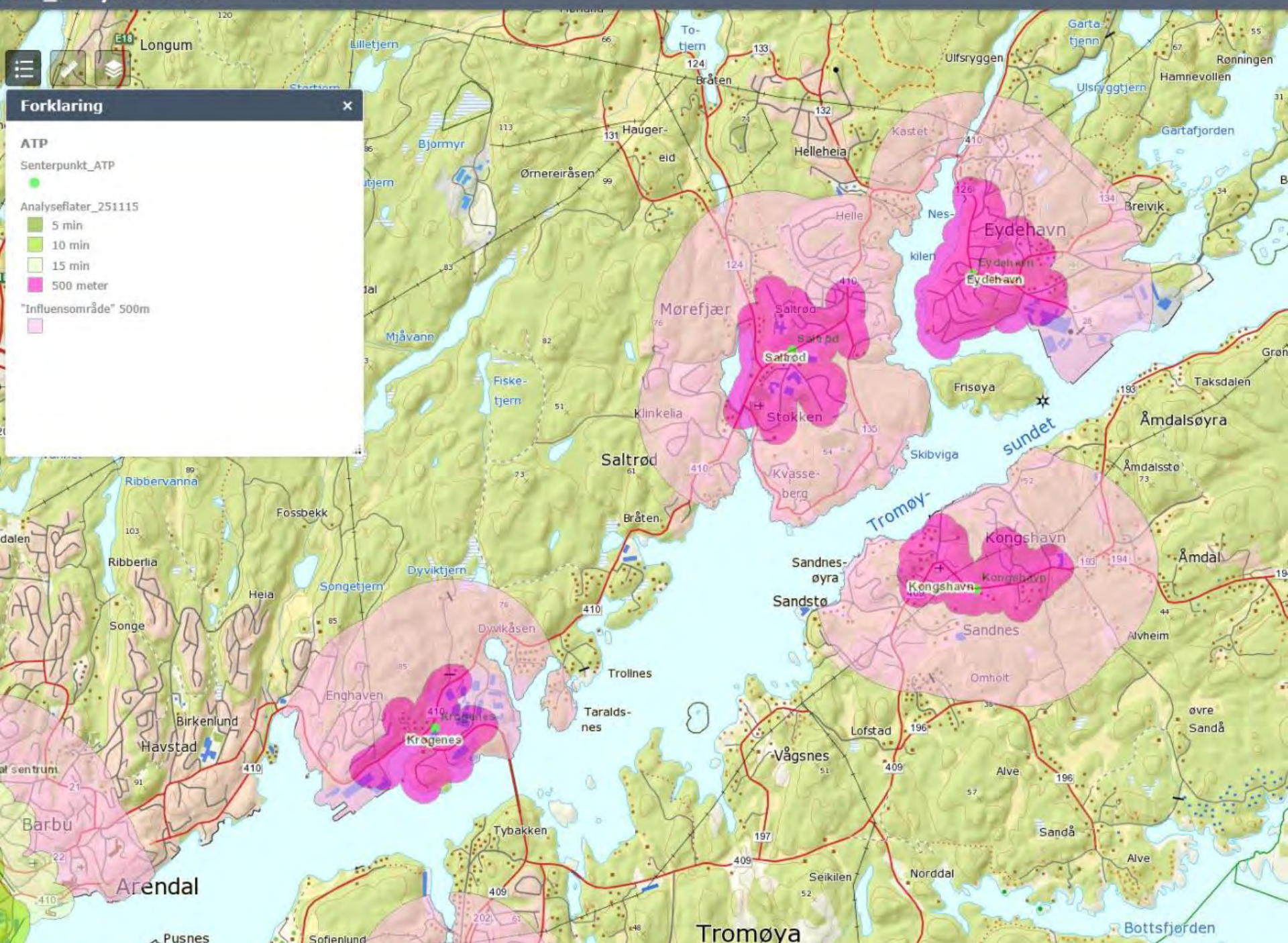
- 1. Boliger**
- 2. Barn**
- 3. Butikker**
- 4. Bibliotek**
- 5. Besteforeldre**
- 6. Bein**

Kjennetegner på et velfungerende og bra lokalsenter:

- Møteplasser; handel, service, kultur, skole
- Rekreasjon
- Infrastruktur
- Estetikk/kvalitet/trivelige omgivelser

Forklaring

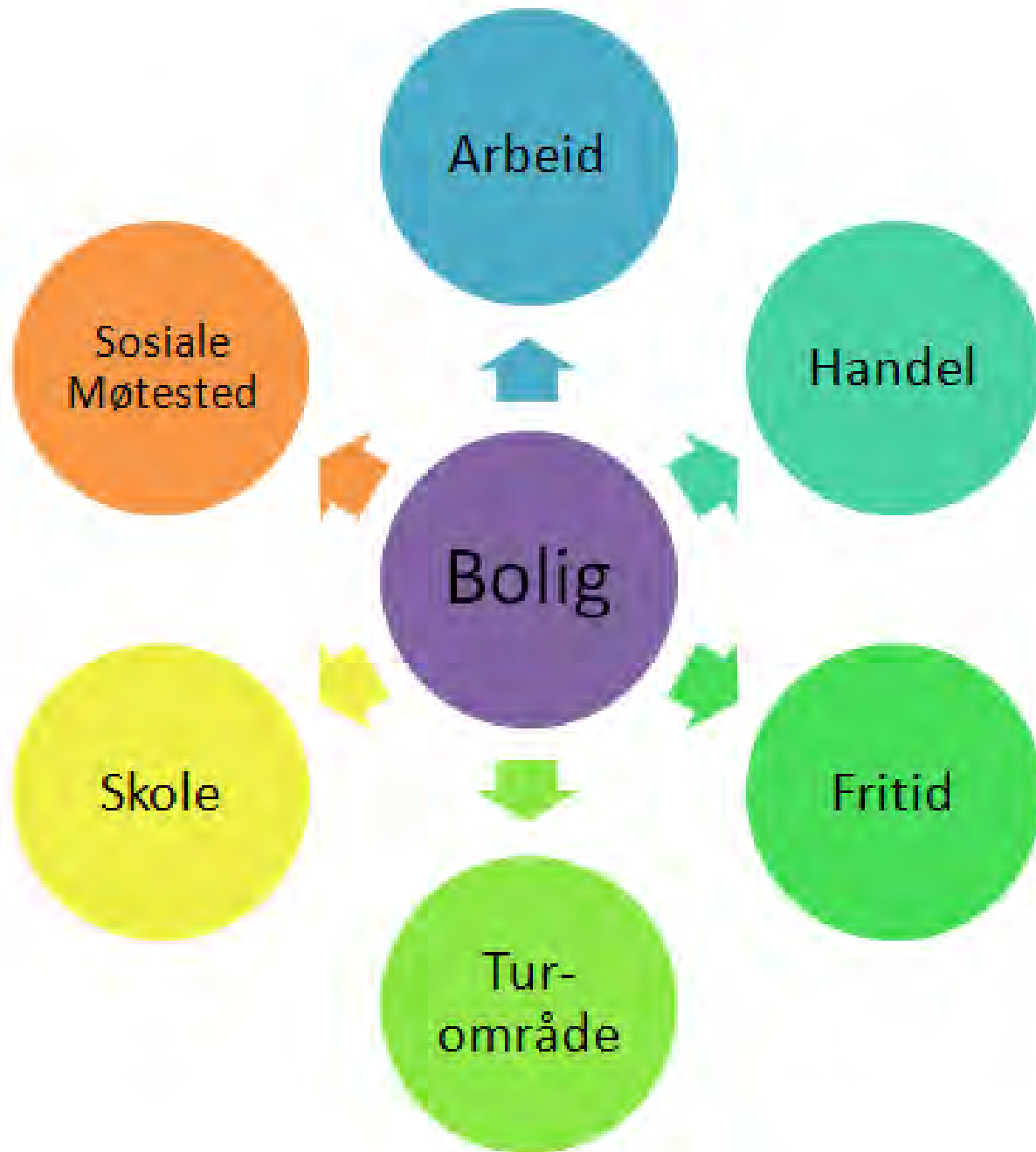
ATP

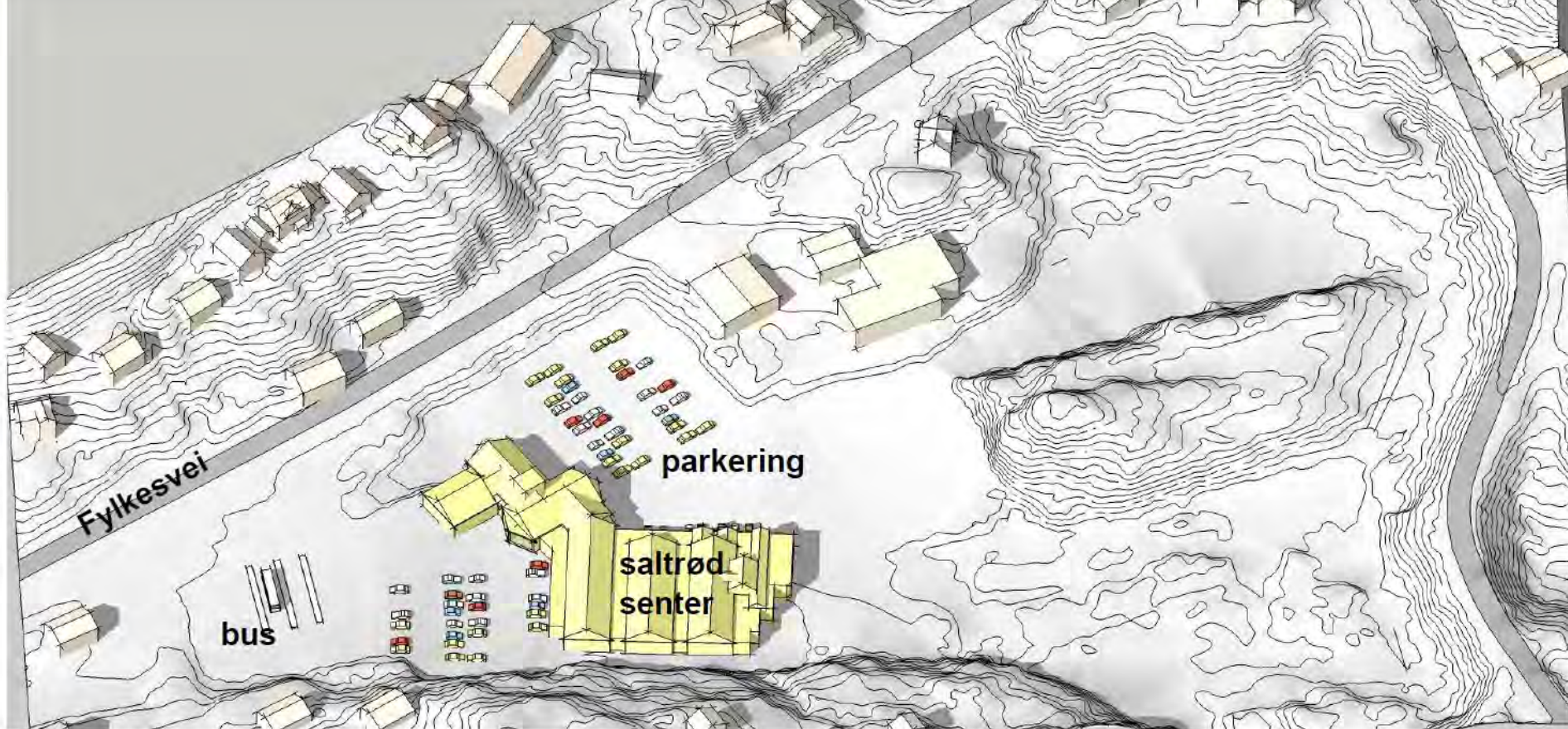
Senterpunkt_ATP

Analyseflater_251115

- 5 min
- 10 min
- 15 min
- 500 meter

"Influensområde" 500m

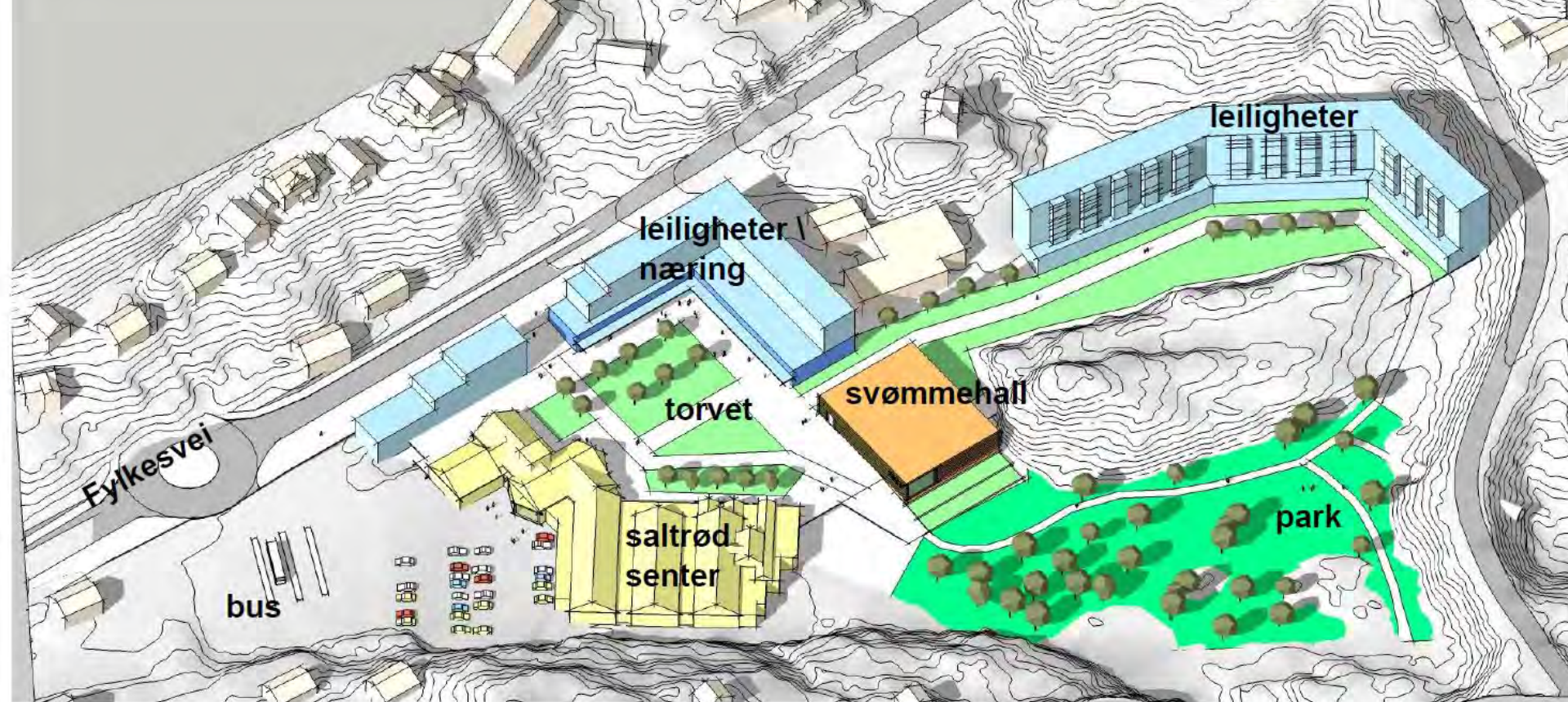
Utvikling av Saltrød bydelsenter, Arendal

Utvikling av Saltrød bydelsenter, Arendal

Utvikling av Saltrød bydelsenter, Arendal

Saltrød Senter, langs riksveien – i dag

Saltrød Senter, langs riksveien – potensiale

- ”Connected living”
- (bolig felleskap)

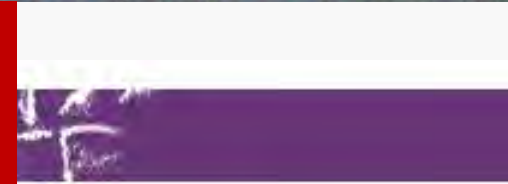
- ”Tøffelavstand” til daglig
gjøremål/ tilbud - møteplasser

ARENDALE KOMMUNE

Boliger innenfor rullatoravstand

64 butikker
170 leiligheter
Innen "tøffelavstand"

Senterleder Jeanette Heggland er stolt over det nye kjøpesenteret. På 40 000 kvadratmeter kommer det 64 butikker og ni spisesteder som åpner torsdag. På toppen av senteret bygges det 170 leiligheter som først er innflytningsklare fra mars. (Foto: SKJALG EKELAND)

Harebakken: 60 butikker, 1000 arbeidsplasser -men ingen leiligheter innefor tøffelavstand

APOTEK, HELSE & VELVÆRE

BOOTS APOTEK	40
HAREBAKKEN FRISØR OG HUDPLEIE	19
LIFE HELSEKOST	44
LUCKY FRISØR	33
FREDRIK & LOUISA	37
VITA	9

INTERIØR, BLOMSTER & BELYSNING

BROSTE COPENHAGEN	45
FEEL	4

Caféer, spisesteder & kiosk

SPESIALBUTIKKER

DYREGO ZOO ÅPNER MAI 2016	53
JERNIA	6
RENS PÅ FLEKKEN - RENSERI (U-ETG)	54
TELENOR	34
KLÆR & TILBEHØR	
B-YOUNG	21

Tlf. 37031430

Tlf. 41579917

BONSAI SUSUI

- *De går på butikken for å si hei til hun i kassa, og at det er den eneste personen de hilser på i løpet av dagen.*
- *Mange av dem har jobb men kommer hjem og kjenner ingen.*

Røde Kors, Fredrikstad

Ensomhet:
vi trenger gode venner og
steder vi kan treffe
dem.....

Møteplasser innen rullator / gangavstand

- Den viktigste offentlige møteplass er biblioteket

Kultur eller folkehelsearbeid?

– Utviklar me «tette» eller «teite» tettstader?

Byplanleggjar Michael Fuller-Gee sa mange unge i dag ikkje vil ha bil, men bu i teteog trivelege sentrum der dei finn alt

– Så heldige de er som har denne vegen til å utvikle tettstaden dykkar. Så grip sjansen!

HELGE GUDHEIM
helge@arenda-nytt.no

FAGERNES: Slik innleide byplanleggjar i Arendal, Michael Fuller-Gee då han fyra laus med ein serie av forslag og eksempel for utvikling av Fagernes og Leira.

Oslo største vekst-regionen

– Oslo er den raskast veksande regionen i Europa, og opnar i år sju nye skular. Dei unge vil flytte dit både i sentrum, drikke vin, treffe folk og ha det hyggjeleg. Mange av dei vil ikkje ha kosnaden med bilhald – og vel ofte byen i staden for å flytte attende til bygd.

– Eldrebølgen kan bli veldig viktig for tettstadsutviklinga framover, og den kan «redde oss». Dei vil ut av store hagar og hus, og inn i leiligheter midt i sentrum. Og om ein ignorerer ein del av desse fakta, kan det gå gale. Difor må ein bruke samferdsel og infrastruktur som vekstdrivar saman med utdanning og tenestetilbod – til å bygge levande sentrum.

– Tenk på dei unge!

Michael Fuller-Gee spurde vidare kven me skal ha fokus på når me planlegg – og svara sjølv: Våre barn. Han sa unge vaksen etterspur gode oppvekstforhold og attraktivitet.

– I det kommunale, blir ofte det som ikkje er lovpålagt: 200.000 barn i Norge går på skular utan lovleg inneklima – noko mange

«Einsemd er eit norsk problem; dobbelt så mange tek livet som i Storbritannia.»

MICHAEL FULLER-GEE, BYPLANLEGGJAR

FAKTA

Regionsenter-utvikling:

■ Fredag vart den tredje og siste samling i samband med E16-utbygginga arrangert på Fagernes.

■ Tema: «Hvordan skal regionsenteret Fagernes og Leira utvikle seg?»

■ Samarbeidsprosjekt mellom Nord-Aurdal kommune, Oppland fylkeskommune, Statens vegvesen og det lokale næringslivet

■ 50 deltakere

unge ikkje vil flytte attende til.

Tett eller tett?

– Utviklar me «tette» eller «teite» tettstader? Der som særpregar slike stader er dårleg kommunalt planarbeid, svake politikarar og lite nasjonal styring.

– Mange av våre tettstader er stengde – fordi dei blir bygd kjøpesenter utanfor. No treffest folk ofte på parkeringsplassen ved eit kjøpesenter. Fagernes er òg prega av asfalt og parkeringsplassar.

– I staden må me samle aktivitetar rundt fine torg, tenkje landsby, og få bilane ned i parkeringshus under bakken. Legg barneskular, skular, boligar, svømmehallar og idrettsanlegg inn i sentrum – der folk er og møtest. Når ein kjem ein stad, vil ein også møte folk.

Einsemd og planlagt forfall

– Norske 15-åringar sit no meir stille enn dei over 60. Og i 40 prosent av alle husstandar bur det berre ein person. Einsemd er eitt av våre aller største folkehelseproblemer.

– Mange unge seier kommunane brukar masse pengar på kultur og idrett, som berre «ei handfull» nyttar. Difor vil ikkje fleire idrettsbanar løse folkehelseproblemet. Og så må me slutte å plassere skular og idrettsanlegg langt «ute og bak», sa byplanleggjar Michael Fuller-Gee.

Tettstadsutvikling – Om me plasserer idrettsanlegga utanfor sentrum, blir det berre for dei spesielt interesserte, sa byplanleggjar Michael Fuller-Gee til rundt 60 framførte under eit seminar på Fagernes fredag om utvikling av regionsenteret.

Pris til Fosheim

Fosheim Sag og Høvleri i Vestre Slidre er kåra til Årets bedrift i Valdres 2014. Side 6

Nytt dagsenter

Bagn har fått psykiatrisk dagsenter og tjenesteleder Anne Kirsti Sørumschaugen er fornøyd. Side 29

Prøysen-kveld

Inger Lise Rypdal, Viggo Sandvik og Maj Britt Andersen gjesta Fagernes torsdag kveld. Side 28

– Fagernes treng byråd og ny hall

I sentrum: Heidi Arnesen frå Fagernes Handelsstand meiner bygdebyen treng eit eige byråd for utvikling, for å auke forståinga mellom politikarar og næringsutøvarar. Dessutan ynskjer ho seg ein ny hall i Parken på Fagernes. FOTO: HELGE GUDHEIM

Byplanleggjar Michael Fuller-Gee tala fredag varmt for fortetting og sentrumssatsing av Fagernes og Leira. Han ynskjer skular, idrettsanlegg og boligar inn i sentrum. Heidi

Arnesen i Fagernes Handelsstand følgde opp med å ynskje seg byråd for Fagernes, og spurte kvifor ny hall skal byggjast «langt inni skogen» på Leira? Side 4-5

Heidi Arnesen, handelstand spurte kvifor ny idrettshall skal byggjast "langt inni skogen"?

Valdres

18.oktober 2014

ÅPEN DAG!
Onsdag 22. oktober
Informasjon og gratis behandling fra kl. 10 til 14.

Kultur, idrett eller folkehelsearbeid

Flyttende svømmebasseng, Arendal 2016

Bærekraftig
arealplanlegging
= Mindre CO₂.

Bærekraftig
arealplanlegging
= **Mer trivsel (helse)**
(og vekst)

Tusen takk for oppmerksomhet.

Fremtidsutfordringer

